

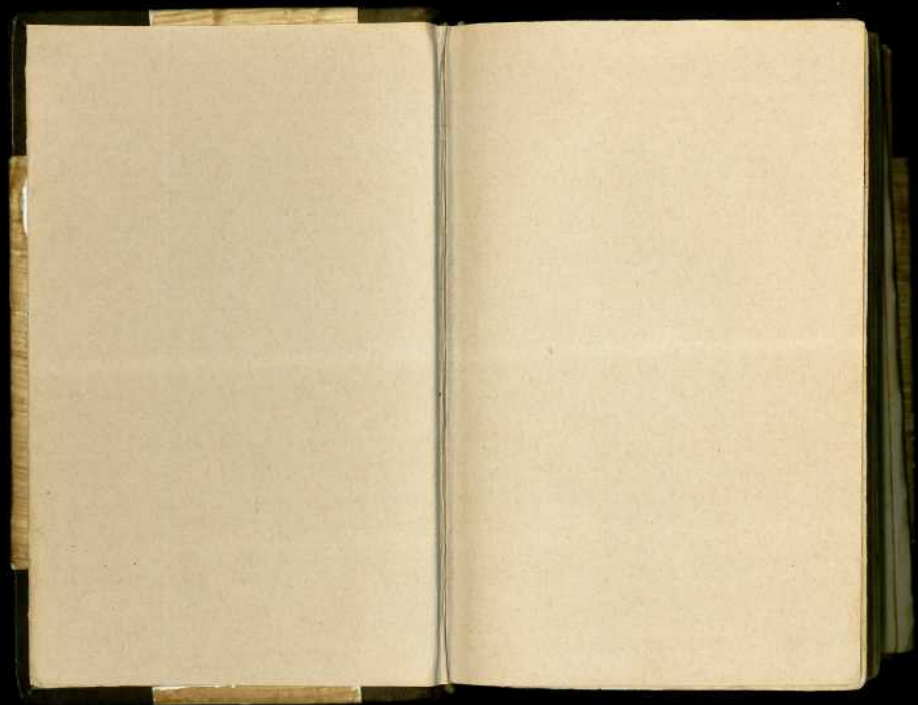

057K

TO THE
LIBRARY OF
THE
MUSEUM OF
ART AND
ARCHAEOLOGY
OF THE
UNIVERSITY OF
CAMBRIDGE

RECEIVED
JAN 10 1900

UNIVERSITY OF
CAMBRIDGE
LIBRARY

1041 Bib. Vrac. Soc. Poite Hung.

12. (14)

Bibl. Hung. Janlovichiana

S. or d. 12.

RE 1044 (1)

(3. feld.)

Roll 2. [Circus L. - Pter-
ocor.] Felt mappager abue-
nelt hötteminger x x x x
menger. (2. feld.)

E. R.

106

107

691

KÖLTEMÉNYES
HOLMI

EGY

NAGYSÁGOS ELMÉTŐL.

KÖLTEMÉNYES
HOLMI
EGY
NAGYSÁGOS ELMÉTŐL.

A' KÖLTEMÉNYES GYŰJTEMÉNY'
ÖREGEDÉSÉRE
A' NAGYSÁGOS
SZERZŐNEK
KÜLÖNÖS ENGEDELMÉVEL
KÖZRE ADTATTA
RÉVAI MIKLÓS.

POZSONBANN,
LOEWE ANTAL' BETŰVEL.

1787.

(R 2)

821.334

M 173209

SZALAI GRÓF
BARKÓCZI
F E R E N T Z
ESZTERGAMI ERSEK
ÉS MAGYAR ORSZÁG
PRIMÁSA
HAMVAINAK.

Szent Hamvak! kik hajdan ama' Nagy Léleknek,
Alkotó' szájából lehellert Remeknek,

X 4

Hogy

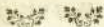

Hogy nemesebb lakást méltán adhattatok,
 Tsoda képen testté öfzve állottatok:
 Mért tetfzett az égnek kis állandóságot,
 Adni részetekbenn gyenge tartóságot?
 Hideg márvány alatt hamar öfzlottatok,
 A' Hazának menyinyi hafzot mulattatok!
 El vált a' Nagy Lélek, felséges kezdeti,
 Mind félbe szakadtak szép igyekezeti.

O! melyly részek benne égő szív vóltatok,
 Sógjátok meg, mire buzgott általarok!
 Melyly részek vóltatok szent agynak veleje,
 Bennetek mit gondolt élető ereje?
 Melyly részek vóltatok hangzó ér nyelvébenn,
 Miről fzóllt leg többfzör forró beszédébenn?
 Mit ézett, mit gondolt, mit beszélt, tettivel,
 Mutatta nagyságos igyekezetivel.

Íde nézzünk, ide, gyászos hallgatással,
 Meg telünk sírjánál a' szent írtózással.
 Itt igazat titkon súg az elmélkedés,
 Melylyet Nagyok előtt a' rozf hízelkedés
 El húnéz, el hámoz, 's kötelességeket,
 Felejteti vélek nemesb tífzségeket,

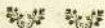
Mit

Mit ér a' Hazának látni a' Nagy Papot,
 Mint ki derült égben a' déli szép napot,
 Ragyogni Hertzei kevély palastjábann,
 Hódító Rómának drága bíborsábann,
 Utánna húzódni hofzízú fardagályát,
 Emelkedni pompás lépesbenn dagályát?
 Mit ér nagy jelekkel rakott tífmerébenn,
 Hízni Nagy Atyjának nagyságos tettébenn;
 Ha here ilyly nemes vének származatja,
 'S a' Hazát felejtí el fajúlt magzatja?

A' széles határú jófzág' jóvedelmét,
 Romladozni indúlt Haza' segedelmét,
 Pazarolja hitvány innepelésekre,
 'S talám többfzör erkölts vesztegetésekre,

Kötelesség vólna oda takargatni,
 A' Magyar Nagyságot abból támogatni:
 A' nagy pufztaságot, melylyert innár régtől
 Rútúl gyaláztatunk szomszéd nemzetségtől,
 Szépen ki tölni úri dombjaira,
 'S omlott kő maradvány' gyászos halmaira

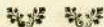

Ofzlopokon álló Palotát emelni,
A' Fő Szent egy háznak szépségét nevelni.

Kötelesség volna a' népnek vakságát
Ofzlatni, 's gyújtani igaznak világát:
'S azért Jobb Lelkeket buzgón segíteni,
Bennek a' szép tüzet jobban gerjeszteni:
Kik részint versekkel, részint más írással,
Ketszegtető színnel, 's egyenes mondással,
Rútat hogy kerüljön, szépet hogy kövessen,
Fő Jút 's boldogságot miénn helyheztesse,
Oktassák, mi szent tiszt a' Hazát szeretni,
Melyly vétek szakadást a' tagokbann tenni.

Ezek kedveltessék velek szép nyelveket,
Hogy ne tsodáljanak idegen népeket,
Mint ha tsak egyedül azok elmélkedni,
Tudnának leg szebben Jóról böltselkedni,
Tsak azoknál volna nyelvnek olyly ertje,
Melyly által ki tessék mindennek veleje,
Félzketet rúttó el fajult rozz madár!
Külső ganéj után mohón máfzó bogár!

Hazád'

Hazád' gyaláztatja! miképt vakoskodol,
Mikor idegen hang után majmoskodol.

Nagy Lélek! még köztünk testbenn öltözködve
Vóltál, szép bajt víttál ezekkel küzködve:
Ezek is pirúltak nagyságos példára,
Hozzád hódultatván hathatós munkádra,
Ah! vólnál még, vólnál! még is élesztgetnéd,
Többi közt az anya nyelvet nevelgetnéd.
Menynyire ment volna, ha, miként kezdettek,
S' nyelveket alattad miként meg szerették,
Több Nagyságos Elmék olyly elevenséggel
Tovább is futották volna serénységgel
A' ditső szép pályát, miként jeleskedni,
Tsak ez is szavadra kezdett emelkedni,
Kinek szép munkája hogy fényt nem láthatott,
Véletlen gyászoddal akadályoztatott.

Nagy Vér, és szép Lélek, igaz böltseségre,
A' ki törekedett való ditsőségre:
Ki igazán írel a' világ' dolgáról,
Buzgón gondolkozik a' Haza' javáról:

Nem

Nem eleg, hogy fogyvert viselt védelmére,
 Tollat is koptatott szívből elő mentére.
 Szavam hazudró káján bár olvassa,
 Itt vagyok előtte, maga is láthassa.
 Had Vezér, Főispán, Ofzlopa Hazának
 Írhatta ezeket — jaj! de hagyóának
 Engednem kell, mint hogy Nevét ki tétetni,
 Tiltotta érdemét ezzel tiszteltetni.
 Mennél magasabbra a' nap emelkedik,
 Annál kicsinyebbre az árnyék vettetik:
 Úgy megasztalást is inkább nem kívánnak,
 Mennél szívből érdemek a' Nagy Férfiaknak,
 Elég gyönyörködés bár mi nagy dolgokból,
 Hogy a' népre hafzon árát munkájokból.

Szentséges Társaság! boldog kert, víg árnyék,
 Egri, vagy Kövesdi, vagy Pozsoni környék!
 Hol az a' Nagy Lelék forrón ösztönözött
 Más ilyly szép Lelkeket a' virágok között:
 Ah! járna még most is ott környűl vettetve,
 'S hallgatná már Pap is jobbakra gerjedve!

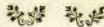

Kánonok, Apátúr talám ritkább volna,
 A' gonosz mafflagtól a' ki úgy bódúlna:
 Hogy, ha ki gyulladna Haza szeretéstől,
 Bár Pap, vagy Szerzetes, égne ilyly érzéstől,
 'S főbb törvényt követvén, köz jónak szolgálni,
 Igyekeznék ő is olylyast irdogálni,
 Mire Haza népnek szívből meg virradna,
 'S a' rejtett valóság tisztábban támadna,
 Jobb íz nevedkednek szibbadt érzésébenn,
 Józanabb ítélet vélekedésébenn:
 Ezt a' szegény jámbort, szorgalmas méhetskét,
 Társaság szerető ártatlan lelketskét,
 Az a' dongó darázs rútul háborgatná,
 Szomorú napjait inséggel zavarná:
 Ténne mind ezeket Istennek lelkével,
 Mert gondolna annak az üdvösségével,
 Ki nagy vétke! mert lett természetnek híve,
 Tsak világi gonddal meg telt lepke ízve,
 Az e kétől hátra mert a' gonosz nézni,
 'S világ' tetfzésére munkáját intézni.
 Minek ír újságot? alagyt? éneket?
 Minek gyűjt több ilylyen káros eszközöket?

Még szent ruháját is mi ritkán viseli,
 Tsoda! hogy már helyét pokolbann nem leli,
 Rajta menne tehát, mindent fel keverne,
 Vagy térjen . vagy veszfzen, addig nem heverne,
 A' titkokkal vízfza éine romlására,
 Szent széket indítva kárhóztatására,
 Hirdetné tégéres botránkoztatónak,
 Szentek között helyet a' tűzre valónak
 Nem engedne, hanem tova el űzetné,
 Ott is áskálódva kétségbe ejtetné.

O áldott természet! údatat vesztetted,
 Mikor ezt a' dühödt tsodát teremtetted,
 A' roszúl kelt agyag farkas akart lenni,
 Maró indulatot melylybenn kezdél tenni.
 Ihol öltöztetted emberi formábann,
 Jaj! mi romlást ténd ez a' szebb munkábann:
 Kivált hogy reája a' vak történet is
 Roszúl vesztegette a' szent kenetet is:
 Kullog ember' és a' szentség' színe alatt,
 Jaj! már minden jámbor néki készült fajat.

De te , Boldog Lélek! ki már a' nagy égbenn,
 Mint Angyal, öltözvén fényes ditsőségbenn,
 Védelmező Szentje vagy dűlő Hazánknek,
 Hogy most is mondhassunk Kegyelmes Atyánknek,
 Engem' is védelmezz, 's vajakik fáradunk,
 És a' Haza nyelvnek szebb fényt, 's jobb ízt adunk,
 Mosolyogj kedvesen igyekezetemre,
 Mosolyogj Annak is, a' Ki kérésemre
 Neked készült Könyvét már szívre adatja,
 Hogy Hamvaidbann is tisztel, itt mutatja.

Újúl Magyaroknál szép emlékezeted,
 Kikkel míg mulattál, vólt nagy tekinteted:
 Tőled függött nyílván Országunknak fénye,
 Köz jó meg szerzése, 's mindennek reménye.

Híszem, örülsz ennek, 's talám ott is lebeg
 Szent Árnyékod, a' hol Magyar Téged' rebeg,
 Rebegi Nevedet, rebegi tettetted,
 Mikor árja féibe szakadt kezdetidet.
 Maradj dítseretnek tárgya mind ezekért,
 Légy ösztön annak is, a' ki ilylyenekért

El sohajtja magát, 's Vére' méltósága
Mire inti, arra gerjed buzgósága:
Szeretni Hazáját, 's a' Magyar Nagyságot
Emelni, szerezni népnek boldogságot.

A' SZENT HAMVAKAT

TISZTELO
RÉVAI MIKLÓS.

KÖLTEMÉNYES
H O L M I
EGY
NAGYSÁGOS ELMÉTŐL.

KÖLTEMÉNYES
H O L M I
EGY
NAGYSÁGOS ELMÉTŐL.

SZALAI GRÓF
BARKÓTZI FERENTZ
ESZTERGAMI ÉRSEK
ÚRNAK.

Emlékezem, Hertzeg! 's tudom, parantsóltál,
Mikor a' forrásnál Kövesden sédltál,
De bánom, ha bennem Te meg tsalathottál,
'S otromba hajdúra harang öntést bíztál.

Hogy írnek foglalnék mit azt Magyar nyelvben,
No rothadnék én is álmos henyeségbenn,
Eresztenék hafznost, vagy tréfást, versekbenn,
Mivel Te, és többen gyönyörködnek ebbenn.

Meg valloim, ilyly Úrtól származott biztatás
Sarkantyú: nehezen győzi ezt hallgatás,
De jaj az írónak, ha elme kábúlás
Neveltséget okoz, 's nem tetfizik találás.

Tudod, melyly nehéz most könyv szerzőnek lenni,
A' ki ezt műveli, soktól kell rettegni:
Választott elmenek illik dítsekedni,
Közép talentomnak hasznosabb rejtegni.

Most alig prés alá könyetske szabadúl,
Már ezer irigynék kezében meg fordul,
Tudósok serege ellene, fel zúdul
Írónak munkája, neve is, meg tsorbúl.

Félek én mostani világnak módjától,
Mint juhok' gyapjában takart farkasoktól,
Mert vagynak elegend, kik futnak munkától,
A' felett nem szűnnek az ember szőléstől.

Ha ambár volna is anynyi bátorságom,
Minek nevetetném alá valóságom,
Hafszalan dologbann lenne fáradságom,
Bér nélkül maradna ilylyen gondosságom.

Mert tudós világnak mit lehetne írni,
Melylyet régiektől nem kellene venni?
Nem illik pediglen másból szedegetni,
Egy nótát szüntelen egy húrton pengetni.

Val-

Vallás' állapotja ezer könyvbenn fekszik,
Milliom a' *Tomus*, ki ezzel dítsekszik,
Klastromokból radnk, mint felfog, tenyészik,
Miólta az Hítről ember kétskedik.

Más kép' is menyinyei dolgoknak nagyságit,
Fényes tudománynak rejtett igazságit,
Tsak azok írják jól áldott méltóságit,
Kik jól meg tanúlták halandók' vakcságit.

Imádni szükséges menyinyei dolgokat,
Követni szelídség Törés Tanítókat,
Kövezni ellenbenn azon hódítókat,
A' kik játszásra veszik a' tickokat.

Eleget beszéltett Ágoston, *Cirillus*,
Arany Szűz János, *Calmet*, *Cornelius*,
Bossuet, *Graveson*, a' Nagy *Bellarminus*,
Am még is meg nem tért *Luter*, sem *Calvinus*.

Philosophiának hasonló a' sorsa,
Száz ezer formára lett már változása,
Ha *Stagyri* Böltsnek büfzke tanítása
Oda van, kinek lefz állandó írása.

Bölts *Politickának* menyinyi regulát
Látuk, im' naponként tarkázzuk formát,
Minden új *Minister* saját *Maximáit*,
Világ eleibenn adja *Systemáit*.

A 3

Hadi

Hadi mesterségről, kút harag ki gondolt,
Hajdani Vitézség menyinyit nem karattyolt,
Ki talán puskát port éltében nem szagolt,
Még az is regulát erről bőven tsabolt.

Mióta villámló pornak fundálója,
Plidó' országnak bölts szaporítója,
Fekete, fel támadt 's lett népek' rontója,
Varak, várásoknak érdemes bontója.

Thucydides, Caesár, Homér, és Xenophon
Kövétek újabbak, mint Turen' Vaudemont,
Leg több a' Tanító, ki seregeket bont,
Mert már régen vagyón, hogy ember embert ront.

Pótlék eleget elsőbb Istenekről,
A' nánn tudósan írtak vitézeikről,
Tovább énekeltek szív' részegségéről,
Menyinyit nem zavartak hibás szerelemről.

Izeltvén hangját meg kötött szavaknak,
Rövid forbann ejtett szép gondolatoknak,
Végét nem lelheték gondos munkájoknak,
Szama nints ránk hagyott tarka írásoknak.

Tróia' veszedelmét, Róma'nak szállását,
Aeneas, Ulysses' hősizas hajdosását,
Sztriat, Szarmatának véres vándorlását,
Világ' bíróinak történet országlását.

Le' Irván, mentenek alattony dolgokra,
Vetemedtek ők is sok bolondságokra,
Szabadon jött minden sebes pennájokra,
Miolta kofzorút tettek homlokokra.

Hector' szekere'nek le' írták tengelőt,
Achilles' lovának nyergét, és kengyelét,
Finnak az övét, Finnónak pendelőt,
Jupiter' menykövét, Ceresnek kebelét.

Hát ember' szívében rejtett erköltsöket,
Jó vagy hibás magból jövő gyümöltsöket,
Titkos indulatból eredt vétségeket,
Nállok nem leljük e, nézvé' verseiket?

Haborút, pufztúlást, harag bősztű állást,
Békeséges lakást, szerelmet, mosolygást,
Egyenletlenséget, zúrvartat támadást,
Hívség barátságot, tsendes meg maradást.

Az illendő szépet, és a' ditséretet,
Az igaz állandót, a' gyönyörűséget,
Erőszak hatalmat, galibát, inséget,
Nállok meg találunk minden lehetséget.

Úgy hogy ha egyéb könyv nem volna világban,
Tudományt nyomoznánk első homályában,
Fel találánk aztat bőven Pótlékban,
Ők mentek mélyebben elme' híváságban.

A' Tsülag vizsgálók hibás mesterségről,
Menynyit nem itanak vándorló egekről,
Elég Krónikáink vagynak Nemzetekről,
Ezer meg ezer száz ó's új Törvényekről.

Királyok' élete, Nagyok' vitézsége,
Például embernek fel vagynak jegyezve,
Nints semmi is hátra, üresült veleje,
Nem tud már újságot költeni elméje.

Most is, hogy ezt írom, Barát, Piárista,
Király, Pap, Katona, Borbély, Botanista,
Doctor, Praedicator, Mester, Patvarista,
Bába, Szakást, Kovács, lett mind *Concipista!*

Madam' Dacierné menyinyi tanítványa!
Általok jön hozzáunk *Románok'* falkája:
Szép Nemnek is vagyon ezer találmánya,
Kivel szaporodott elme' takarimánya.

Egy szóval, ha mibenn van is fogyzatkozás,
E' részről méltatlan a' panaszfolkodás,
El lepte világot a' jó 's hibás írás,
Könyv elég van, szinte nehéz a' válassztás.

Fordúlj tsak nagy árú Könyveid' házadban,
Kiket bé takartál egy *Liberidbann*,
Tekingess módosan fel rakott sorjában,
Álmétkodj íróknak balgatagságadban.

Mind

Mind ezek, mind azok, kik Budán vesztenek.
'S a' kik Egyiptombann hamuva égtének,
Kikből ditsőséget a' Szerzők vettének,
Engem' az írástól jobban ijesztének.

Hanem ha azt mondog, ne úgy elmékedjek,
Például történetről fontosabban vegyek,
En is szokott iton bizvást el eredjek,
A' Szerentse lássa, meddig s' mikép megyek.

Ha vesztek írási leg báltsabb Királynak,
Meg marad élete Stülfrid Argirusnak,
Mását még árúlják Nyúl Históriának,
Ílylyen sorsa lehet te monda mondádnak.

Jól van, Fejedelem! hódúlok szavadnak,
Helyt adok bostáttott jó biztatásodnak,
Ha más haszna nem lesz e' kised munkádnak,
Magánosságodbann jó lesz hát *ofztádnak*.

Nem tagadom, elmém gyakran szótönözött
Firkálni, Fébustól a' mit költösnözött,
Szándékom azonbann mindenkor ütközött,
Mert bajos hivatal dolgomhoz köztözött.

Tudod, Fejedelem! miből áll Gazdaság,
Tselédes embernek melyly szükség gondosság,
Mí boldog Hazánkban, tudomány, okosság,
Klastrombann penéflük, kívől kell fáradság.

Ha

Ha ki Tudósoknál akar tündöklelni,
Bőlsesége által világban fényleni,
Nagyobb 's jobb idejét ennek kell szentelni,
Ekét, sariót, hafzát csak félre kell tenni.

Ezek nélkül pedig nehéz boldogulni,
Ha csak Barátokkal nem megyünk koldulni,
Maróval, Nasóval, ki akar dűdölni,
El kell piartzáról világnak lődölni.

De mivel kívántad, im' neked szentelem,
Jó vagy roz' munkámat lábadohoz le teszem,
Tőled, ha meg veted, örömet fel veszem,
Pirongatásodat jó névvel szenvedem.

Nem méltó, hogy jusson sok ember' kezébe,
Álljon Tudósoknak gyűllekezettébe,
Azért is nevemet szírtam csak végébe,
Senki ne tudhassa, maradjon rejtekebe.

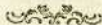
Úgy vegyd, mind találod, ez nem *Historia*,
Épen nem *Poéma*, nem is *Elegia*,
Oda vagy *Satyra*, nintsen titulusa,
Részeg Poétának mázolt papirosa.

KEGYELMES HERTZEG!

Akár ki mit mondjon, nem olyly könnyű
Magyar nyelven írni, a' mint gondoljuk, 'fő ké-
pen versekben. Egy az, hogy nintsen nekünk
anynyi elől járónk, mint egyéb nemzeteknek, és
úgy látszik, ezen Tudomány a' Magyaroknál nagy
betsénn soha nem volt. Mind eddig kezembe
igen kevés nyomtatott versek jöhettek. Látszik
a' Világi, és Istenes Énekekből, hogy a' nem-
zetnek volt hajlandósága verselni. De, mivel má-
sodszor az anya nyelvünk igen kemény, és dör-
gő, úgy tartom, el íjesztett sokakat a' szónak kö-
röztésitől: mivel a' végső hangja a' szavaknak a'
hallomást nem edesgette. De legyen ámbár úgy,
látom, a' Németek szinte csak ezen efitendőkben
kezdték ténnyesabban írni, és verselni. Azért én
sem veszttem reménységemet, 's azt tartom, valamint
a' Frantziák nyelveket: ki palléroztak egy század
efitendőtől fogva, a' mi Magyarink is fogják ezeket
követni, 's fogunk írni mind szépen, mind ténnyesen.
Bár csak olyly bubajosok ne volnánk a' költözö-
zésben, mernénk idegenektől szokat venni,
melyeket magunk nyelvén ki nem mondhatunk,
és a' verset végező hangot is ne csinálnánk olyly sok
betűkből! Am a' Frantziák sem négy Strófát nem
számálnak, sem pedig három négy betűt nem ki-
válnak *Caesentidra*. Mi pedig el nem akarunk
menni a' régi szokástól: annyira szereti nemze-
tünk

tünk a' régiséget. Én nem voltam olyly szorosán kötve ezen elő ítélethez. Azért is félek, hogy Földi Urainék, ha kezekbe akad ezen papiros, meg ítélenek. Még vallo'm Hertzegségednek, én egőfz czé'om az volt, ezen zavart írásombann, mi képen fel ébrezethetném Nemzetünket írasra. Mert meg kell vallani, sok tudós emberünk vagy, de félénk. 'S én is, ha tsak Hertzegséged' sá'enyával nem fedeztetném, ezen Kőlteményt el csefzteni nem merném. Így pedig, tudom, hogy olyly kézhez jut, ki egyenes Bíró lesz, és a' mi jó 's érdemes, meg engedí, másokkal is közöltessek, a' mi pedig hibás, szokat' kegyességével el takarja. Én Versket más forma lábokra is mértem, és nem követtem Gyűgyűsinek módját, kinél jobb Poéták ugyan tsak nintsen. De azt tsak azért tselekedtem, hogy valamelyly más formában is öltöztessem versemet. Lészen talán olylyan, ki követni fogja. Egyéb aránt meg vallo'm Hertzegségednek, hogy én is leg inkább tsak Fordító vagyok, 's nem szögyenlem, mivel ezt tselekedte előttem Horatius, Voltér, Boaló, 's leg több leg jobb Deák 's Frantzia Poéták. De vagy, ellenbenn magam Kőlteménye is

EZEN MUNKÁHOZZ.

Nem büszke gondolat Tudósnak lészatni,
Hívságos akarat Szerzőnek mondatni
E' mázolt papírost küldé el nyomtatni,
Könyvnek neveztetni, világra adatni.

Nagy' Pap! ki szereti maga anyju' nyelvét,
Mutatta, közlöt'e ezekhez hegyelmét,
Nemzetéhez inkább, mint hozzám szerelmét,
Ő lústa, és vegye magára védelmét.

Menj tehát nyomorúlt verscknek zúgása,
Kedvetlen *Muzáknak* rendetlen sűgása,
Nézd, mit hoz rád is irígyek' morgása,
Tudós' tudatlanok' fondor sasogása.

Mondd meg, a' Szerzőnek nem főt' ebbenn feje,
Nem tördődt rajta soláig veleje,
Házi Gondtartásbann lopva vett ideje,
Szűlt, tsak midőn búról tressűlt elméje.

Mondd azt is, hogy néha ágyú zengés között
Némelyly vers, ki itt van, öszve kötődött:
Nem tsoda, zúgásbann ha rószul ejtődött,
Szó szóval, vég végig bűfámán tétetődött.

Ne félj, bé véteték ilylyetén mentséged,
Meg engedtetik úgy minden szennyességed,
Hanem léfsz sokaknak tetfész rövidség,
Vagy vers köztöcsébenn hibás hidegséged.

Tudják, tsendesség kell tudomány és vershezz,
Maro, *Ovidius* nem fogtak ilylyekhezz,
Mikor jött *Ambul* Római kertekhezz,
Vagy közel járt a' nyíl kofkorús fejekhezz.

Nem féltlek én téged' mostan' bőséksédtől,
Írók ellen igrig fondorló nyelvtoktól,
Útadra erefőtlek bátran én ezektől,
Rettegek éretted az el múlt vénektől.

Cicero, *Seneca*, *Maro*, *Claudius*,
Mit mond *Ovidius*, *Flaccus*, *Boetius*,
Az Újabbak közül *Pope*, *Bernis*, *Barras*,
Voltaire, a' Gond nélkül való *Philosophus*.

Ha ezeknek jutok valahogy horgára,
Tudom, hogy fel hüznak téged' a' rámára,
Meztelen maradsz szajkónak módjára,
Meg tépnek, ahadván ki ki a' tollára.

Először öregek téged' meg tsipdesnek,
Az után ifiak meztelenítnek,
Egész leveleket beifőd ki fzednek,
Tsak táblája marad e' nyomorúlt könyvnek.

Így lévén e' dolog, kérjed őket szépen,
Ne bánjanak veled ilyly kegyetlen képen,
Nem tettél te nagy kárt hírekben, nevekbenn,
Hogy kised lopások jöttek Magyar nyelvben.

Inkább dicséretet általad terjedett,
Kit szép találmányok köz jónál érdemlett,
Ezzel találfsz nálok talán engedelmet,
Nagyoknál kegyelmet, nyájadnál szerelmet.

Menj tehát Hertzeged' színe elejébenn,
Ragaszkodj két kézzel palástja' prémébenn,
Fusd által a' Hazát, Magyarok' szívébenn,
Tégy hafznot, ha lehet, minden szegletébenn.

Siess, még újság vagy, te is Gyöngyösisvel,
Benitzki', *Bulassa*, *Kohári*' versivel,
Hadakozz, mint lehet, molyok' scregével,
Pipát ne gyujtsanak veled, járj békével.

EZEN MUNKÁBANN FOGLALT VERSEKHEZZ.

Vers, kit tsak természet tud jól fel találni,
Es nem a' mesterség szokott hagyigálni:
Kit pompás szavakkal nem illik tsítrálni,
Mért mégy a' világban ilyly módon tsírkálni.

Mint jösz? mit tanítasz? akaríz e tetfzeni?
 Akaríz e márványos asztalon heverni?
 Ki kevélen prés alúl mezfizére terjedni?
 Vagy több Könyvek' polczán porbann penyészedni?

Búji el, együgyű vagy, nem tetfzel senkinek,
 Más írásnak módját hozza a' Nemességnek,
 Románs-kell mostani Alfzonyi Rendeknek,
 Ki sok rétt le írja módját szerelemnek.

Rendetlen te néked majd minden zikkelyed,
 Sok felé zavaros zúgásod el szélylyed,
 Hosszúas ábrázolás' rendét sem kedvelled,
 Törvényét írásnak, módját sem követed,

Nem ilyly szélemény kell mostani időbenn,
 Ki tanítást foglal némelyly zikkelyébenn,
 Nem jól zúg ilylyetén hang azok' fülebbenn,
 Kik nem gyönyörködnek az anyjok' nyelvébenn.

Nintsen e' sorokbann *brillanti concetti*,
Guatus, *Harmonia*, melyly magát tetfzeti;
Turneurs Matevid nem mezfize vezet,
 A' szót nem keresvén imígy amúgy-ejti.

Semmi pompa nintsen, semmi elevenség,
 Semmi tűz szavakbann, sem nagyobb erősség,
 Alfzik a' te *Musad*, nintsen benne szépség,
 Nem tudom, mitől jött reád e' betegség.

Nyil-

Nyilván Minervának ki estél kedvéből,
Gadentid rosnál dödörög fejedből,
Simetria nélkül büfögz részegségből,
 Ki vetnek, el higyed, *Parnassus'* hegyéből.

Sok festék szükséges, ha verset kell írni,
 Sokszor ájulásbann elmének kell jutni,
 Néha fel ébredni, néha kell aludni,
 Néha el lankadni, néha fel gerjedni.

Most sírni, továbbra kell ismét katzagni,
 Eleven képzéssel dolgoz fel ruházni,
 Ugrándozó tréfiát bele kell túsztatni,
 Fáknek, virágoknak szavakat kell adni.

Madarak, források, hogy 's mi kép befzélnek,
 Tengernek habjai, tűz, hogy ijesztenek,
 Az Istenek, *Nymphák*, hogy vendégeskednek,
 A' fekete lelkek mi kép rettentenek.

Te ezen törvénytől távol akaríz jární,
 A' kilentz *Musákat* sem akarod várni,
 Kik arany betűhkel szép verset írkalpi
 Szoktak, és a' rútat mezfize hagyigálni.

Meg lehet, Béliának boldog idejébenn,
 Mikor még a' Szatirák taktak e' megyébenn,
 Lehel volna olylyat, kinek szerelmébenn
 Jutván, fel vett volna rejtven kebelébenn.

B

N.C.

Néked madaraknak tetszik éneklése,
Köte, pausa nélkül ejtett tsevegése,
 Menj azért erdőbenn, hol czek' zengése
 Tisinosabb is, szebb is, mint szarkuk' tsergése.

Pufzta templom van ott *Páma* fel szentelve,
 Ez idegen gözzel nem volt meg füstölve,
 Az oltár nints ugyan aranynyal terhelve,
 Tsak természet szerint vagyon ékesítve.

Íde jönnek néha a' Nagyok áldozni,
 Kik nagy méltóságtól szoktak unatkozni,
 Itt teher 's gond nélkül szoktak szunyadozni,
 Igaz barátságban vígan mulatozni.

Itt tehát akadj fel vén tserfa' ágára,
 Ha meg ázol, rád jön a' napnak sugára.
 Úgy lehet, akadhatj olyan Kadikára,
 Ki házdhoz vizen, 's fel tefz gerendára.

BOETIUS' VERSEL.

Boetius Tudósnál olyly betsbenn tartatik, hogy
 richa, ki az öt Könyvét, melyket a' *Philosophiának*
 Vigafatalásáról írt, ne olvasta volna. Némelyly
 verseit meg kedvellén, ime ki adom. Nem di-
 tsekedem, hogy a' fordításom szóról szóra egyez,
 sőt akartva a *fabulae historiarum*hoz tartozó hason-
 latosságokat ki hagytam. Az ötödik Könyvből
 pedig, mivel még Nemzetem mélyebb magyará-
 zatú nevezetekkel, kik a' *Philosophiában* helyt
 vettek, tsak ritkán él, igen keveset írtam: ne-
 talám az homályosságnak látszatván, az Olavo-
 sóknak kedvét szegjem, és én tiélemtől el essem:
 a' melyly is az, hogy valamelyly részről használ-
 hassak. Mert, noha *scribimus docti indoctique*, ugyan
 tsak *non est liber tam malus, qui aliqui ex parte*
prodesse non possit. Én egyéb írását nem fordítot-
 tam Boetiusnak, tsak egyedül a' Verseit, a' mint
 azok fekszenek, egyéb elmélkedésit félre tévén.

I.

A' SZERENTSE VÁLTOZÁSÁRÓL
PANASZOLKODIK.

Még én Tudományom vála virágjában,
Addig vig verseket iram a' táblámbann,
Most, midőn szerentse meg fordult sorsombann,
Siránkozó szökat rakok c' sorokbann.

Rongyos az én *Musám*, rongyosok a' Versek,
Nints kedv az éckhez, szemeim könyvesek,
Nem léfznek, mint voltak az előtt rendeselek,
Ha bátor igazak léfnek, és nemeselek.

Noha személyemre gyakori bú áradt,
Az írásra való kedv még is meg maradt,
Ifjú korombann mibenn elmém fáradt,
Vénségbenn is kedvem arra meg nem záradt.

Im' el jött üregség váratlan sok reszfál,
Meg tölté testemet gyakor nyavalyával,
Fejemet bé vonta fehér patyolattal,
Reszfektő tagomat támogatom bottal.

A' kik boldog sorsbann töltik idejeiket,
A' halált nem kéri, vegye el ezeket;
De kik nehéz sorssal éfszik kenyereket,
Örömet el hagynak szomorú éltket.

Mikor

Mikor a' szerentse javakkal kedvezett,
Akkor sok veszélybenn életem évedzett,
Most, hogy sok ezer bált, bált, és gondot szerzett,
A' halál is késik, 's végemre nem vezet.

Mért annyiszor engem', Barátim! boldognak
Mondatok? ne tartsa senki állandónak
Azt, a' mi változik, sem maradandónak,
A' ki állott, 's el dült, tartsuk mulandónak.

II.

ELMÉLKEDÉSÉNEK VOLT TÁRGYAIT
EMLEGETL

Mikor az ép elmét ártalmas gond tartja,
Akkor mély ürvénybenn magosról találja,
Meg tompítván setét homálylyal borítja,
Földi gondolattal menyeyeit meg rontja.

Szoktam én az előtt égbenn emelkedni,
Nap, hold, iszillagoknak útján tévelyedni,
Hol crednek szelek, hová mennék, tudni,
Tenger zárzavarja mért szokott támsdni.

Mért tavaszi verő gyönyörűségével,
Földet éksíti zöldellőségével,
'S kit bé fedett volt tél zúz fehérségével,
Ezer szin virágot támaszt ki kelettel.

B 3

Vagy

Vagy ki adja, hogy, nyár' sütő melegsége,
Meg érclyén mindent, legyen olyly hévsége,
Hogy áfáfel gyümölsnek lehessen bősége,
Bor', búza', 's egyebek' áldott termőssége.

Természet' ereit ilyly képen vizsgáltam,
El rejtett titkait világosra hoztam,
Most elmém mint arra, mert meg lántzoltattam,
Késerség által földre húzatattam.

III.

V I D Ú L Á S.

Ilyly sorsbann zokogván, hályoga szememnek
Le esett, 's előbbi ereje elmémnek
Meg jött, vidúlása érkezett testomnek,
Újúlását érzem szomorú kedvemnek.

Mint, mikor a' kék ég bé borúlt felleggel,
Ijesztvén a' földöt ártalmas esőkkel,
Keletről érkezik szél nagy sebességgel,
A' nap ismét fel jó szokott fényességgel.

IV.

HOL AZ IGAZ BÁTOR
SZABADSÁG.

A' ki magát egyszer olyly karbann tetette,
Hogy a' történetet láb alá vetette,
Egy módon mind jó 's bal szerentsét nézhette,
Mint annak, úgy ennek játékát nevette.

Aztat nem tengernek zavarodott habja,
Nem *Aethna*' tűzének gőzölődő lángja,
Sem dörgő villámnak írtóztató hangja,
El kezdett újbann meg nem gátolhatja.

Nem fél, nem rettegi királyak hatalmát,
Mert jó 's vig kedvéből tartja hagyományát;
De nem is vadásza iramló malasztját,
Másoknak kúrával préselt ajándékát.

Ki semmit nem remélt, ki senkiről nem fél,
Az igazán boldog, 's szabad életet él:
Nem fárasztja őtet fires hívságos szél,
Azért nem is éri, mint másokat, vesztély.

De a' ki rettegve kéri világ' javát,
Változó, el adta arany szabadságát,
Paizsát el hajtván rabba adta magát,
Önnön maga teite békó bann a' lábát

V,
AZ ISTENI GONDVISELESNEK
KÖNYÖRÖG.

O végetlen Felség! ki, örök székedben
Ülve, e' világot alkotad mértékben:
Kinek a' szavára tsillag, nap, hold égbenn
Mozdól; és mutatod hatalmad' mindenbenn,

Te vagy, ki a' napnak rendezel járását,
Nyári hónapokban hofszabb útozását,
Télre kelvén ismét kisebb mulatását,
Most hofszó, most rövid kelését, mulását,

A' hold te szavadra nyúl, fegy, idejében,
Tőled van, hogy nyárbann gyökerek épségben
Vagynak, el hervadnak őszi hideg dérbenn,
'S a' fa fel állszik tavaszkor zöldében.

Törvényt te szabta minden alkotmányak,
Ettől el nem térven sok időktől járnak,
Még el nem jön idő, mikor mind el múltak,
Parantsolatodtól függvén hiven várnak.

Van e' oly ki gondod egyedül emberre?
Vagy nézi nem akar sz telekedetere?
Így hagyol e' minket tündér szerentsére?
És ki teízel sokszor ezernyi vesztésre?

Im

Im érzik igazak súlyját kezeidnek,
A' melyly tsapást tőled roszak érdemeinek,
Azok veszik, ezek vagynak büntetlenek,
Úgy látszik, mint bére már helyes erkölcsnek.

Mert a' gonoszoktól homályba tettetett,
Ellenbenn minden rosz nagyra emeltetett:
Tsafárság, hamisság olyly színnel festetett,
Tökéletességtől alég ismértetett.

Nézd, hatalom bírtok miként terjesztetik,
Sok határ téres föld tsak egynek adatik,
Az erősebb által szegény el nyomatik,
Koldús' keresménye gazdagnak hagyatik.

Menynyici székedből te ki az egcket
Fondaltad, erefszed elődbe ezeket:
Hozzad jobb formára földi nemzeteiket,
Vegy ki e' szélvésziből a' romlott népeket.

VI,
MINDENEK BIZONYOS RENDTŐL
FÜGGENEK.

A ki e' világot semmiből formálta,
Minden teremtésnek rendit úgy meg szabta,
Ha ki egy tsikkelyét ennek által hága,
Jó ki meneteletét dolgának nem láta.

Annak

Annak boldog sorsot nem szokott engedni,
 Ki nem igaz úton akar emelkedni,
 Járatlan ösvényen ki fel kíván jutni,
 Szerentsétlen eset szokta ezt követni.

VII.

A' TISZTA LÉLEK LÁTHATJA
AZ IGASZÁGOT.

Az öröm, reménység, félelem, és bánat,
 Olyly gánts ember előtt, ki miatt nem láthat:
 Ha idején korán ezektől nem válhat,
 Igazság' útjára nehezen akadhat.

VIII.

MIKÉNT JÁTSZIK A' SZERENTSE.

A' kevély szerentse szeret játszodozni,
 Mint tenger, szél nélkül, habokat tsapdozni,
 A' hatalmasakkal szeret hadakozni,
 A' szegényt csak lábbal szokta rugadozni.

Régen fel állított országot el venni,
 Annak birtokából királyt ki vetni,
 Alá való embert helyébe nem bé tenni,
 Hofaló boldogságát nem akar engedni.

Sírásat nem gondol, a' panaszt nem hallja,
 Neveti, ha vagyon, ki sorsát zokogja,
 Így játszik, erejét ilyly formán mutatja,
 A' koldust emeli, királyt le taszítja.

IX.

AZ EMBEREKNEK TELHETETLEN
KÍVÁNSÁGOK.

A' kívánságodat az Isten bé rőtse,
 Aranyát tékozló kezével ki öntse,
 Fénylő gazdagságit tár házidbann hintse,
 Még is nálad marad kívánság' bílrintse.

Bár fényes tisztékkel ékesítse nemed'
 Tündöklő hír névvel emelje te neved',
 Meg nem elégedhetse, beteg belső részted,
 Romlott szádnak ize szomjúságot szenved.

Ha, a' mit el vettél, az nem betsültetik,
 Halmozott ragadmány kevéssnek tartatik,
 Szegénység házadtól így nem hárttatik,
 Mert csak, ki nem kíván, gazdagnak mondatik.

X.

VÁLTOZÓ A' SZERENTSE.

Ne higyen az ember tündér szerentsének,
Mert adott javai ennek könnyen vesznek,
Kikhez tegnap bíztál, ma azok enyésznek,
Siralom' völgyére örömsödből vesznek.

XI.

HOVÁ BÁTORSÁGOS ÉPÍTENI.

Ki állandó házat akar építeni,
Székét örökösen meg erősíteni;
Sem erős szeleknek ki nem kell azt tenni,
Sem tenger' partjára nem kell azt ejteni.

Amazt a' zúrzavar könnyen el forgatja,
Ezt súlyyodó örvény napon ként szaggatja,
Ki pitzin gunynyóját sziklára rakhatja,
Gonosz időkben is magát bé húzhatja.

Ne féljen, nevesse szeleknek zúgását,
Tsendesen nyugodván hallgassa fúvását,
Hegyről menő sebes patak' áradását,
Mosolygó szemekkel nézze zuhanását.

XII.

A' RÉGI IDŐKET OHAJTJA.

Hol vagy boldogsága jámbor eleinknek,
Kik föld' gyümölsével meg elégedtenek,
Hívágot, henyélt magoktól ízteak,
Együgyű ártatlan időkben éltenek.

Nem tudtak ők mostot mézzel vegyíteni,
Sem a' puhább gyapjút méreggel festeni,
Kevélységet szülő bogarat nevelni,
Mészre országokra nyálánksággért futni.

A' hol vastag tölgy fa terjesztett ágakat,
A' puha füves gyepek nyújtotta álmokat,
Tsengő víz patakja oltott szomjúságot,
Föld' s' fáknek gyümölsé adott vatsorádot.

Tengeren nem úszkált hajója senkinek,
Nem is volt még híre a' kerekedésnek,
Har szatendős útra el nem költöztenek,
Hogy idegen muvel onnan meg térjenek.

Trombita harsogás sohán nem hallatott,
Boszorú áldásokra szívet nem indított,
Pegyer-haragosnak még nem koholtatott,
Melytől idők múltán anynyi vér ontatott.

Mert mi okból kellett volna hadakozni,
Egy vérből valóknak egy mást lövöldözni,
Határról határra társokat üldözni,
Nem lévén ditsőség ilyly képen áldozni?

Bár jöhetne víkfíza a' régi barátság,
Igaz szeretettel meg őrzött nyáasság!
De, mint *Aethua*' tüze, úgy terjed rozhaság,
Egy mást emészteni van bennünk szomjúság.

Valylyon ki volt első, ki föld' gyökerében
Ásott arany értzet? ki tenger' mélyében
El rejtett gyöngyökért szállott örvényében?
Ez volt! a' világot ki ejté veszélyben.

XIII.

A' GONOSZ KIRÁLYRÓL.

Boldogtalan idő, nehéz sors hazának,
Hol hatalma vagyon vér szopó királynak!
Nem lehet ott biztos nyugta a' polgárnak,
Kegyetlenségéből jut ott minden háznak.

Mint *Nero* nevetve nézi *Roma*' lángját,
Mosolyogva őli meg a' testvér bátyját
Anyjának vérével fetskendik ruháját,
Szánakodás nélkül engedi halálát.

Ilyly

Ilyly fene állnak meg győzni haragját,
Nem lehet, ártatlan sem hajlja boszútját,
Törvénnyel mentheted ügyöd igazságát,
Hüvelyében azért nem teszi szablyáját.

XIII.

MEG ALÁZ A' HALÁL' EMLÉKEZETE
HÍVSÁGOS VAGYÓDÁSINKBANN.

Mikor a' szerentse jól szolgál mindenben,
Emeli az embert szép ditsőségében,
Vigyázzon, ne vigye rejtett keletzében,
Magasról le tsúfzván az ember mélyebben.

Igaz, a' vágyódás ösztön nemes szívnek,
Dísert nehéz dolgok mind ebből erednek,
De ha mértéke nints, meszské el vezetnek,
Ditsőség' helyéből gyalázatbann ejtnek.

Nem kell azért meszské az elmét jártatni,
Nyughatatlanságát illik meg fojtani,
Halált is eszünkéből ki nem kell irtani,
Ezzel határábann meg lehet tartani.

Mondd meg, o balgatag nyomorult halandó!
Mért emeled fejed, kevély rothadandó!
Mid vagyon e' földön néked maradandó?
Nem de nem, az egész világ el mulandó?

Ambár

Amibár nemes neved' idegen országon
Hirdessék, sok tüzér függő tornáztodon,
Köszöntők serege várjon palotádon,
A' halál nem kedvez, eljön, hogy meg rázzon.

Hol találod tsonját hív *Fabriziusnak*?
Temető helyét hol leled fel *Catónak*?
Sok Királyi, Hadi, Egyházi Nagynak,
Kik tündöklöttek, mondd meg, most hol vagynak.

Egy némelylynek ugyan koporsó kövére,
Írtak kevés betűt emlékezetére,
De ha meg keressük, rothadt tetemére
Nem akadunk, mert már régen földé tére.

Tündöklő híreket idő eméltette,
Miről dicsértettek, azt el felejtette:
Ki a' dicsőségnek szelét meg vetette,
Jobbann járt, előre zsoldját meg fizette.

XV.

A' SZERETET MINDENT EGYBE
TSATOL.

A' ki e' világot formában öntötte,
Minden alkotmányának rendét meg szerezte,
Ennek törvényeit olyly móddal intézte,
Hogy meg ne változna, maga úgy végezte.

A'

A' nap most is tartja a' régi járását,
Egyenlően látjuk keltét, nyugovását,
Harmintz nap a' köze, haldnak újulását,
Látjuk, ezek telvén, el fogyatkozását.

Tenger fel dagadván meg marad öblében,
Árjával nem téizen kárt szomszéd mezőbenn,
Isten' szerete tündöklök mindenbenn,
Ki uralkodhatik nálánál rendesen?

Ő egyeztet össze idegen szíveket,
És tart békeségben határos népeket,
Ő ad Országoknak boldog törvényeket,
Ő békeltet össze koronás fejeket.

Ki ha szeretetét meg vonja világtól,
El súlylyed nap, föld, ég, higgyed, haragjától;
Retteg azért ember igaz boldogságtól,
Jó Atyád' egyszer'smind Uradnak karjától.

XVI.

AZ IGAZ JÓT
HOGYAN ESMÉRHETNI MEG

A' Gazda, ha földét akarja hizlálni,
Bőves aratásból afztagokat rakni,
Avart, gazt, töviset ki szokott gyomláni,
Úgy tisztított földben magvát bele hánni.

C

Te

Te is az Igaz Jót meg akarván látni,
Szükség ellenében gonoszát álltatni,
Külső formájával nem kell tsalattatni,
Gonosz szokott Jónak, Jó rosznak latfzarni.

Inné, színes Jónak ha jármát fel vetted,
Helyébenn igaz Jó' igúját le tetted:
Rázd le, mert más képen ezt nem esmérheted,
Az terhes, ez édes, jobban viselheted.

XVII.

MINDEN ÁLLAT TERMÉSZETÉHEZZ
TART.

Köss az orofelányra bátor arany lántzot
Kezeből vegye el naponként a' kontzot,
Medve eledelért járja meg a' tántzot,
Mestere' szavára hánja a' bak tintzot.

Tsak addig lesz szelid, addig fél urától,
Még örve szakadván szabadul porától,
Akkor meg nem retien mestere' botjától,
Dül fül, emézfutetel dühös haragjától.

Fák tetején járó tsásogó madarkát,
Meg fogván, lakásúl adz festett kalikát,
Mint nemes állatnak, úgy viseled gondját,
Hintefz elejébenn tsákoros magotskát.

De

De aranyos háából hogy ha ki tekintett,
Közel lévő zöld fa szemébenn tűnhetett,
Tapodja ebédét, melyly neki hintetett,
Gyakor Ugrásával próbál, ha ki mehet.

Így van! minden állat tart természetéhez,
Minden dolog siet, fut, eredetéhez,
Nem férhet szelidség a' dühös fenéhez,
Durvaság sem férhet szelidített szívéhez.

XVIII.

A' KINTSEK AZ EMBERT,
MÍG ÉL, FONYNYASZTJÁK, HA MEG
HAL, NEM KÖVETIK.

Patak folyjon ámbár aranyból ezüstből
Fősvénynek, tornyokat rakjon gazdag kintsekből,
Nyakit terhelje meg tengeri sok gyöngyből,
Száz ökröt fogjon ki estve az ekeből.

Még él, fonynyasztó gond árad tsak ezekből,
Ha meg hal, nem víszén semmit e' félékből
Nem áll a' boldogság arany peretzekből,
Sem' láda' fenekén penészfűz kintsekből.

C 2

XIX.

XIX.

NEM SZABADSÁG BÚS GONDJAIT
KI NEM ÍRTANI.

Hogy ha akarsz élni arany szabadságban,
Magad kívánságát tartsad zabolásban,
Fekeld akaratos' rosz vágyódásában,
Kései gyötrelmet ne hajtson nyakadban.

Mert ámbár *Thulbann* neked szolgáljanak,
Sadiában lefű is vége jószágodnak,
Szeretsen reszkette ismerjen urának,
Még mind ezekkel is nem mondak szabadnak.

Hafztalan búsulást elmédben forgatni,
Epefűtő gondokat szívédben faggatni,
Nem szabadság; lehet rabságnak tartani,
Ki kell nemes szívűből ezeket írtani.

XX.

ISTEN A' MI ATYÁNK, KITŐL
EREDÜNK.

Mindennek e' földön égi eredete,
Az, a' ki emberben lelkét bé öntötte,
Ez alkotott minket, ennek vagyunk képe,
Egyből egy testvérek, egy magának népe.

Ha

Ha nyemta is földből e' gyaró testünket,
Tulajdon részből teremte lelkünket,
Igy nemesté meg mi eredetünket;
Betsűljük még azért menyinyei létünket.

Isten a' mi Atyánk, mi ettől származtunk,
Nemesek, ha nemes törvényein járunk,
Áldvalók, 's akkor nemtelen mi sorsunk,
Ha mi Vezérünkől megszűzöb el távoznunk.

XXI.

MINDENT AZ Ő IGAZ HELYÉN
KERESÜNK, CSAK A' BOLDOGSÁGOT,
NEM.

Tudod e, balgatag! mért vagy boldogtalan,
Mert mi benn kellene, vagy igen tudatlan,
Boldogságod hol nints, keresed hafztalan,
Üzöd, a' mit nem kell, nints nyugtod untalan.

Az aranyat tudod föld' gyomrából húzni,
A' tenger' mélyjére gyöngyökért le tsűzni,
Más fű halakért megszűzére evezni,
Vizcknek szélein köveket bongéznai.

Hol kell a' vadakat lesbenn még ejteni,
Horgot ritkább halnak mint kell el rejteni,
Halóban madarat hogy kell keríteni,
Tudod, de igaz Jót te nem tudsz keresni.

C 3

Kin-

Kintset, méltóságot úgy bajjal kerestél,
Nagy faradva izzadt homlokkal szerzettél,
Nyugodalmat még is elmédek nem lértél,
Útztál hívságokbann, még sem elégedtél.

XXII.

AZ ISTENNEK KÖNYÖRÖG LELKI
VILÁGOSSÁGÉRT.

Orökkös Feltét! világ' alkotója,
Földnek 's az egeknek bölts igazgatója,
Tűz, víz, föld, levegő égnek mozdítója,
Minden alkotmányok fő kormányozója!

Ember' szemeinek vond le a' hályogát,
Úd el szívünknek sötétes homályát,
Hagyd, esmérhesse meg valóságos szélját,
Elejét, utóját, útját, nyugodalmát!

XXIII.

AZ IGAZ BOLDOGSÁGRA VÉZET.

Világi javaktól, kik terhelve vagytok,
Ide siessetek, nyugovást találtok,
Itt vagyon a' rév part, ide télezzatok,
Olyly helyre vezettek, hol nem lesz bántástok.

Nem

Nem vezettek ugyan *Tórus'* partjaira,
Aranyos homokon folyó patakira,
Indiának kövér gazdag országra,
Mézzel téjjel folyó földnek hatáira.

Ezek meg vakítják inkább a' szemeket,
Bé szennyeznek jobban emberi kezeket,
Menyben kell fel hatni, meg vetni ezeket;
Mivel támasztanak nagy veszedelmeket.

Im, hogy minden állat nézhet csak a' földben,
Egyedül az ember egyenest az égbenn,
Jelenti, maradás nem lehet e' völgyben,
Mivel mi városunk 's tiszánk nagyon menyben.

VILÁGI HÍVSÁGOKNAK MEG
VETÉSÉRŐL.

Színlett csendességgel a' világ' mulattat,
Gyönyörű kezdettel magához kaptolgat,
Hamis nagyságával vonz hozzá 's valogat,
Hálóbann úgy kerít, 's magának szolgáltat.

Boldog, ki maradhat magánosságban,
Nevelé ágait fának, majorjában
Zöld gyepen hevervén kertje' szuglyájában,
Gyakran kevélyeknek nem hág pitvarában.

C 4

A'

A' szerentse ígér jó sorsot mindennek,
 Osztatik több másnak, mint adatott ennek,
 Az ifúnak sokszor jobbatska, mint vénnek,
 Puffta reménység jut többkor érdemesnek.

Szerentse olyly furtsán játszik javaival,
 Kevélyt együtt veszt el ő kívánságival,
 Teli vagyon a' föld tett tsalárdsággival,
 Tündér módon osztott vett ajándékival.

Fekete tengernek erefzi gúlyáját
 Péter, és bé rakja nagy áru marháját,
 Három kis mért földre számlálja hazáját,
 Zúrzavar fergeteg meríti hajóját,

Betsesebb kintsei úfnak a' habokon,
 Maga kapdoz inkább deszka darabokon
 Végre ki veretik szélből, 's a' homokon
 Zokogva bánkodik, mért nem maradt otthon,

Pál sorsát meg veti, melylybenn született,
 Mezei lakásán udvarit tserélt,
 Nem tsalta reménység, póltzra emeltetett,
 De tsak hamarjában onnan le veretett.

Igy jár, tsendességét a' ki nem szoreti,
 Ki együgyű életét tsifrábbért meg veti,
 Az udvari kontzot gyomra nem eheti,
 Erős természet kell, ki azt emésztheti.

Vég

Vég szokott mutatni igaz emberséget,
 Nem teszen sorsokbann akkor külömbiséget,
 Királyi páltzával rongyos szegénységet,
 Halál öfave kever róttal fényességet.

En kis hajlékombann élek én tsendesen,
 Szabadon, jó kedvvel, mindennel békesen,
 Versek, könyv, kert, mező mulattat édesen,
 Kis asztalom nintsen vendégtől üresen.

Ki vágyhat ndvari pompás tszifraságra,
 Hol igaz mondás árt, 's magyarazzuk balra,
 Hol a' hízeltkedés betsülítetik nagyra,
 'S az igaz erkölcsnek tsak alaton áru.

Ki világnak tsalárd fortélyait esmérte,
 Maga kívánságit tszükségével mérte,
 Istentől, nem mástól, szerentséjét kérte,
 És tsendes életbenn igaz tséljét érte.

SENECA.

A' Alljon, a' ki akar nagy hatalmasságbann,
 Udvarnak iramló müló nagyságában,
 Engem' elégtisen édes nyugodalom,
 Tsendesség leg nagyobb hints, én úgy gondolom.
 Félre való helyen el rejtezett polgár
 Kevésnek esmérős, szelid kised bogár
 Ártatlan életnek nézem a' folyását,
 Hallgatásbann várom annak el múlását.

Nem

Nem lesz annak nehéz világtól meg válni,
 Ki halállal szokott néha szembenn szólni.
 Nem kell ezt szívünkbeli soha is ki zárni,
 Úgy lehet bátrabban e' vendéget várni.

SZABAD KÖ MÍVESEK' TÖRVÉNYE.

Az Istenre bízzad, Pajtás! te ügyedet,
 Hozzá fohaszkodván emeld kezedet.
 Hallgató légy inkább, nagyra ne puffszkadj.
 Kevését kívánván kevésel elégedj.
 Tanúlj meg tartani reád bízott titkot,
 Kissécbnek engedni, betsülni nagyokat.
 Ne fenegess senkit, ne hallaszd munkádat,
 Vess meg kevélyeket, viselkedj vorsodat.
 Istenes életet élj, 's kézfűj halálhoz,
 Így, 's nem másképp juthatsz igaz boldogsághoz.

BETSÜLETES EMBER' TÖRVÉNYE.

A te Teremtődhez járúlj haldúlással,
 Dolgaidhoz fogjál szorgalmatossággal.
 Társaságod légyen jókkal 's okosokkal,
 Mértékletesen élj a' tudományokkal.
 Mások' tanításához szabjad dolgaiddat,
 Engedj betsülettel, ha javaslásiadt
 Nem vesztik, jól vigyázz figyelmezz szavokra,
 Érted, a' mit mondnak, bízd néha másokra.

Be-

Beszédedet szabjad társod' elméjéhez,
 Te ne végy el, ne is adjál beszédhez.
 Szavadat meg tartsad felebarátodnak,
 Ha ígérst, meg adjad jónak úgy, mint rosznak.
 Szolgálatod közöld örömet mindennek,
 Szíves kegyes voltod tesszen embereknek.
 Közöséges lehetsz, de olyly választással,
 Hogy érdemetlennek jusson rész szabással.
 Ha szeretsz, ne légyen az hafzón' fejedbenn,
 Engedj barátodnak tsak Isten' nevébenn.
 A' nagyobnak adjál illő tisztességet,
 Alázatosságbann tarts illendőséget.
 Köss minden emberrel szíves barátságot,
 A' nyomorútlakból ne tégy kordélyaságot.
 Mások' dolgairól ne kérdezősködjél,
 Magadét folytassad, és né pörlekedjél.
 Szúnd meg társaidat meg eszt ügyökben.
 Segítsd, el ne hagyard, ha vagynak vesztélybenn.
 És, ha a' szerentse fel emel tégedet.
 Vigyázz, kevélységre ne vgye fejedet.
 Hol egyenellenaség van, hozz békeséget,
 Jóval, nem gonofázzal, fűzsd a' vétséged.
 Barátodnak szemre ne hánd, ha mit adál.
 Tsak titokbann tartsad, ha mibenn szolgálat.
 Előzd meg szüksegít szorúlt barátodnak,
 Esmérjen bő kezű kélf adakozónak.
 Dorgádj harag nélkül, utálj hízkelkedést,
 Érts tréfát, mértékely katzagó nevetést.
 Fel indúlt epédnek győzd meg sebes tüzét,
 Rágalmazó szókknak kerüld el a' buzét.

No

Ne ditselkedj soha meg vetvén másokat,
 Betszúd és segéjéd a' *Professiókat*,
 Hát' adatlansággért ne vádoljon senki,
 Jótízal mulatsággért, és az után menj ki.
 Keveset szólj, ne tsalj, ne légy hal' adatlan,
 Ha mit adtak, ne légy arról is gondatlan.
 Ne keménykedj soha szegény adósoddal,
 Társal vagyon dolgod, nem pedig raboddal.
 Titkákat barátodnak ne jelends senkinek,
 Keröld, a' mint lehet, szennyét irigységnek.
 Magad titkait se tittsd ki mindennek,
 Ne tartssanak gyáva sok szó fetsegőnek.

BÉKESEG' KIVÁNÁSA.

Hallatik mindenütt fegyvernek tsörgése,
 Száz ezer gyilkosnak mezőn van gyűlése,
 Ezeknek ölésért vagyon fizetése.
 Iszonyú azoknak vágása lövése.

Dürgő menyköveket kezekbenn hordoznak,
 Népet, városokat, falukat fel dúlnak,
 Mezőt, erdőt, marhat egy aránt prédálnak,
 Pufztúlást, jajt, sirást magok után hagynak,

Éhség, és a' szűkség vagyon, a' hol járnak,
 Nyomorúság, inség, a' hová meg szállnak,
 Jaj ott minden rendnek, leg inkább gazdának,
 Ki eleget nem ad által menő hadnak.

Olyly

Olyly sebes járasok, mint ha repülnének,
 Mert ditsőség' szarnyan leg inkább vitetnek,
 Fejedelmi ügyért, Kiralyért, ütköznek,
 Törvény alatt lévő minden véghez víznek.

Igaz, meg érdemlik zöld koszorújokat,
 Melylyel ékesítik vágott homlokokat,
 Mert sok fáradsággal nyerik ők azokat,
 Véres verítékekkel fzedik jutalmokat.

Nem kérdezem tehát a' vitézió rendet,
 Mi gyönyörűséggel élnek sok ezreket,
 Földi bálványokat a' Fejedelmeket
 Kérdem, mért eméltnek ártatlan népeket?

O kevély hódítók! Országok' Nagyai!
 Tűsietek gynyattak háború' fákljai,
 Melylytől le omlettak városok' bástyái,
 Bóldog 's szegényeknek itt amott házal.

Neret egész világ éktelen tsodának
 Hija, hogy tüzet vet *Romai* falaknak,
 Valylyon hát titeket már minék mondjassak,
 Kik tüzet hánytatok egész fél világnak?

Ha tovább is marad ezen kívánságtok,
 Nem szűnik, nem állzik ilylyetén hagymáfiztok.
 Földnek lakosait ölni akarjátok,
 'S fogyni, törülni: töltsétek borsfázutok'.

Da

De fegyverkezéstől, kérék, meg sajnálatok,
Inkább földieknek mészlagot hintetek,
Mérget, dögleletes magot termeszettek,
Nem vassal, szebb móddal népet veszejtettek.

Mikor már pufzta lez embertől országok,
Fene vadak' lakó helye lez várostok,
Az élők el múlnak, ti uralkodjatok
Holtakon, barmokon. Ez lez királyságotok!

Ha bátor vér ontás hazának jót szerzett,
Az által jobb sorsbann Királytól témetett,
Nézze meg ellenbenn, mi áron vémetett,
Egy kis jó bizonynyal drágán fizettetett.

Sok ezer fegyveres, színe országoknak,
Szeretett szülése sok édes anyáknak,
Egyetlen reménye régi nemes ágtnak,
Halombann tétettek, fel támogat várnak.

A' haza tartomány, melylyen Márs tsirkázott,
Most egy, most más félnek szerentsét laptázott,
Föld' népe, ki egynek, most másnak adózott,
A' mező, kin sokszor mind két fél tsatázott,

Oda van, el romlott, szegényült, és pufzta,
Igaz keresményét fegyveres ki húzta,
Házát, kerítésit álgyú öfve zúzta,
Nincs kenyere immár, mindanét fel dulta.

Hallja-

Halljátok, Királyok, népek' óhajtsait,
Szivetekre vévén árvák' jajgatásait,
Nem kívánják ezek fegyver' diadalmit,
Békeséget kérnek, nem népek' verésit.

Tartoztok is ezzel, ez kötelességetek,
Nem azért adattak alátok a' népek,
Hogy azt méltár székre, mint tartja kedvetei,
Kuldvén, le vágatvan, ti dítsekodjetei.

Therésia! Lajos! kiknek szelidségét
A' világ tsodálja, 's tudja kegyességét,
Hagyd, lássák nemzetek kötésetek' szentségét,
Szerezzétek hamar kívánt békeségét.

Szelidebb tudomány, a' mint kezdettétek,
Szelidebb erköltsre tanítsa népetek',
Vér ontásra indúlt szívet el vegyéték,
Tsensesség' szerető polgárt teremtsétek.

A' katona menjen lakta országábann,
Térjen nyertes zászló kedves hazájábann,
Dízsőség' jelei János' templomábann
Függjenek pántzélok, sisakok sorjábann.

Kerekcs puskátok menjen a' bástyára,
Lakátot tegyetei a' kisebb lyukára,
Ne süljön soha is embernek kárára,
Sülylyedjen, ne méltáron idegen határra.

Erefe-

Erefszétek haza a' szegény foglyokat,
Hagyd, ölthessék meg kedves rokonokat
Sírassal egyesült örömmel házakat,
Hagyd, lássák el hagyott atyjokat 's anyjokat.

Fél ugyan a' világ, 's gondolja, rabságot
Hoz kötöttek reá, vagy szomorúságot:
Ti pedig adjatok kívánt boldogságot,
Örököstétek e' nagy barátságot.

Voltaire után 1758.

A' MAGYAR HAZÁNAK.

Föld! kinek határát az Isten őrizte,
Hogy háború' lángja csak nem is érhetne,
Békeségben a' sok veszélyt távul nézte,
Szabadság, áldomás, bőség ékesíté.

Föld! kit a' Jó Isten minden változástól,
Meg mentett fegyveres kéznél rontástól,
Ki nyertes tábornak nem féltz haragjától,
Sem erőszakosnak rád rohanásától.

Mond meg, édes Hazám! Istennek kegyelmét,
Ismered e valylyon különös szerelmét,
Látván sok népeknek szörnyű veszedelmét,
Egyéb országnak sűrűn vett sérelmét.

De

De miért kérdezlek? én látod mi képen
Népek a' népekre tödölnek szüntelen,
A' tábor tábort úz hegyeken völgyeken,
Mint ár víz, úgy szakad erő erő ellen.

Lásd meg, in' a' mezőn, melylyen sok kereszter
Rakott szántó vető, most temet testeket,
Réten, kin takartak volt sűrű rendeket,
Most gödörben hánnak fel pufadt dögöket.

Vad vagy, ha mind ezek szemedben nem tánnak,
A' sok jajgatások, melylyet ereztetek,
El rabolt városok, fel pródalt vidékek,
Könyveket, zokogást, szánást nem préselnek.

Vegyő észre sorsodat, szemlélvén ügyöket,
Boldog tsendességben te mivelz földeket,
És danolva kapílsz sok fűrtös töveket,
Nyájas mulatsággal fedezd szép gyümölcsöket.

Nem félsz, hogy fegyveres házból ki zárjon,
Kertedben bé hűgván marhástól el hajtson,
El takart keresményt börtönből ki hozzon,
Prédáló portázó jól meg is botozzon.

Vagy hogy el pusztulván el hagyjad hazadat,
Már öregségében idősebb társadat,
Kedves gyermekidet, és rokonságodat,
'S házról házra vigyed üres tarisznyádat.

D

Melyly

Melyly nagy ditséretet kell adnod Istennek,
Ki kezétől mentett fene fegyveresnek,
Hét száz hold' napja múlt, hogy az ellenségnek
Tábora nem érte határit földednek.

Nints buzgó sziveknek olyly ajtatossága,
Nints szelid lelkeknek olyly nagy buzgósága,
Kit nem érdemelne az Isten' jósága,
Nagy ezen vett jökért lelkünk' adóssága.

Ilyly jódat esmérvén adj hálát az Úrnak,
Szánakodjál sorsán felebarátodnak,
Szíved' égbenn emeld, kerefsztyén világnak
Menyből kérj olyly jókat, mint vagyon magadnak.

Meg ne szűnjön nyelved zengeni éneket,
Hála adó szívből mondj vig ditséretet,
Emelvén fel felé nem véres kezdet,
Engeszteld, mint lehet, a' te Istenedet.

Mond: Uram! ne keverj mérget poharadban,
Népekre ne ontsad azt borszúságodban,
Itélet reánk ne tégy haragodban,
Ez állok világot ne veszejtsd borszúsódban.

Hogy ha tsapásiddal mutatód hatalmad',
Borszúságodban is ne múljon Irgalmad,
Elégge tündöklött már véres pallosod,
Ne terjedjen, kérünk, vas vészszód 's tsapásod.

Haragodtól ugyan pokol és menyiny refakot,
De bűnöst, ki meg tér, soha el nem vesztet,
Ez reménység szívbenn vigasztalást ejtet,
Mivel kegyelmedet gyakran ismértetd.

Parantolj tehát már véres pallosodnak,
Hüvelyében térjen, mondd a' Királyoknak,
Hamar békeséget népeknek adjanak,
Hála adó szívvvel elődbenn álljanak.

Néked pedig, Hazám! kinek határában
Boldogság, és bőség virágozik javában,
Tovább is, kívánom, Isten' hatalmában
Részeseülj, örvendezz, maradj áldásában.

Á L O M

A' TUDOMÁNYOKNAK JOBB RENDBENN VALÓ INTÉZÉSÉRŐL.

1760.

Az örök Böltsesség le tekintvén menyinyből,
Szebb népet akara tenni az emberből,
El végzé, ki vízi sctétség' völgyéből,
Tudatlanságának kínos szigetéből.

És mivel nagy dolgok jobban elől mennek,
Ha Nagyok 's Királyok eszköznek tétetnek,
Mária Királynét választá ilylyennek,
Ki által emberek fel ébrefestessenek.

Tehát e' nagy Afiszony a' kilentz *Másdhat*
Apollóval együtt az egész *Nymphákat*
Kéré, rendbenn szednék a' Tudományokat,
Jobb módban intéznék a' romlott *Scholákat*.

MÁRIA KIRÁLYNÉ' BESZÉDJE APOLLÓHOZ.

Szűz Sereg' Istene! hajdant *Aliensbann*
Ültél, virágoztál Nagy Görög országban,
Onnan vándorolván jutottál *Romobann*
Noha eredetű volt paradicsomban.

Látod, te széked is, mint egyéb, változott,
Most e', most más nemzet magával hordozott,
Sok Ország, ki néked ez előtt aldozott,
Tudatlanság által meg homályosodott.

A' melyly templomokat neked építettek
Nap keleten, azok már le törtetettek,
Újak nap nyugaton néked emeltettek,
Képeid helyében mások fel tétettek.

Ime

Ime országomat nagy homály bé fogta,
Értelenség hibás népemmel el zárta,
Igaz tudománytól, e' miatt nem látja,
Mi javára volna, jár csak tapogatva.

Régen van, hogy téged' hasztalan zohajltak,
Lehegvén kereslek, mindenütt nyomoztak,
Árnyékokat látván magamhoz szorítlak,
Engedd, már igazán fel találhassalak.

Jöj le, éltárt tefezek téres országomban,
Oázisot emlek el fajult váramban,
A' perlo feleket ki irtom hazámban,
Nem lesz hamis tudós *Academidamban*.

Hagyd el révezéknek bőfzke seregeket (a),
Hagyd el sajttól bűdös hering kereséket (b),
És a' szabadságtól részegült feleket (c),
Térj le szegletembenn, nálam tégy báltsékét.

Mondd meg, mi tartóztat ama' nagy szegletbenn,
Hova menni lehet csak tsendes időbenn,
Térj hozzám, telepedj az én szegletembenn,
Gyönyörködj már egyszer az én nemzetembenn.

Ilylyetén kérését Apolló fülébenn
Véven, Máriának gerjedő szívébenn

D 3

Jobb

(a) Itt az Angliának éretődnék. (b) Itt a' Hollandusok.

(c) Itt a' Helvéusok.

Jobb tüzet lobbant a' adá elméjében
E' letzkét, foglalván ilylytén ígékben.

APOLLÓ BESZÉDJE.

Nagy Német országnak hatalmas Tsáfára
Kit örök nagy Isten rendelt országlásra,
Kit halandók között emelt olyan sorsra,
Honnan csak egy lépés van fő boldogságra.

Íme meg hallottam nemes akaratod,
Néped 's országodra vagyon melyly nagy gondod,
Meg lesz, ha akarod, el éred jó tiszted,
Ha szavam 's tanácsom mindenben fogadod.

Előbb mind az által nem juthatsz partodhoz,
Fáradással fogni kell ilyen munkához,
Mert erős orvosság szükség nyavalyához,
Kit későre vittek, bátor jó Orvoshoz.

Mert ámbár Nagy Isten a' nemes lelkekkel,
Minden nemzeteket álda értelemmel,
Még is a' böltsereg furta mesterességgel
Tartatik, nyóli 's megyen serény vezérekkel.

Nem is marad soká olyly nemzet' keblében,
Kinél a' jó erkölcs hibázik szívében,
És a' rozsat őzi már kisedségében,
El kell háritani gátsát idejében.

Az első garáds melyly vízf böltseségre,
Abból áll, hogy légyen házi nevelésre,
Olyly tanítás menjen gyermeknek szívére,
Ki hafnot hajthasson már öreg lettére.

Szívéből azonban a' rozsa ki irtassék,
Jó példa vénektől azoknak adassék,
Szeretet, buzgóság, mélyen ültetessék,
Harag, és kevélység mézfűze tisztessék.

Mikor az ifjú így lesz el készítve,
Lelke jó magokkal bé leszzen ültetve,
Másk garádsra menjen vezetettve,
Jobb tudományokra lépjen édesítve.

Vagyon Országodban sok jeles Tanító,
De vagyon ellenben sok is, ki hódító,
Elme élesítő nints, hanem tsábitó,
Bár ne volna köztök olyan, mint ámtító.

Fekete sereged, ki ül *cathedrumban*,
Négy tarajú sapkát nyomván homlokában,
Kiált majd egész nap torka szakadtában,
Mondd meg, mi hafnot tesz akár mi *Scholában*.

A' kiaded rémülve sci mondja letzkéjét,
Melylynek nem értheti végét vagy elejét,
Kétfér újítottak már az übétzét,
Még is elméjének nem nézték crejét.

Felylyebb hágott fítkó már két garaditsal,
Az oskolát járja több nagy kamafszokkal,
Meg terhelik ötet *comparatiókkal*,
Sok ízetlen formán tsinált *regulákkal*.

Hat esztendő el foly, Verset, *oratiót*,
Kohol, öszve zavar sok hibás Desk szót,
Egy könyvből másikkal ír *occupatiót*,
Üres tők fejjel vár két hó *vacantiót*.

A' Desk szóbért van mind ezen fúradság,
Grammát, és *Syntaxist* tudhat ifúság,
Mi hafzna, nem ebben áll igaz tudósság,
Lelket szépiteni kell, ez a' tanultság.

Érdemes e valylyon, hogy kilentz esztendőtt,
Gyermek Desk nyelvért veszejtse az időt,
Ki jövén ne tudjon hanem tsak veszendőt,
Íly módal tanulja az el felejtendőtt.

Az igaz böltsesség, melyly azért adatott,
Hogy esmérétére vigye a' halandót,
Sok versengés által meg homályosodott,
Tszéjától el térvén mire tszfamodott.

Két száz esztendeje, hogy régi böltsseknek,
Plátó, *Epicurus*, több Görög Szenteknek,
Leg inkább pediglen *Arisztotelesnek*
Vélekedésein *Lojolisták* mennek.

Mire

Mire vinték, kérded, magas elméjeket,
Nem törték hafznosban, higyd el, az eszeket,
Szedegettek olyan gyáva kérdéseket,
Kivel meg tompíták az ékes elméket.

Vélekedéseket koholtak magoknak,
Kire eskettették javát Tanítóknak,
Boldogtalan volt az, ki más bölts *Authorunk*
Tartotta hagyását, adták azt pokolnak.

Mire vetemedtek ilyen kábulásbann?
Belé erefakedtek mely *disputálásbann*,
Rekedtek hafztalan *sylogizálásbann*,
Ki nyert? ki erősebb vala kiállításbann.

Kérded, mire ment ki az ilyen versengés,
Nem volt, tsak el higyed, nehéfszkes a' kérdés,
Hafztalan szón, semmink, volt a' vetekedés,
Nevetségre fordult heves veszekedés.

El hagyván azokat, melylyeket kell tudni,
Homályosságokat kezdtek elől hozni,
Kit a' halandóktól Istenek tudatni
Nem akartak, aztat meg akarák fogni.

Nem kédezettett már, mibenn áll boldogság,
Mikép' rontatassék a' rozsz hajlandóság,
Vétek virtus között vagyon e rokonság,
Hogy győzettesék meg szívben a' romlótság.

Vagy

Vagy mi kötelesség marad az atyáknak,
Melyly az a' szelídség, ki szűkség fiának,
Minő viselés kell hazában polgárnak,
Hogy hasznos tag legyen királynak, világnak.

Mi lehet illendő a' nemesi vérhez,
Mi kötelesség tart igaz vitézséghez,
Ha kell e tudomány az ékes termethez,
Minő bátorság kell igaz erősséghez.

Innen napról napra a' rozg szaporodott,
Az igazság el tűnt, szeretet el fogyott,
Boldogtalan ember! ő csak tétovázott,
Vak lévén vezére csak rapogatózott.

A' lelki dolgokbann, melyly úgy is homályos,
Melylynek az ösvénye úgy is akadályos,
Több gátsort tévének, már csak nem bálványos
Lett ember, nem mondom, hogy épen bubajos.

Mit bafnzál azt tudni? nap forog e, vagy föld,
Nap' ságára nélkül melyly színt mutat a' zöld,
Holdbann ha laknak e, vagy az csak pufzta föld,
Gömbölyű, vagy kofzfazs, ez és amaz al föld.

Hány rét vagyon égnek puha boltozatja,
Melylyikbeun fézkelnek csillagok' soksága,
Göntzöl szekerének hol vagyon szállása,
Mikor hat holnapig nem látszik járása.

Ten-

Tengernek honnan van naponként dagálya,
Égi plánétáknak melylyik a' királya,
Felhőkbeun a' dörgést 's tüzet mi tűndíja,
Melyly szél a' telletet jobban tafzigálja.

Mitől vagyon napnak nyári melegsége,
Mi mozdítja, hogy van olyly nagy sebessége,
Hány mért földni lehet száraz kereksege,
Polástól polusig mit tesz szélessége.

Írtd ki főbb *Scholák*ból az olylyan tudományt,
Ki igazat el rejt, téfzen sok *arigmát*,
Inkább néped húzzon napon ként taligát,
Ne írjon, ne halljon rozg Astrologiát.

Ébrefzd fel álmából a' tünya sereget,
Ki kofzfázú *tábason* nézi az eget,
Ki holdbann keresni megyen egereket,
Ottann téríteni akar embereket.

Tudod, betegsége kettős az embernek,
Egyik árt a' testnek, másik a' léleknek,
Mind kettőbenn vagyon része te népednek,
Rendelj azért orvost, 's tegyd egőfszégesnek.

Vad látod az ember, 's hibás természete,
Ha csak jóra nintsen egyenes vezére,
Munkával adódik jó annak szívére,
Okos erőszakkal vitterik jobb végre.

Te-

Tehát hártsd félre a' gyökeres dudvát,
Szerezd tudománynak hasznosabb jobb magvát,
Tsak Jó Tanítóknak tegyd fel laurus' ágát,
Mária! így éred telődnak a' tárgyát.

Úd ki országodból az olyly mestereket,
Kik monda mondával tartják a' népeket,
Egy zerőért innak sok ezer rendeket,
Hibás calculuson töltnek esztendőket.

Mert más a' tudomány, más pedig böltsesség,
Nagyobb ebbenn, mint a' másbann, az erősség,
Ez hasznos, felülséges: az tsak külső szépség,
Az virág, ez gyümölcs, ilylyen a' különbség.

Tudomány kívül van, böltsesség lélekben,
'S igazán mutatja, mi lakik emberben:
Amaz, egen, földön, mulat a' külsőkben,
A' belső böltsesség vízf egyedül menyinybenn.

A' Nagy Jupiternek ez főbb adománya,
Kibenn dicselkedik leg szebb alkotmánya,
Ez által különböz teremett állatja,
Ez által tűndüklök csodás állapotja.

Ki mivel nem lakik a' romlott szívekben,
Ilyly javát nem osztja a' vétkes elmékben
Ilylyen menyinyei rész tsak tisztá lelkekben
Önietik, gyümölcsöt úgy hoz szelidségbenn.

Te-

Tehát ezt kell minden próból tisztelni,
Ezt kell a' kezdetnek, a' végnek tartani,
Ettől félvén a' bünt 's rozszat kell kerülni,
Eziet jószágért egyedül szerentni.

Tudni kell, hogy ő az élőknek Bírāja,
Általa adatik jóknak koronája,
Ő igaz törvénynek ki szolgáltatója,
Vég naphor rozszaknak büntetés' adója.

E' felett, hogy embert két végből teremte,
Testét a' lélekkel midőn öltözteté,
Testét mulandónak romlandónak tévé,
Halhatatlansággal lelkét ékesité.

Hagyd esmérje tehát maga méltóságát,
Fojtsa rozszra hajló gonosz kívánságát,
Utálja jobbítsa brlád romlottságát,
Má' életbenn várja igaz boldogságát.

Itten öltözzön fel díztes szelidségbenn,
Felebarátjával éljen szeretetbenn,
Igazságot tégyen, 's nem az irigységbenn,
A' köz jót keresse a' szép egyességbenn.

Kiknek jobb rész jutott mulandó javakból
Szegényebb társokat tápláljanak abból,
Rest a' henyélővel menjen a' várasból,
Hogy úgy kenyér' szűke távozzon hazából.

Be-

Betszljé ezenbann nép nagy hatalmadat,
Tisztelje, bé töltse parantsolatodit,
Hallgassa hívséggel tett első jíródat,
Félje, szeresse is uralkodásodat.

Nem jutott anynyira rozzság világbann,
Hogy ilyly tanítással ember jobb formábann
Ne jutna. Légy azért jó bizodalombann,
Ilyly tudományt hirdess népes országodbann.

Közel vagy, Jó Király! az áldott jó véghez,
Melyly által juthatol menyneyi sereghez,
Mert egyedül ezért adatál e' néphez,
Hogy közelebb vinned igaz böltseséghez,

Mindjárt országlásod' első zsongjében,
Hogy Atyádnak ültél tántorgó székében
Mí' kép' gyönyörködöl emberi nemzetben,
Meg mutatád hamar isoda tételében.

Környűl vettek ámbár fegyveres népekkel,
Lakta városadra kézfűlték tüzekkel,
Híjztettek itt is ott is ütközzettel,
Egyezett szándékok boldog végezettel.

Kintsed' pazarolván bőven hajdaira,
El maradt részét nem a' tiszfásra,
Kit Királyi udvar kíván a' pompára,
Adád, mert ki üntéd *Academiára*.

Nyári

Nyári mulatozó Öscid' Kastélyját
*Caesáro*k' tinosabb *Residentiját*
Rendeléd olyly hely nek, hol az Oskolóját
Venné Nemesi Rend, 's élet' reguláját.

Sok tselekedetid fénylenek világbann,
Egy sem adott több fényt neked menyeny országbann
Mint hogy sok Árvákat nevelsz a' váradbann,
Oktatod, ruházod, víszed tudománybann.

Béte azért hamarább ismét erdő léfzen,
Német Óvári domb el süllyyed egészen,
Miglen a' Te Neved világból enyézfészen,
Ez, a' mi Tégedet Nagy Afzszonynya téfzen.

Menj azért Istenes elméd' kívánságán,
Ne akadozz semmit azok' tsáfáságán,
Kik a' régiségnek kétséges nyomdokán
Most is vakoskodnak, látni nem akarván.

Tudom, Tzókósoknak egész *regementje*,
Calasautzi József' 's *Loyola*' serege,
E' felett Klastromok' helyeiő fellege
Ellened lesz, de Te bízzál, jól lesz vége.

Jupiter el rendelt két Nagy Tanítókat,
Ezekre hírtíhtad a' terhesb munkákat,
Ezek, hagyd, gyóítsák még az égő fűlkékat,
Engedd, hozzák helyre a' dult országokat.

Azok

Azoknak parantsolj Királyi székedből,
Gyönyörködj kezdeddel plántált gyümölcsökből;
Nézzd, igaz akarat mit tehet népedből,
Ha hatalmat vesznek ezek Te kezdedből.

A' Bétsi Nagy Papot tegyd egyik Vezérnek (a),
Ki jobb Tanútságot mutasson Németnek,
Zárja el útjait idegen vétkeknek,
Kik, mint a' partéka, módinak tettetnek.

Elől ment valmit ezen esztendőkbenn
Tudomány népednél, de egész fényebenn
Nem juthatott, kötte maradt fűgöbenn,
Mert elme nem mene szabadon tűzébenn.

Nem szégyen Hazának, mi nints, költőnözni,
Tudományt, erköltsöt, módit mástól venni,
Ha jót magunkévá mástól kell tserélni,
Draga pénzen, szükség eztet által tenni.

Ím a' bárdolatlan Német nyelv mire ment,
Hogy *Gotsched Leipzig*ből Bétsbenn bé tekintett,
Elején munkának érteilen nevetett,
Most már gyönyörködik, hogy verset is ejthet.

Tsak jó vezető kell Böltsesség' útjára,
Az ember szomjan megy ennek a' kútjára,
Vigyzás meg lehet, hibás tanításra
Ne menjen, akadjon igaz forrásra.

Apró.

(a) Mágassz Krisztofot érti a' Bétsi Érseket.

Apródek szokások a' lelki dolgokban,
Melytyeket tanulnak a' rozsz társaságban,
El múltak, *Boordákn* ba lefz *cathedrán*ban,
Es ha a' mesézést hagyjuk a' főnöbann.

A' meg rögzött szokás ugyan gátlást tehet,
Melyly népedet tartja, mert ez meg feneklett,
E' miatt álnéből nem hamar ebrédhet,
De azért csak kezdet jó legyen, el mehet.

Menyny orfágnak útját jó *Theologia*,
Az igaz erköltsöt bölts *Philosophia*,
Meg fogja mutatni, ne félj, jó *Mária*!
Te vagy *Agustának*, *Trájanusnak* Párja.

Bárdoktát azonbann szegény Magyaroknak,
Ezen jó Nemzetnek, de bárdolatlanak,
Add! hogy ők is mir azt jámborok tudjanak,
Többi nemzer által ne isüföltassanak.

Esmérvén e' Nagy Pap hafzát Tudománynak,
Fel találja módját igaz Tanításnak,
Olyly határt fog tenni az Okoskodásnak,
Honnan hafena legyen az egész Orfágnak.

Úgy is már a' Magyar *Helicon* felé jár,
Söt oldalábann is talál fel jutott már,
Onnan vízfőz lépni volna neki nagy kár,
Engedd, jusson feljebb, hol nagyon a' határ.

E

Am

Am meg tanítottad hadi reguládra,
Száz tikkelyből álló módos forgásokra,
Gondod volt tsinosabb teste' állására,
Réginél alkalmasb hadi ruhájára.

E' felett ki vetted azt durvaságából,
Ki húzván erővel édes hazájából,
Két rozsat ki irtál szinte országból,
Kinek Nagy Kitsiny is ivott poharából,

Hová lett dözsölés részegség' eszköze?
Hová küromlásnak kényes büszkesége?
Nem hallik; már el múlt ennek szennyessége,
Letzkéd által be jött nemzet' szelidsége.

A' ki eddig útált szomfízed szokásokat,
Bátor magánál lárott is jobbakat,
Ímé Te általad tanúlt már olylyakat,
Honnan Te is,ők is veszik jobb hasznokat.

Nintsen egyéb hátra, helyes boldogsága,
Tsak ébresztessék fel jobban tanultsága,
Vagyon arra néhi nagy haszlandósága,
Ha gatlást nem téfzen állhatatlansága.

Elég sebessége vagyon elméjének,
Vagyon erősege ért ítélőének,
Könnnyen vízi súlylyát tanulás' terhének,
Fojtani kell inkább lángját a' tüzésnek.

Min.

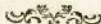
Minden tudományra e' nép alkalmasos,
Noha kitsint fejes 's néha tsodálatos,
Légy tsak *Thersia*! ebbenn állhatatos,
Nem léfzen ebbenn is Magyar akaratos.

E' igéket tévén Mária' keblében,
Ott nyoma Apolló kofzorút fejében,
Vivé sok Menyneyi Serég' közepében,
Mondván: im' gyönyörködj Társok' gyűlésében.

Itt vagyon egeknek 's világnak Tsáfzára,
Ki a' Királyoknak vigyáz a' sorsára,
Mindent meg nyerhetik ma Népednek hasznára,
Meg adja, tsak kérjed Házadnak javára.

Máriát először a' helynek szentsége,
Menyneyi Seregek' tettző fényessége,
Leg inkább Jupiter' képzett felsősége,
Rettenté, de meg tért hamar szívessége.

És bátran, mint igaz ügynek szó szőlője,
Fel vett nagy munkának elő mozdítója,
Nemzetektől ki kért világ' jobbítója,
Így kezdé beszállni hibáknak rontója.

E 2

MA-

MÁRIA KIRÁLYNÉ' BESZÉDJE
JUPITERHEZZ.

Végtelen hatalmú Tsáfárok' Tsáfára!
Ki előtt tsak nemmi földieknek Ura,
Ki nem tsak vigyázol szentelt homlokokra,
Hanem gondot tartasz szegényebb sorsokra.

Emérem, általad van uralkodásom,
Sok külön nemzeten vagyon országlásom,
Tudom, hogy királyi székben tsak szállásom
Vagyon, és hátrább lesz még boldog lakásom.

Im' koronámat felcsem thronusedhozz,
Ezen terheimet teritem lábadhozz,
Ragaszkodom hozzád saját Alkotómhozz,
Első kezdetemhez, és végső tudomhozz.

Közélt ideje, hogy sáfárságomról,
En is számot adjak r'ám bízott fiakról,
Tudom, hogy szorosan itélsz te azokról.
Melylyeket Királyra bíztál malandókról.

Hogy ha igaz óra nem vittem népedet
Eddig, 's el nem értem ezen kegyelmedet,
Meg bocsáss, ne szegd meg ezentúl kedvedet,
Kétszöved még egyszer segítő kezedet.

Im',

Im', a' mint lehetett vittem böltseségre,
Meg tanítám néped' a' szentebb életre,
Fel ébresztvén minden féle mesteriségre,
Újra meg nyitottam lélek üdvösségre.

Igyekeztem; legyen boldog állapotbann
Szegény 's gazdag: koldós ne légyen országbann,
Erőszak rételek szűnjenek hazámbann,
A' mi jó, mi kedves, terjedjen várambann.

Határt, mint lehetett, tottem sok véteknek,
Melyly nagy részét immár el fogta népemnek,
Hatalmát meg kötém fene fegyveresnek,
Zsoldját fizettettem adóssól béresnek.

Nem nyomhatja nálam erős az erőtlent,
Van bírám, ki ítél pazarlót, kegyetlent,
A' vas veszfő sem ér nálam fedhetlent,
Igaz bér követi a' szegényt 's betsetlent.

Valamint pediglen védet a' büntetés,
Úgy a' jó tetteket éri a' kedvezés,
Minő a' szolgálat olylan a' fizetés,
Távol udvaromtól van a' hízelkedés.

Ilylen boldogságnak van tsak egy tsorbája,
Kérlek ezt hárítsd el, élőknek Birája!
Ebben szándékomnak elő mozdítója
Légy, és e' dolognak fő kormányozója.

E a

Im'

Im' Zsidók, Pogányok nálam telepednek,
Idegen vallású sok népek fészkelnek,
Vagynak, kik fő Páfistort 's Rómát nem esmérnek,
Nem lehet e valilyon, hogy ők meg térjenek?

És el hagyván ezer vallás' különbségét,
Ismérnek Római Hitnek a' Szentségét,
Egy szájjal, egy szóval, Isten' dicsőségét
Hirdetvén, el érném népek' egységét.

Ezre fényes felleg bé fogá Móriát,
Titkos sekrestyének bé tevék ajtaját,
Nem tudja Istennek senki akaratját,
Hanem ki szájából értette fiózatját.

RICHVALDSZKI PREPOST ÚRNAK.

Egerbenn 15 Octoberb. 1761.

A' szöke nyár el múlt, az Ősz következt,
Minden virágjából mező ki vertezt,
Fonynyasztó der hozott reánk hidegséget,
Súgárja nem ád már napnak melegséget.

Mező' ékessége bé jött a' tsűrökbenn,
Virágok nintsenek a' mivel kertekbenn,
Tsak a' kedv nevelő gyümöls van hegyekbenn,
Eztet most takarják vígan a' présékben.

Zeng

Zeng sáros Várasunk ostor pattogástól,
Iszonyú a' zörgés az abronczástól,
Nyugta ninta senkinek nagy kialtozástól,
Tsa, hajsz, tsih, hottó, hordó kád hordástól,

Rendetlen kiáltás tünad sok helyeken,
Vér színi takarmányt lúznak szekereken,
Amott már ki nyomott leveit a' tsobrekben
Töltnek, szurkos kézzel hanyják a' pintzékben.

Ez kádra fordítja a' meg szedett szőlőt,
Ez töri, ez tsüri az áldott gyümölsöt,
Amaz igazítja az őszve tört lőstöt,
Ez hozza, ez vízi hegyre a' szedőköt.

A' gazdag termésnek minnyjjan örülnek,
Meg pezsdült edesebb mustról dölöngöznek,
Szomfód szomfódjának vígadva kérkednek,
Mit adott az Isten, számmal dítsekednek.

Kérded, e' tsörgés közt hát én mit mivelek?
Nem unom el magam', imígy elmélek:
En Uram Istenem! melyly boldogok ezek,
Melyly jó állapotban vagynak az ilylyenek.

Ezeket a' bőség vígságra ebreszti,
Gond bí nélkül való életre vezeti,
A' Csép tsendességet hívság el nem veszti,
A' komort szabadság és vig kedv szelészti.

E 4

Bol-

Boldogabb ilyly polgár nálam és náladnál,
Noha fényes kupa várja gunyhójánál,
De jobb ez akár melyly trüfra patikánál,
Egri víz, vagy Sándor' közs balsamujánál.

Szarvas *argumentum* nem fárasztja esztét,
Melyly *Theologusnak* lepi az elméjét,
A' Harmadik égnek nem tudja seregét,
Antipodákról sem indítja beszédét.

Hány szárnya van a' főbb menyzei Angyalnak,
Tollas e, vagy nem az, vagy mikép' szállanak,
Az égi lakosok nem de gondolkoznak,
Az *elementumok* mi kép' hadakoznak.

Honnan vagyon tenger' fel habborodása,
Honnan nap és holdnak a' fogyatkozása,
Égi tűzök, dörgés, földnek indulása,
Napnak e, vagy földnek vagyon e forgása.

Erőden elménket mikor mi ezekkel
Fárasztjuk, 's rekedünk vetekedésekkel,
Ők víg életet tréfás neveléssel
Mulasztják, föl kelnek, fekösznek jó kedvvel.

Vágyódásnak lántza nem köti semmihez,
Nem kap szerentsének forgó kerekéhez,
Kintsekkert nem indít más föld' tengeréhez,
Kelést tekvest szabja Göntzöl' fekeréhez.

Nem

Nem terhelik Istent hófészű kérésekkel,
Hogy eztet adja meg, aztat hártsa el,
Mivel elégednek saját kúsiyekkel,
Pörbenn nem szállanak a' Nagyobb Szentekkel.

Folydogál életek nyájason ezeknek,
Koma Sógorával gond nélkül dőszölnek
El rejtett titkokat ők nem felfezgetnek,
A' tudományokból neveltséget őknek.

Holott te izzadván poros *Auctorokat*,
Szu eitte táblájú molyos *Doctorokat*
Forgatja, és görnyedve nagy *Foliantokat*,
Ki házasz, el bontod, 's bé rákod sorokat.

Majd a' Görögökkel indúliz *Athénásbann*,
Majd a' Deákokkal kerüliz *Latiniabann*,
Vissza mégy, el merüliz régi írásokbann,
Úsz a' könyvek között, mint bagoly udábann.

Látam én a' minap szobád bann fel jutván,
Arany szájú Jánost előtred találván,
Mi képen levélről levélre forgatván,
Kerestél egy mondást, melylyen ragadtatván

Meg tudni akarod Vallás' különbségét,
Mind új, mind régick' főbb eretnekségét,
Simonól Lutherig Réma' ellenséget
Kergeted, hallgatod azoknak meletségét.

Ma-

*Manesnek álma*it tudod Ágostonból,
 Régibb vetemedést *Tertullianusból*,
Ritust bizonyítod Szent *Basiliusból*,
 Vallásunk' Szentségét Vén *Cyprianusból*.

Turnell, Bossuet, Calmet, Bellarminus,
Forog a' kezeden Becanus, Sylvius,
Pallavicinivel le Blanc, Cornelius,
Natalis, Szent Gergely, és Athanasius.

El menvén ezektől *Affisi* Ferentatzel,
Loyola Ignátatzal, *Ferreji* Vintzével,
Xaverius, Kempis, Dietslevivel,
 Útazol *Afethik'* jeles seregivel.

A' földet el hagyván, mint Ilylész székérbenn,
 Bé térsz Szent *Aszfonyok'* gyülekezetébbenn,
 Rőfzesülz azoknak elmélkezetekbenn,
 Klára' 's Brigyittával meg nyugfzol a' kertébbenn.

El jősz ismét hozzánk, és *Baroniussal*,
 Az időnek folyót nézed *Spondanussal*,
 A' múlt eseteket képzéd *Gravesounal*,
 A' Paraditsombann öfve jősz Ádámmal.

Ki jővén útazol Igíret' földére,
 Fel mész szent Városbann Zsidók' innepére,
 Ama' nagy dolognak 's tsodáknak helyére,
 Nézel szomorúan szent Kerefzt' hegyére.

Nem

Nem nézhetvén tovább Zsidóknak vakságát,
 Sem Pogány Papoknak tsúfos áldozatját,
 Nézed végre mind a' négy *Evangelistát*,
 Kiből az Eretnek támasztja vallását.

Itt meg boszongkodol az Újítok ellen,
Kob, Fleurit, Pézmadt is kéred, hogy segítsen,
 A' Pápáknak fizere mi ként, és hogy menjen,
 Ki igaz, ki nem az, mi kép' esmértessen.

És mivel *Platina* minap haragított,
 Hogy némelyly Pápanak rósz festéket adott,
 Hogy egyet közülök Kis *Aszfony*nak mondott,
 Tszólmi akared ezen hazugságot.

Szalafsz tsalhatatlan *Conciliunokhoz*
 Mint anynyi erősen álló ofzlopokhoz,
Nicentől fogva egész *Tridentumhoz*
 Mely örvények által érkezel Romához.

Hol Isten' szolgái' szolgája' székénél,
 Meg állván szent Egy ház' érdemes fejénél,
 Kettős küls hatalmát, hit látsz kezénél,
 Tsodalod, le borúlfz, áldást kérsz térdénél.

Meg tsókolván lábát, küld-fz *Genevra*,
Svecia', Dania', Anglus' határára,
Anathemat, Bullát Pekinre, Mechára,
Confúz' és Mahomet' tágas országra.

Ex-

*Excommunicáldu minden eretneket,
Ezekből nem veszel ki talán engemet,
Hogy játssz *Polsairból* mondók néha verset,
És *Pope* vagy *Racine* ragadja elmémet,*

Meg bocsáss, ha néha veled nem egyezek,
'S fűrt eszű *Frantzisk*' tévelygésin megyek,
Tudod, én elűstem *Poéták* kedvesek,
Kik nagyobb részére furtsák, és fzelesek.

Dítsérem azonban szent fáradtságodat,
Magasztalom méltán te terhes munkádat,
Hogy szent halottak közt töltöd napjaidat,
Társalkodván velek mulatod magadat.

Va'ha többföze hozzád, mint hajdant juthatnék,
Kisded szabásközbann én bé fordúlhatnék,
Mint *Pál Gamaliel* lábanál állhatnék,
Édes intésedből mit azt tanulhatnék.

De most mit vész rólam? mire veremedtem?
Horátius' versét egyet meg kedveltem,
Régen van, hogy rajta kétségem' vezettem,
De már igazságot magam meg esmértem.

Azt mondja: bolandság nekünk minden dolgunk,
Hofszű reménységre nem kell támaszkodnunk,
Hogy ha vígan élünk, jó bort ki válasszunk,
Ez a jobb állapot, mert hamar el múlnak.

Va.

Valóhann úgy vagy, igaz ezen mondtás,
Nekem is, neked is száll ezen tanítás,
Nem de fáradtságos tudomány tanulás,
Valylyon mi hasznót ad Hely idő mulatás?

Eae maga *Apolló* kofzorút fejedbenn,
Nyomjon, bé erefiziken zárt sekrestyejébenn,
Mit nyertél gyötrelmes munka' mélységebenn?
Bizonytalanságnak jutál örvényébenn.

Szabadságod' vesztvén egész életedet
Szenteled is, soha nem éred végedet,
Kevs, mi embernek tudni engedtetted,
Több, mi elméjétől örökre rejtetted.

Hogy ha természetnek el rejtett okait,
Theologianak petséltett titkait,
Meg lehetne fogni az Isten' dolgait,
Erdemlené még is elménknek munkait.

De im' *Salamon* is Bölcsesnek Királya,
Middén a' világot mértékli, vizsgálja,
A' hét Bölcseset együtt csak ugyan azt vallja,
Minden bizonytalan, 's hívások' hívásza.

Úgy van, egész eddig menyinyei dolgokbann
Csak vak hit szükös, a' világiakbann,
Menyinyi rejtett dolog vagy *Phisicóóann*,
Melyly kevés, kit tudunk *Astrologióbann*.

Ke-

Keveset próbálunk, a' mit el kell binnünk,
Tapogatózva kell e' setétbenn mennünk,
Sokszor mit másokkal régen el hitettünk,
Jobban meg gondolván, már más nyomba léptünk.

Melyly előtünk mozog leg gyengébb bogárka,
Az égbenn repdeső leg kisebb madárka,
Fű, fa, gyökér, virág, az égi harika,
Melyly isodára való el rejtett parádka!

Oldhatatlan mese ember az embernek,
Sok féle rejteke van e' teremtsének,
Nem lehet fel jutni mészake értelemnek,
Határt tett Alkotó halandó elmének.

Azért, Jó Barátom! térítsd meg útadat,
Tudomány' mélyére ne ercsád hajódat,
Más jobbra fordítsad fonynyafató munkádat,
Térülj vízfőzre hozzánk, tegyél le sok gondodat.

Eleget fáradsót élted' virágábann,
Nyugovás kell immár idénnek folytatbann,
Nem jó megy, ki lovát el fojta futtábann,
Elme is el fárad szüntelen munkábann.

Am az idő, föld, fa, mezők is nyugosznak,
Ezek télbenn halnak, és mélyen aluszak,
Tavaszkor fel kelvén ismét virágoznak,
Emberi elmének hurigyen példázak.

Aluvás szükséges, higgyd el, az elmének,
Múltság is hasznos a' gyarló embernek,
Vagyon pedig ebbenn módja mindenneknek,
Kinek mikép tetteik, abbann részt vehetnek.

Más vadász, más percel, más tsak hívalkodik,
Ez vendéget, amaz tántzol, tszifrikodik,
En rosz verset írok, más társ hadakozik,
Leg szebb, leg jobb idénk így múlik, változik.

SZÍVBÉLI SÓHAJTÁS A' BÖLTSESÉG UTÁNN.

A' Böltesség olyly szép, hogy minden kívánja,
De ennek tsak kevés igaz tanítványa,
Mire vetemedhet ember' tudománya?
Mivel hibás leg jobb elme' találmánya.

Belső szíztönéből indúl, iparkodik,
Nap, hold, tsillagokon, egen álmélkodik
Föld' színén tekereg, bé is érekszkedik,
Tengerbenn bé mégyen, poklon ifonyodik,

Égi tsattanásnak villámjár tsodálja,
Természet' erejét mindenbenn vizsgálja,
Sok ezer dolognak okát nem találja,
Elmójének vagyon ezer akadállya.

Világ' állapodján 's rendén vizsgáldik,
Érteni, meg fogni kívánván aggodik,
Tűz', föld', levegő ég', vizen akadozik,
Rejtett okokkal felfutelen birkozik.

Magában tér, kisebb világ' épületét,
Az embert, és ennek tsodálatos testét,
Vizsgálja mind külső, mind belső tetemét,
Pertvét, ízt, vérét, de leg inkább lelkét.

Metylyen elmélkedik, meg nem csmérheti,
Homályából senki, ki nem vezetheti,
Magától pediglen épen nem értheti,
Mint vak tapogatva járván bűt eméfti.

Tűző, mázó, járó, ropdeső állatok,
Ezek is előtte el zárott lakatok,
Vágnak ilylyen módon mindenütt tsak gútsok,
De ember magának még is leg főbb titok.

Boldog! ki esméri tehetetlenségét,
Hatrögni tudja büfékés eszeségét,
Látván elméjének ilylyen kisdedségét,
Nagyra nem terjeszti tsunka mesterségét.

Tsalatkozott ember melyly kevésre mehet,
Bizony nem adhatunk világosabb jelet,
Im jelen dolgokról tsak keveset érthet,
A' műhat nem tudja, a' mi lelk rejtet.

Hár

Hár melyly homály vagyon a' nagy tudománybaan,
Istenhez 's lélekhez tartozó dolgokbaan!
Mennynyi külfümbözés vallás' formaibaan,
Es a' hezz tartozó külső szolgáibaan!

Indúl meg *Pekiasól*, menj szinte Romaig,
Nagy *Bairból* ercdj, juss egélf Pragaig,
Evezle tengereken *Lisbontól Dantzkhig*,
Lintztól a' Dunán le Sándor' ofzlopáig.

Akár melyly nemzetnek nézzük is vallását,
Tapasztalni fogjuk gyakor változását,
Séggyen, mire vitte sok nép gyalázatját,
Ki tsűfosan tette lelki áldozatját.

Volt olylyan vaksága emberi elmének,
A' *crocodyust* is tartották Istennek,
Mi több, foghagymának oltárt emelének,
Ilyly gyengeségekkel ám dűsekedhetnek.

Természert' rendének setét homálybaan,
Eredvén az ember mély vizsgálásbaan,
Sok ezer esztendőt tölte tanulásbaan,
Nem sokat ment elől még is munkájbaan,

Most is tsak azt tudják, mit halandó tudhat,
Hogy fő böltseségre senki fel nem juthat,
Kevés, a' mit ember' elméje meg foghat,
Több az, a' melylyeknek végére nem járhat.

F

Ha

Ha volt is, ki szárnyon feljebb emelkedett,
Többi társainál több *talentomat* vett,
Az is felve véelve csak oda mehetett,
Honnan a kétsége könnyebben térhetett.

Határozott elzét némelylyik tsigázta,
'S az el rejtett dolgot addiglan vizsgálta,
Miglen kevélységét Isten meg boscizálta,
'S vakmerőségének jutalmát meg adta.

Arisztotelesnek testét örvény lepte,
Mikor dagadását tengernek szemlélte,
Püniust Aethiának cüze eméftette,
Mikor a' kementze' száját nézegette.

Szerentsés Salamon, kit a' főbb Okosság,
Vezérlött vallani, hogy minden csak hívság,
Boldog véle együtt, kit még a' romlottság,
Nem bír, 's nem emelget a' kevély tanúltság.

Boldog hétfzer, mondom, ki tud elégedni
Meyny' ajándékával, 's nem megy temjényezni
Fel puffadt ezfénck, vagy tud kéteskedni,
'S el rejtett dolgokra nem mér erefzkedni.

Kevély a' tudomány, az embert ragadja,
Ki poharából itt, azt meg tántoritja,
Mi tanúlásunknak legyen tehát módja,
Kinek kinek, illik, legyen arra gondja.

Tsak

Tsak annyit hörpentsünk edes poharából,
Kitől jobbak leszünk, s' élünk nem rozabból
Nem áll az okosság *disputatióból*,
Mást kell meg tanulni *Philosophiából*.

Isten úgy akarta, hogy ember dolgozna,
Tselekedne inkább, mint sem gondolkozna,
Mennyi dolgot se igen vizsgálja,
Földi léven földi tudományt tanulna.

Nem tudományt ada tzelül az embernek,
Ada más jobb véget kötelességének,
Mint határa vagyon romlandó életnek,
Úgy bizonyos tzelja vagyon elméjének.

Elég nagy tudomány, ha jól tudunk élni,
Ha a' jó erkülsbenn tudunk elől menni,
Hibis vétkeinket meg tudjuk esmérni,
Másoknak is vétkeket meg tudjuk feddeni.

Arra halandónak szükség iparkodni,
Mikép' roz vágyódást lehessen fojtani,
Harag irigységet hogy kell háritani,
A' szép egyességet mint kell meg tartani.

Jöjj el, fő Böltseség! esmértesd magadat,
Taníts, hogy esmérjem én mennem magamat,
Te néked áldozni innen túl munkámat,
Vond le fátyolodat, vond le homályomat.

F 2

Epi-

Epico', *Seneca'*, *Pidó'* tudománya,
Volff', *Argens'*, *Malebranche'*, *Newton'* találmánya
 Nem segít, mert hibás ezek takarmánya,
 Te légy, fő Bölcsesség! én elmém' kormánya.

A' MULANDÓSÁGRÓL.

Bátsi! kedves Bátsi! melyly kicsiny partéka
 Az élet, nem de nem a' csak virágotska,
 Ki ma nyílik, fénylik, szépséke, szagoska,
 Holnap el hervadván lesz száraz kórótska.

Mint a' sebes patak, napjaink így folynak,
 Gyönyörűségeink repülnek, és fogynak,
 A' következendők még homályban vagynak,
 Jelen valók pedig sebesen el múlnak.

A' mi volt, kevesebb a' rövid álomnál,
 Így vagyon végezve örökké valónál,
 Változásban lenne minden halandóknál,
 Igaz jó keresnénk nem a' halandóknál.

Nézd, ember, hívságos elméd' kicsinységét,
 Nagy gondolatidnak esmérd semmiségét,
 Fel tett szándékidnak töredékenységét,
 Vizsgáld világi jók' tsalfa fényességét.

Ti,

Tí, kik a' tűndőlő uragnak áldoztok,
 Rakásban vert kintset olyty híven imádtok,
 A' gyűjtött keresményt kinek takarjátok?
 A' múltó birtokot majd kire hagyjátok?

Kinek kifizettek, vitézek, löntözőkat?
 Talán szándékoztok kötbözi rabokat?
 Rajta! csak fenjetez tőrt, nyilat, kardokat,
 Rontsátok népeket, dúljatok várakat.

Valylyon gazdaság kints el megy e veletek?
 Valylyon hofszas lesz e híretek, nevetek?
 A' békeség meg lesz, múlik dicsőségtek,
 Meg haltok, el múltok, ti is, mint egyebek.

Bár csak ember két száz szünetdőt érhetne,
 Még is kevelységnek áldozni lehetne,
 Nyomorúságiból jobban vergődhetne,
 Szorongatásitól inkább menekedne.

Most pedig gazdaság, titulus, díszletet,
 Dicsőség, fényesség, nagy hír, név, tekintet,
 Melylyekkel az ember környül vétettettet,
 Tsak füst, múltó árnyék, melyly hamar enyészhet.

Vajha meg esmérnénk tompa vakságunkat,
 Első ítéleiből álló hívságunkat,
 Le vetnénk valóban szorító igánkat,
 Nem törné olyty szörnyen meg görnyedti nyakunkat

F 3

És

És vak szerentsének költsönözött javát,
Jobban meg vizsgálván állhatatlanságát,
Nem olyly drágán vennék mülő ajándékát,
Vágyódásinknak is meg vetnénk határát.

Ugyan is e' világ minden ditsősége,
A' mi nagy, jó, illő, vagy vagyon szépsége,
Künn hajandónak áll gyönyörűsége,
Nem egyéb, hívásnak töredékensége,

Minden azt kiáltja, nints itt állandóság,
Hirtelen el múlik minden hatalmasság,
Világot illeti az állhatatlanság,
Egkben lakozik a' kívánt boldogság.

Oda tehát, 'Bácsi! oda emelkedjünk,
Onnan Páris' Róma' füstére nézhetünk,
Meg látjuk, melyly kitsiny a' mi kerek földünk,
Melyly kisded állatok, a' kik rajta élünk.

NAGY URAKHOZZ,

A' GYÖNYÖRÜSÉGEK VÁLTOZÁSOKRÓL.

1 7 5 9.

Nagy Urak! rabjai a' jó szerentsének,
Kik' akaratajára mozdulnak mindének,
Ti, kik törvényt adtok sok ezer népeknek,
'S olylykor határt töltek Fejedelmeknek.

O

[O Nagyok! látom én, melyly terhes nagyságtok,
Melyly epefűtő gonddal folyik boldogságtok,
Melyly tetézett bajjal megyen uraságtok,
Szerentse' élébbenn sintsen nyugovástok.

Jertek le kis korig magas palotákból,
Hígiatok le bülszke márvány tornáczokból,
Unalom származott a' sok vig lakásból,
Tsömör következett hozzáfű vatsorákból.

Már tsendes éjtszaka nem ad édes álmot,
Noha a' szerentse kintsből rakott halmot,
Meg vetette ugyan bársonyból az ágyot,
De meg tagadta a' tsendes nyugodalmot.

A' tornyos kastélyok, kikből nézegettek,
Tükörös paloták, kikben kényeskedtek,
Nem nyújt tsendességet, látom, tsak henyéltek,
Irígy szerentsének menyynykövölt féltek.

Minden napi pompát, tudom, meg úntátok,
Annak terhe alatt már el fáradtatok,
Nem tessék, 's keserű sokszori tsífrátok,
Illik, az életet más kép fordítsátok.

Szükség a' változás, tudjátok, mindenben,
Sokszor pihent hívság magános szegletben,
Vig szabadságot is nem szép épületben
Kell keresni, vagyon többször a' mezőben.

F 4

Gyak.

Gyakran arany ezüst gyémánt nézésétől
A' szem kámpól, elme reitteg ditsőségtől,
Úgy meg unatkozunk szinte a' bőségtől,
Valamint tsémörünk sovány szegénységtől.

Honnan van, hogy akkor elme' vídómsága,
Kit földi javaknak el nyomott rabsága,
Meg nem tér, 's nem múlik vett szomorúsága,
'S más mafflagtól ered annak orvossága.

A' gyönyörűségnek ez a' termézfete,
Hogy ha minden napi, nintsen édessége,
Változással jó az, ha vagyon mértéke,
Mert más kép keserű fajdalmas is vége.

Boldog! ki úgy lakik festett palotában,
Hogy onnan jó kedvvel tér halász kunynyóban,
Olyly vig, olyly jó kedvű gulyás' karámjában,
Mint volna Tsáfszárnak kintses tárházában.

Boldog! szája' ízet ki anynyira bírta,
Hogy fogár, kit száz tal étek el vásita,
'S gyomrát, kit édesség nagyon meg lágyíta,
Tarhó, vagy máléval ismét gyógyíthatta.

Vajki jó! életet néha változtatni,
Hafznos is nagy füstből néha szabadulni,
Mit mondok? frűkséges magunkbann fordulni,
Távul nagy tsörgéstől magunkat vizsgálni.

A'

A' ki maga magát kívánja meg látni,
Emberi hibáit jobbra változtatni,
Annak a' sereget távolabb kell hagyni,
Így lehet vétkeit magáról le rázni.

Történetből nem lesz senki, tsak félbenn jó,
Bajjal vezettetik a' dőlöngő hajó,
Molyly minden kis száltól ingadoz, és hajló,
Főkép ha kormányos vagy félénk, vagy gyarló.

Tekélletességet belső ütöszettel,
A' fő bűtsességet mély elmélkedéssel
Érjük el, de súlylyed hajó révéfzékkel,
Kit vágyódas ragad egyenlő fzelekkel.

Nem hibáz jutalma pedig a' munkának,
Hafznos a' fáradság saját gazdájának,
Nyugodalmat szerez ő önön magának,
Véget vet elmeje' háborodásának.

Valamint egéfszóeg kedvesebb azoknál,
Kik már hónapokat töltöttek Orvosnál,
Így gyönyörűségek edesebb olylyaknál,
Kik meg fordultak már tsendes gulyibáknál.

Ide tehát hozzám, boldogok serege!
Mind két nemnek jöjjön íma 's örege,
Kiket hörnyül fogott szerentse' fellege,
'S unalmasnak látszik jök' egyenlősége.

fma

Íme tavasz el jött, a' mező 'zöldellik,
A' fa bimbójából ékeken virágnak,
Föld ekességibenn majdan fel öltözik,
Kis költséggel boldog lehet, kinek tetfeik.

Mit használ, hogy hozzáfű reménységtől függünk?
Annak bizonytalan jó voltától tsüggünk?
A' jövődöt Isten el rejté mi tőlünk,
Elég, ha sorsunkkal ma, mint lehet, élünk.

A' jövőt hagyjuk r'á, úgy is bizonytalan,
Nem léfzen ő rólunk soha is gondatlan,
Bátor a' szerezte léfzen állhatatlan,
'S tőlünk világra kéri javait váratlan.

Mind jó, mind gonosz sors illik az emberhez,
Egy aránt van jussa mindennek ezekhez,
Ma hozzám, de hónap jut ismét Péterhez,
Útazik szüntelen gyarló földiekhez.

Ha hozzám érkezik, nem úzom magamtól,
De ha szűnyát veri 's kézfűl hajlékomtól,
Erefszem, nem tsüggök adakozásától,
Jobb sorsot veszek ki saját ifjakomból,

Nem is reménykedem, hogy ismét vegyen fel,
Lassan takaródom jó szegénységemmel,
Bé fedem fejemet ép emberségemmel,
Örömem vagyítve nintsen félcieimmel,

HORÁTZ X. ÉNEKE
A' II. KÖNYVBÖL.

Lacine! hajódat ne erofzd a' mélyre,
Közel se vezessed a' partnak szélére,
Ott a' széltől hamar el ragadtathatól,
Itt a' kő sziklától őszve zúzathatól.

Az arany középbenn vagyok a' boldogság,
Jobban élünk ebbenn, gondos a' méltóság,
A' szalmás al házban találsz nyugodalmat,
De fényes udvarban lelkű tsak aggodalmat.

Magas tölgyeket vér felhőkben rejtett tűz,
Ment attól alatsan völgyben toropély fűz,
Nagyra emelkedett fenyőt tör forgó szél,
De attól hajlangó gyenge nád szál nem fél.

A' jó 's gonosz sorsra jól el kézfűlt ember
Meg nem ijed, bátor habozzon a' tenger.
Nem pufad a' jóban, de bízik gonoszbann,
Tudván, hogy sokáig nem marad egy nyombann.

Mert egy Isten adja a' nyarat, 's a' telet,
Szomorú der után el jó a' ki kelet,
Szeres szerentsédbenn mutass bátor szívet,
Változó ügyedben el ne ejtsd kedvedet.

És vigyázz, ha igen jól folynak dolgaid,
'S szerezte' szelével telnek vitorláid:
Szedd össze, ne engedd sebesen ragadni,
Könnyebb gyengén úzó hajót kormányozni.

HÍVSÁGOK' MEG VETÉSÉRŐL.

Házamat nem ékesíti
Arany, 's márvány nem keríti
Tornácát öflop rendre:
Falát nem *Raphael* írta,
Nem is *Martin* símtotta,
Nyugfom meg is kedvemre.

Nem korona, nem egy ország,
Nem kettő, sem egész világ
Adhat annak eleget:
Kit vagyódság el ragadott,
A' kívánság meg bódított,
Mind nagyobbbat emleget.

Oh melyly biztosan nyughatom!
Elmémet mint vidámítom,
'S mért bánatná élvemet?
Jó az Isten, el nem vezethet,
Ő táplálja a' verebet,
Ő vezérli élvemet.

Fúrj

Fúrj át hegyet, töltés völgyeket,
Szoríts össze mély vizeket,
Tíz országnak hatalmat
Vegyed meg: szerezz nagy tér földet,
Pazarolj el sok ezreket,
Mutasd magad nagyságát.

Allíts össze táborokat,
Rabolj, dúlj fel országokat,
De vég napodra nézzél.
Mert nagyságod csak mulandó,
Úr, mint szegény, csak halandó,
'S erről meg emlékezzél:

Hogy más helyre kell költöznünk,
Más kints az, kit kell keresnünk,
Es itt minden csak hivatás.
Más vezére nints lelkünknek,
Isten tzelja az embernek,
Ő az igaz boldogság.

VI.

VILÁGI TEKINTETEK' MEG
VETÉSÉRŐL.

Oh kedves pusztaság!
Tsendes magánosság,
Oh melyly igen szeretlek!
Király irigyeine;
Nagy Úr is kedvelne;
De ők téled rettegnek.
Ártatlan mulatság,
Egyenlő boldogság
Benned van, más mit kérjek?

Udvari Ministert,
Tettetésbenn mestert,
Akár hogyan nézzek bár:
Tagja nints kötözve,
Meg is le van tűzve,
Olylyan mint bé zart madár.
Király' szállítását
Várja mosolygását,
Hol száll, hol mász, mint bogár.

Sok borsfalságot fűz,
Tsűf hízeltkedést űz,
Forog illetlenségben:

Ugat

Ugat Király' ebe,
Morog ő is vele,
Hogy maradjon kedvébenn:
Ez, a' mi élelleti,
'S már fél, hogy el veszteti,
El hervad reménységben.

Némelyly éltét adja,
Jószágát el hagyja,
Tsak két rőr pantlikáért:
Nem tették szabadság,
Inkább fényes rabság;
Kit el adott egy kultsért,
Egy varrott tsillagért,
Arany báránycáért,
Gondolja, hogy jól tserdít.

Nints tszifrább fényesség,
Mint fő hadi tiszttség,
De ezt nagy áron veszik:
Százazon, tengeren,
Hegyen, völgyen, terezen.
Ezt lehegve keresik:
Hideget, meleget,
Szenvodnek eleget,
Gyakran meg is kergetik.

Tsontját ólom törte,
Tentét el gyötörte,
Ditsőségét keresvén:

Lob.

Lobbant ágyú' tüze,
Kénköves tsuf büze
Útját meg nem térítvén:
A' fehér mentéért,
Hármas puszományért,
Haldítól sem rettegén.

Szem fény vesztő jelek,
Hívások mind ezek,
Anynyira mit gerjedel?
Sem egy, sem a' másik,
Bátor igen fenylik,
Ilyly munkát nem érdemel.
Nint itt a' valóság,
Az igaz boldogság,
Jobb útból ne tévedj el.

Sok nyomorúságot,
Nyughatatlanságot,
El fordíthatja magadtól:
Ha ditsőség' szelét,
Nagyoknak kegyelmét
Nem vadászod boldodúl,
Magaddal mulatni,
Világtól el futni
Tanulj, élhetsz boldogúl.

EGY

— — — — —
EGY IFJÚHOZZ,
KI A' VÁROSI LAKÁST FALUSI-
NÁL INKÁBB SZERETI.

1 7 6 2.

Hová futsz, Jantsika! falusi lakástól?
Ne szaladj artatlan tsendes mulatságtól,
Úgy mond, barom lettem a' magánosságtól,
Városba szaladok ez untkozástól.

Hogy kell elevenen magamat temetni,
Inabb időmet barlangbann tölteni,
Nékem alkottatott világgal kell élni,
Haldós én nekem tsak magammal lenni.

Szeretem a' várást, van ott gyönyörűség,
Ott innop, bál, játék, ott gyakor vendégség,
Ott választot társak, válogatott szépség,
Remetének való a' ditsért tsendesség.

Jól van, Jantsi! jól van. Mulatható magadat,
Városbann ogratható bizást paripadat,
Ott való szépekkel töltethet napodat,
De vigyázz, mulatság ne hozzon bánatot.

Ma nagy Úrúrl efzel huszan négy személylyel,
Minden féle rendből válogatott népekkel,
Bé érfz, ajrórt nyimnak, szíves köszöntéssel
Fogadnak, szorítanak, ölclnek többesfél.

G

Tsak

Tsak nem meg fűsz, Gazda úgy csorit magához,
Vezet nagy sebesen pimpós Aszfalyához,
Meg lehet, le töltes közel a' Saffalyhoz
Vagy küld tsorban lévő egyik aszfalyhoz.

Még az ebéd fel jó, játézanak vendégek,
Itt hárman, itt négyen mefeszik a' szemek',
Vigyázásban vagynak, mindnyájan tsendese k,
Ez szunynyad, más izzad, kik figyelmetesek,

Ez dobog lábával, hogy veres hét szemet,
Más kapta, 's tehetett kevés ütéseket,
Kiért bé kell rakni harminx hat fischeket,
Sohajtozva kíván fekete esseket.

Amott látiz nagy Urat, tme bíbann merült,
Hogy im'a' Tök Király, kit várt, máshozz került,
Haragjában tsak nem a' székrol is le dült,
Vaj ki fáznom! szegény hogy ilyly nagyon sérült.

Tovább kerek asztal látzik a' szegletbenn,
Ennek a' Fő Papja maga ül középben,
Szerentse' fiai állanak környékben,
Vagynak mind fejen ként tsendes figyelembenn.

Két nagy halmot rakott arany mondtából,
Soverain, Quadrupl, Kermützi ligából,
Szabad vásárlás van engedve kártyából,
Kire menyynyit tetfzik tenni az aranyból.

Nagy két gyémánt ragyog Fő Papnak új.bann,
Kártya keverése illik a' markában,
Meg pirtel, egyszer 's mind tőz jó artzafában,
Mereviti szemeit nagy vigyázásában.

Hánja jobbra balra módósan kártyájt'
Várja, szerentének ki hozza adó át,
Ölve búzza szemét, rántozja homlokát,
Mert sok füles kártya tepte bé tőbláját.

Gorombától hüfög darabolt szavakat,
Mint ha pirongatná a' környől állókat,
Függőbenn így tarja a' sok udvarlókat,
A' rövid igékkel sorson tefz tsodákat.

Most ez, most amaz nyár, majd őrös a' bankó,
Száz duplát el kapott ama' tizfra titkó,
De bezzeg két százat rak helyebenn Jankó,
Még ma a' Zsidokhoz megy a' bársony kankó.

Tiz újával vífzi szerentse' kormányát,
E' Fő Pap, 's kedvére mutatja hatalmát,
Emennek el vévén minden gazdagságát,
Másra háritotta pénzes boldogságát.

Ez szegény, mivel nyert, tapsol örömebenn,
Jószág' vételére fut részegségében,
Más zalogját adja vesztesség' fejében,
Káromkodik, morog, dúl, fül nagy mérgében.

Im' kilentz' az óra, ufatalhozz kell menni,
A' vig vatsoránál idét meg nyerni,
Pazarló játéknak véget kell már vetni,
A' vesztéségről is el kell felejtenni.

Lásuk, harmincz szolga mértékelt lépéssel,
Nagy Úrtól szabott szinű eledellel,
Jó kiki terhelve ezüst medentzékkel,
Egy várat tartani lehetne ezekkel.

Konyhá mester sorbann kedélyen bé rakja,
Ezen *Armadónak* ő a *Comenádója*,
A' fedett tálakat bűfűkén ki takarja:
Nevét, izét, büzt ő egyedül tudja.

Ez főt, ez sült, ez tört, ez pedig vad állat,
Ez kevert, ez töltött, ennel nints jobb falat,
Ez hús, ez ad téfát, ez pedig nyújt halat,
'S több más, mi itt, 's terem idegen ég alatt.

Ezt finom Párisból e' napokbann hozták,
Kár, hogy kistsint szagos, az idők okozták,
Vagy pedig hibásan a' Postán bé rakták,
Neve ugyan tsifos, de jónak mondották.

Konyha mester, kinek ura mosolygással
Hírül tefzi, hogy van tábla jó *gustással*,
Elöl jó nagy hófűzű papíros *listával*,
Idegen étkeknek *listájával*,

[Ki tsifos göze van enynyi sok félének,
Metyly idegen bűze enynyi tsemegének,
Am' lássuk, mi módja lesz a' le ülésnek,
Mivel már ideje van telepedésnek.

Az abruptos szoknyák sok helyt bé foglalnak,
Iparkodj székedhez máskep ki szorítanak,
Térded öföve húzzad, szanvedd, ha borítanak
Tsendesen ülj, máskep, higyd el, meg pirítanak.

Száz tányér jár körül, megyen kézzől kézre,
Szomszéd nem figyelmez szomszéd befzédére,
Mi dolog érkezett e' páros személyre?
Úgy néznek egymásra, mint néz eb az ebre.

Ah tudom, mi lelte e' két jó szomszédot,
Nem régibenn köztök egy kis per támadott,
Ez rontja meg köztök az atyafiságot,
Fel mondták egymásnak a' volt barátságot.

De egyéb sereg is, bolond e, vagy néma?
Mért van hallgatásbann a' társaság' nagyja?
Hiszem, egybenn gyűltek nyájas mulatságra,
Hová maradt tehát vig befzéd és tréfa?

A' Gazda vigyázó jó kedvét mutatni,
Kezdi a' Vendéget étellel untatni,
Valami semmiből tréfat indítani
Akarna, Vendégek nem marnak katzagni.

Egy falraz emberke üfufatal' végébenn,
 Entöl félhok sokan, máre van nyelvchenn,
 Ez gántot találni tud minden belzédbenn,
 E' miatt a' többi szót rejt tsak zivébenn.

Száz tál megyen köröli: Kis afafzony' kezére
 Jut, de tsak kovcsot vefz kése' hegyére,
 Vólna ez is, az is, fájának izére,
 Mi hafana, nem juthat gyomrának mélyére.

Félti öfve srófolt gyengo kis derekát,
 El romlik láfzatja, ha vefz jó falatkát,
 Azért az ételtől tartóztatja magát,
 Inkább koplal, mint sem rontsa vékonyságát.

Melleke meg félzkolt piros menyetskótske,
 Elég fris, elég gyors, igen is nyelvcske,
 A' leves ételre nints etyepetyje,
 Mert fél, ajakának le megy a' festékje,

Más végen ül egy Gróf, mint farkas, úgy eszik,
 Tányér alatt lévő lifza fzerint iszik,
 A' kóstolót neki mindenből meg vizzik,
 Már ki is gombolja dolmányát, úgy tefzik.

Ez hív Apostola a' pompás Gazdnak,
 Ő húzza ki tsapírt font butellának,
 Ez a' dtsérője ritkább jobb talaknak,
 Ő a' kóstolója fizikrád italnak.

Julia

Julia azonban meg tér mély gondjából,
 Nagyot sohajt, úgy mond, mi lesz a' világból!
 Egész nap mi esik! mi lesz városunkból!
 Rövid beszéd ered *Kalendáriumból*.

Meg akad, nem felel senki kérdésére,
 Más végen háromlik a' szó sok félére,
 Fényes keksztyű, vagy bűb, vagy újabb tzipóre,
 Párisi, Turini, *Bruxelli* tsipkére.

Int ketten meg szőlják, mert nints itt, Boriskát,
 Szépségét, természetét, le írják ép vállát,
 Őfve vetik mászat, dtsirik Terefzkat,
 Előbb tefzik ennek tintzát és jársát.

Bé jó a' szó 's megyen jeles *Victorokra*,
 Onnan *Beli* házakra, és *Comédiákra*,
 Végre *Operára* oltán *Muzsikára*
 Terül kis tsátsogás *Virtuosusokra*.

Ez jó, ez rofz *Actor*, ez ugrik mint ketake,
 Ez nehéz, ez könnyű, ez repül mint fetske,
 Kézről kézre megyen azonban szívetske,
 S minden félé állat, kibenn van vetsetske.

A' szunynyadó felet ezek fel ébreftzik,
 Az Afafzonyi Rendtől felve olvastatik,
 Rikótozva kézből kézbenn nyomattatik,
 Sokszor, igaz mondás ha van, titkoltatik.

Ebből

Ebből is ki fogytak. Papot elől hoznak,
Ministert, Katonát, egy aránt meg szállnak,
Vatsorának végén majd mind isüoznak,
Egy új közönettel az italhoz fognak.

Befézlni akarnak, de nyelvek meg akad,
Nem megy szó szabadon, meg hal, és meg szakad,
Mivel erőszakos, nem szép, nem is szabad,
Bardtság kell oda, hol tréfa nem szabad.

Félszélődnek immár, meg unták az ülést,
Mulatságnál inkább óhajtják a' fekvést,
De im' *Chloris* csak most kezdé az éneklést,
Ha dicsérik, el nem hagyja a' fetségest.

Thyrsis felebb annál szavát fel emeli,
Bús szerezőjének verseit éneklí,
Szemét most az égbe, most földre le veti,
Sohajt, soházkodik, magát úgy tetfizesi.

Egy bolond fel kiált, meg dicséri szavát
Fsküszik, hogy szépen ojtette *trillióját*,
Thyrsis meg nem szörne dűdölni nódját,
Éjfélig, de Gazda szedeti táblját.

Fel kelnek, meg tsendöl muzsika azonbann,
Járatni ki vífának a' taira Dámákbann,
Aló 's fel sétálván a' nagy Palotábann
Tánczot indítanak sokféle formábann.

Frantzia

Frantzia *menett* első mindeneknél,
Nemes úri tante ez minden nemzeteknél,
Est járék, kedves ez Szűzek Öltövényeknél,
Leg inkább, szép lábú, szép kezű Szépeknel.

Azt el hagyván kezdnek futósó *Angliát*,
Jobb kedvek duzzadván *Sigert* és *Furlandát*
E' kétöbenn immár nem néznek regulát,
Lehet Tántzosának szorítani derekát.

Nagyon meg hevültek; Lengyelre fordítják,
Kerekbenn forognak, némák, midőn járják,
Végre unakozván ezt is abbann hagyják,
Le ülnek, egymásnak titkait suttogják.

Ezek, édes Jantsim! ti gyönyörűségek,
Ezekre, 's tilyiekre vágy a' ti kedvetek,
Nem tudom, mi tudás ebbenn száj izetek,
'S hogy lehet ti néktek ebbenn édességek.

Im' virrad, el megyen ki ki szállására,
Le hánnya köntösét, le dül az ágyára,
El fáradt, kerefszet sem vehet magára,
Fel kel talán más nap tizen két órára.

Vagyon több dolog is e' *Historiához*
Tartozó, el hagyom, nem fér most pennámhoz,
Máskor fogok ezen jels *rubrikához*,
Mikor tántzról jutok *Comédiás* házhoz.

Nem

Nem tessék én nekem az ilyen multság,
Melybenn idő vesztés, vagyon és romlottság,
Olyly hely tessék nekem, hol igaz barátság,
Vagyon, és nem színes zűzfázott társaság.

Ti lármás, balgatag, bódult multságok,
Éjjeli rendetlen társos topzsdások,
Al ortzával fedett vétkes korhelységek
Nekem nem kell, vesztésen a' ti szép szokások.

Mit használ az nekem, az időt ha vesztetem,
Ha rövid életemet hibakbann keverem.
Nyughatatlansággal érámat rendelem,
És a' mit gondolk, mondani nem merem.

Két jó Baráttal jobb én multságom,
Kik elást örömből a' tréfát kaczagom,
Nem félek azokkal, mérgees nyelv szöklissom'
Magyarazza 'balra, 's el vigye mondásom'.

A' jáfzó befzedet, kőt szeretet ejtet,
Nem tekerik nálunk, köztünk temetettet,
Ember szóllas ninta in, az félre tettett,
A' vétkes, a' káros megszűze kergettetett.

E' két jó Baráttal mulatván tsendesen,
Ezer állapotról beszélek edesen,
Ugrál gondolatunk sok féle képzésen,
Tudományokról is beszélnék élesen.

Hibáknak jécékja balgatag parafat nép!
Kinek irigységet okoz az úri kép,
Nem tudod, szegényke, miből áll ezen pép,
Ha tudod, meg nem fog nyilván e' gonofz lép.

Hibabann irigyled ezeknek nagyságát,
Nézd közelebb, 's jobban vizsgálj valóságát,
Nem látd titkon forralt sok ezer agságát,
Akkor esméted meg boldogtalanságát.

Mikor én az eget merem búsítani,
Bazgó könyörgéscm' menyinybenn botsítani,
Így szoktam röviden szívből sohajtani,
Tiak lassan magambann susogva mondani:

O Szerentse! ne adj nek'm sok jószágot,
Fojtd a' kevélységre hajló kívánságot,
Szánj meg, közép sorbann tsendes boldogságot
Adj, 's két jó Baráttal szíves társaságot.

GENERALIS BELEZNAINAK.

Miklós! hivatalbann kenyeres Pajtásom,
Kötött vérség által én kedves Rokonom,
Halandóság szeretet pipás kártyás Társom,
Életnek módjábann egyező Barátom!

Jer velem, menjünk ki együtt a' puszta,ra,
A' szöke Dunának homokos partjára,
Bé térhetünk onnan kedves lakódra,
'S ha tetőzik, fel mázunk Úrbói halomra.

Ím' a' tavasz el jött, kikirter virágzik,
Szántók nőtőjokat vígan fityerézik,
Patsirták magasról a' napot köfőntik,
Darvak is el hagyott tántzokat már kezdik.

Leg kedvesebb része ez az életendőnek,
Alkotó rendelte ezt gyönyörködésnek,
Boldogtalan, a' ki édességet ennek
Nem érzi, 's nem tudja hasznat ki életnek.

Hagyjuk el várasnak lármás zürzavarját,
Nagy Uraknak tágas fényes palotáját,
Ezeknek epefzítő gondos mulatságát,
Tsátógó Dámáknak henyc társaságát,

A' sokaság között, higyd el, gyönyörűség
Nints, nekem, neked is tetőzik a' tiendesség,
Páros társaságban vagyon az édesség,
Ott van gyönyörűség, hol van az egység.

Nem pénzen kell venni elme' vídamságát,
Nem áron, nem hintsen szívnek vigaságát,
Az öröm ingyen jó, 's annak társaságát,
Szereti ki tudja betölteni jószágát.

Tudod úgy is, őtet nem pompás házaknál,
Nem a' méltóságtól fel puffadt nagyoknál,
Kell keresni, bé tér, és mulat vislóknaál,
Hol kapus nints, strázsa nem áll az ajtónál.

Nagyoknak a' piros hajnal fel nem virrad,
Öröm nap keletkor reájok nem árad,
A' hold járásában hasztalanul fárad,
Harmatnak gyémántja nálok nélküli fázad.

Tsengő patakoknak szullogó folyása,
Álmatlan rigónak fityűtő szóllása,
A' fülemülének zengő tsátóságása
Nézik nem tetőzik, sem kutak' forrása.

Az árnyékos völgyek nékik nem nevetnek,
Zöld halmokban fákban nem is gyönyörködnek,
Virágos réteken le nem telepednek,
Ilyes mulatságot semmire betsülnek.

Menjünk tehát, jantsit vigyük el magunkkal,
Ő is kedvesebben mulat barátokkal,
Kik nem birakoznak mély hivatalokkal,
Hol érdemet mérnek nagy titulusokkal.

Te, ő, én, mi hárman ha együtt lehetünk,
Szóllódnek tövében le telepedhetünk,
Vastag szaktársodnak főfőzéből ehetünk,
Béta, London, Párisnak dolgan nevetethetünk.

Kedves volt Bölcsknél hajdant magánosság,
 Hová nem fergetett kevélys gyanúság,
 Mit lestek, kerestek, volt arany szabadság,
 Ebből állott nálok az igaz boldogság.

Ez volt a' szülője sok jeles munkának,
 Ez oka kezdete hasznos gondolatnak,
 Ez volt Tanítója ama' Tudósoknak,
 Kik törvényt regulát adtak a' világnak.

És így, ha valaki magát jobbjának,
 Akarta, ki kellett nékie itazni,
 Zörgő városokból ki kellett maradni,
 Ki másnak magának akara használni.

Látván durvaságát *Seneca Nérónak*,
 Hibáit hívságit Róma' városának,
 Büszkeséget gyáva komor polgároknak,
 Hanyatlását hadi papi nagyainak,

Öszvérét nyergelte ment *Nomentanumbann*,
Flaccus ki ballagott kies *Tarentumbann*,
Cicero bujdosott *Tusculanussajdbann*
 Nagy Lelkek nyugodtak paraszt majorokbann.

Édesebb volt nálok a' kisdéd vatsora,
 Melylyet a' kertészné maga tett asztalra,
 Nem vágytak háromszor újított táblákra,
 'S üveg darabokból épített tornyokra.

Ugyan

Ugyan is tekintsd meg az ó 's új világot,
 Előknél nagy betsbenn lévő 's volt hívságot,
 Birtokot, életnek módját uraságot,
 Nem találz örömet, inkább csak agságot.

A' nagy urasághoz nagy teher köttetett,
 Bű, gond méltósággal öltve szövettetett,
 Fáradtságbann nagy tífát belé merítettett,
 Szomorú epefűtő sorbann kevertetett.

Menynyi küszködése van Fejedelmeknek,
 Menynyi ezer baja koronás fejeknek,
 Jobb dolga van, el higyd, te vintzellérednek,
 Mint sok tsillagoktól fényes Hertzegeknek.

Nagy Úr kedvetlenül kél fel az ágyából,
 Köszöntők' serege omlik pírvarából,
 Sok olyan jó hozzá, kit utál gyomrából,
 Ki nem törülheti ebédő *listából*.

Innét van, hogy többet sorsával küszködni
 Látz, egész éltébenn akar menekedni,
 De nehéz már fel vett útjától el térni,
 Vagy veszt, vagy nyér, felsőbb poltzra akar férti.

Közép szerentsébenn vagyon a' boldogság,
 Főkép ha kötve van e'hez a' szabadság,
 Felette valóbann nintsen állandóság,
 Nem függni senkitől, csak ez a' királyság.

Ho.

Horázzius mondja, higgyék el szavait,
Ő is meg esmérte világ' játékait,
Úgy tartja, ki nem fél, ki semmit nem árít,
Ilyl élet egyedül, más nem is boldogít.

Nézd Gábor, mint megyen mély gondolatjában,
Tűgögött fejfel lépven tévelyeg városban,
Kihezz akart menni, nem tudja, ajtóban
Meg ütötte fejét, úgy tért az újjában.

Mivel nagy jószágot akarna szerezni,
Búsul, minő moddal lehessen meg nyerni,
Minenő fortélylyal régi vért ki verni,
Sok füstös papírost használná tenni.

Ha keresmény igaz, szép annak birtoka,
Főkép ha nincs benne szegénynek az átka,
Mert el véli fortélylyal meg ejtett partéka,
Állandó ellenében jól szerzett falatka.

Nevesd azért bizvást szomszéd' javaslatát,
Ki Szent György nap táján kezdvén kompolását,
Soha el nem végzi határok' hányását,
Üres tarifnyával ki űzi sok társát.

Ha szabadságban élis tündesen házadnál,
Számot nem tartozol adni a' bírónál,
Pered nincs a' két Nagy Királyi Táblánál,
Boldogabb vagy Miklós Perui Királynál.

Ha-

Határos az öröm, igaz, a' bánattal,
De nem avatkozik pörbenn ő azokkal,
Kik józanon tudnak élni ő magokkal,
És nem birakoznak mulandó javakkal.

Józsefet se kövesd, ki ül hintajában,
Harmintz hat vendéget hűz mindjárt nyomában,
Pompás vatsoránál mulat majorjában,
Ejtőszakját végzi kártya forgatásbann.

Mért ment ki? kérdezed. Virágok' füzemeit
Látni? ébrefizteni vendégek' szíveit?
Nem! de üresíteni azok' országyeit
Kívánta, 's el nyerni új *Souverénitét*.

Mint valaha Bolond Istok Debretenbenn
Bé tekintett, ki ment Ferentz a' kertébenn,
Unalom el fogta, mert kerítésbenn
Kirátyt nem láthatott, bé jött nagy septébenn.

Ez sem nekünk való, maradjon magának,
Áldozzon, mint tetízik, kevély bálványának,
Mészkalva bóköljön Király' szolgájának,
Temjényezzen tórden Tsáfzár' udvarának.

Nem űr, el higgyd, nem tud a' világgal élni,
Néki árnyéktól is kell gyakorta félni,
Minék erről többet te néked beízeálni?
Elég, nem fogunk mi ezekkel tserélni.

H

Egy-

Együgyü barátság nálunk uralkodik,
 Hamis szív, tsalárdság, házunktól távozik,
 Szeretet kötele szentül meg tartatik,
 A' hűmes, a' tsizra, Nagyokra hagyatik.

Távul az irigység: nem Antal' jószágát,
 Nem Ferentz' kutsmáját, vagy Lajos' tárházát,
 Nem Gyurka' felségét sem Károly' hatalmát
 Kívánjuk, nem András' függő pántlikáját.

Sorsunkkal békések; azon egyezhetünk,
 Ha teszlik Istennak, így foljon életünk,
 Közép szerentsének javát adja nekünk,
 Nagyobbat tszifrábbat hártsa el tőlünk.

Ezt hünyorgó szemmel az irigy nézheti,
 El ragadott boldog még sem nevezheti,
 A' büszke tekintet tsűfnak nem teheti,
 Kicsiny Gazdájokat boldogul rejtheti.

Oh, Miklós! tovább is maradj, Jó Barátom!
 Meg egyez te veled minden gondolatom,
 Veled a' zöld gyepen kedvemre nyughatom,
 Én is a' virátszl örömet távozo.

Légy boldog tovább is szép 's jó Árkzonykádánál,
 Percid múltjának Királyi Táblánál,
 Tzifra tehenidet számláld a' tanyánál,
 Főzetess jó tathót gulyás taligánál.

Tsinosítsd kertekkel a' sovány homokat,
 Ültess bé szőlővel a' kopasz halmokat,
 Nevelj erdőt, tölts bé halakkal tavakat,
 Neved velem együtt a' büszke urakat.

Szánts, vess, ültess, kapálj, forgasd a' baltádát
 Drága Vénuskáddal dúdold a' nótádat,
 Szeresd, meg ne vessd régi Barátodat,
 Mutasd még tovább is hozzám jó voltodat.

QUADRILIANAK EREDETE.

Egykor az *Unalom* ki jött az udvarból,
 Kévé házbann téro a' derék útszából,
 Nagy teher papírost le vetvén hátáról,
 Ástozva kérde újságot Gazdától.

Apolló ott vala, Tudomány' Istene,
 A' kis *Cupidó* is, mind kettő rejtve,
Apollónak mivel volt igen jó kedve,
 Mond, éljen vigaság! *Unalom* felele.

Jó napot, *Apolló*! Tudomány' Vezére!
 Hogy 's mért jöttél ide korhelyok' helyére?
 Nints itt személynak semmi tszatelete,
 Én szoktam itt ülni, ez *Unalom*' helye.

Cupidó elő jön, mond az *Unalomnak*,
Jó napot kívánok *Excellenciának*,
Mivel itt sok mások jáfzani szoktanak,
Jáfzunk *szem bé költést*, ha tetszik Nagysádnak.

Bátor! mond *Unalom*, szemeit bé köti,
Háznak közepére vén fejét vezetik,
Nem foghat meg senkit, féltlyel kapdoskodik,
Katzaj 's köhéntéssel sok felé uszatik.

A' hol susogást hall, oda fut sebesen,
De már el ugrottak, van a' hely üresen,
Tapogatva jár, kél, figyelmez tsendesen,
Iparodik szegény, hogy menekedhessen.

Néha neki indúl, fejét falbann tüti,
A' széket, az asztalt lábával el 'dönti,
Kezeit is néha a' gyertyabann süti,
Végre a' kezfékenyöt bofzfájában le köti.

Látja, mind el hagyta, tsak magával jáfzik,
A' két Istenségre nagyon meg haragfzik,
Bofzfájulni a' dolgot tüstént igyekezik,
Esküfzik, hogy addig meg sem is nyugofzik.

Úgy mond várj, Apolló, te kevély Istenség,
Meg rontom náid', semmi lesz a' szentség,
Olyly módot találok, kedves lesz a' restség,
Elmúlík Tudomány, el vofz a' Böltsesség.

EI

El rontom oltárod', üres lesz Oskolád,
Henyélő népekkel meg telik palotád,
Innentül erőlen leszen a' zabolád,
Játékkal tsúfoltál, játék lesz kalodád.

Várj te is, Tsintalan! adók neked dolgot,
Szerelmes párokra úgy sem viselz goodot,
Ötöze bontom majdan neked is hálódót,
Szívekbenn bár keress ez után állandót.

Noha rád, Kis Fattytyú! haragfzom kevesbet,
De mind azon által el töröm tegzedet,
Bé gyűjtöm házamhozz sok szerelmesedet,
Nyilad nem sebesít ezentül szíveket.

Le ül, és nagy mérgét foralja magában,
Gondolkozik, sokat képez, tesz formában,
Egybenn veti, tetszik, nem is bofzfájában,
Végre ilyly találmányt költ feje' lágyabann.

Kap veres, fekete színű festékeket,
Sok apró táblára ír minden félcéket,
Egy, kető, három, négy, öt, hat, heteseket,
Nyóltz, kilentz, tíz, Afafzonyt, Királyt, 's Gyermekeket.

Minden féle színből négyet egyenlőket
Tsindl, ad az után nekik új neveket,
Vercset írja meg *Corót és Comreket*,
Feketével pedig *Treffeket, Piqueket*.

H 3

Szabaj

Szabja új játéknak egész reguláját,
 Meg ismeri ülések osztásnak a' módját,
Spadill, Manill, Baits, fő Bíró Kártyáját,
 Ki rakja nevére három *Alfaiszörját*.

Frantziánul mondja játékát *Quadrillnak*
 'S annak a' titkait először *Dámnak*,
 Mí odszor egy Papnak, utóbb Katonának
 Adja, hogy hirdessék az egész világnak.

Első Társaságban csodálkozva nézték,
 Tsak hamar, hogy jeles lúak meg érték,
 Sebességgel egész Párisban hirdették,
 Bétsbenn, Velentzékenn, Romában bé vitték.

Melyly hamar el terjedt az áldott mesterség,
 Le írni, mondani, azt tartom, nem szükséges,
 Nints a' földön ország nincsen olyly szent község,
 A' hol nem jártzáná Úr, Pap, és Nemesség.

Unalomnak bé tölt így profétálása,
Phoebusnak hasztalan immár tanítása,
Hóbas Cupidónak szél irányozása,
 Kártya teszlik, kártya, ki nem hiszi, lássa.

Keveset ér ember, ha nem tud játszani,
 Kártyát, és a' kockákat módosan hajtani,
 Társaságban ki tud illendően osztani,
 E'hez minden rendből ki ki fog hajtani.

Söt ha a' játéknak ezer reguláját,
 Meg tanulta, 's tudja annak *maximáját*,
 Bizvást keresheti Hertzeg' palotáját,
 Előtte ki nyitják két szárnyú ajtaját.

Ezzel bétűletet magának szerezhet,
 Ember tengereken is által evezhet,
 Minden Társaságban biztosan bé mehet,
 Király 's Nagy Urakkal, mint pártás, úgy lehet

Balgatag mesterség el fogta világot,
 Tsak azért gyűjtanak sok helyen világot,
 Noha vízfűnek ezért sok drága zálogot,
 Nyakról is le oldnak gyémántos tzolongot.

SALAMON' EGYIK VERSÉRE GONDOLAT.

1762,

Barátom! honnan ván, hogy ember sorsával
 Nem elégfzik? hartzol sok kívánságával?
 Nem egyez, táborban van önnön magával?
 Fírfasztja elméjét változtatásával?

Nyisd meg szemeidet nézd körül magadat,
 Járj meg városokat, kerülj meg falukat,
 Trónustól ekkéig vizsgálgj halandókat,
 Mindenütt világon lehetsz bolondokat.

Mi nagyobb, bolondot, ki talpig aranyos,
Kinek a' hintaja, hámja is, bársonyos,
De olyly bolond is van, ki csak katragúnyos,
Ilyly társ elég vagyon, nem lehetiz magányos.

Nem csak Márvány házban lakik ilyen madár,
Vagyon gulyibákbann sok száz ilyen bogár,
Egy téfztábol vagynak Pap, Katona, Polgár,
Mufti, Bék, és Aga, sőt maga is a' Tzár.

Tegnap hat deres ló húzta szekeredet,
De mivel nem *Martin*-festé kerekedet,
Nem tetszik, nem töltik már ezek kedvedet,
Keresel, vásárolsz ennél is szebbeket.

Az Aranyos Kultot alig az övedre
Ködd, Nagy Tisztogat vartak a' melylyedre,
Kerés Palczamány jött a' fehér mentédre
Nem tetszik, mást vártál még földnek isére.

Zömántos kis kerefzt nagy széles pantlikán,
Függ ama' Vitéznek bajlángó derekán,
Nem tetszik, kapna még egy *Commandérián*,
Ki ezer aranyat hozna három szerdán.

Nagy kamós páltza jött Apátúr' kezébe,
Kövérébb Püspökség tánt immár szemébe,
Excellent Úrnak is nevezik levélbe,
De még parantsolni akarna megyébe.

Az

Az Úr ezüstről eszi az ebédet,
De igen meg unta ezt a' régiséget,
Nem kell, már *Mejsamból* hozat tserepeket,
Addig, míg *Chindból* szerezhet szobeket,

Ilyien 's több e' féle balgatag kívánság,
Hányja embereket nagy állhatatlanság,
Nem csak Nemeseknél van ezen bódaltság,
Az Ol't körül is forog ilyen romlotság.

És Korona, *Mitra*, *Perutól* Rómáig,
Kalpag, kalap, tsikó, *Gangestól* Tifzáig
A' bársony palástól le egész gubáig,
Tenger, és a' száraz, vég föld' határáig.

Hibás kívánsággal meg tölté világot,
Minden ember mohón nyeli e' mazelagot,
Gyózi a' bolondság így az okosságot,
Hogy ki ki betsüli a' múltó hívságot.

EGY IFJÚ ÚRNAK, KIHADI ÉLETRE ADTA MAGÁT.

1 7 5 6.

Dulce bellum inexpertis.

Betsület' útjára téged' is vágyóddás
El ragadt, nem tetszik már itthon maradás,
Nagy munkával káfél, tudd meg, ez átozós,
Azért szükség léfzen néked a' vígyázás.

Nagy-

Nagyokra vágyódás őszön nemes vérnek
Ez által sok nehéz dolgok végbe mennek
Szükséges majd minden rendű embereknek,
Akarom, hogy látom benned nyomát ennek.

Tágas az út, mondd, melyly vízfű dűcsőségre,
Leg nemesebb, leg szebb, melyly megy vitézségre,
Borostyánok jőnek ez által fejünkre,
Bátor minden karbann nints Nagy Sándor' vére.

Jól vagyon, próbáld meg, té is meg ismérd,
A' midőn ki ösztöjk meg érdemlett béred',
Úgy lehet, jutalmad' jajgatással kéred',
És a' mit kerestél, soha el nem éred.

Nézd meg szomszédunkot, ki jár a' háznunkbann,
Három száz holnapot tölte a' táborbann,
Meg tért nagy sebekbenn már öreg korábann,
Mankón sétál jámbor az üres szobábann.

Tsontját ólom törte, immár nem szolgálhat,
Sem bátyján, sem mezőn strázsát nem sétálhat,
Ellenségivel is már szembenn nem szállhat,
Házi vakartsra jött, profontot nem rághat.

Ötet is reménység vitte a' táborbann,
Gondolta, idővel tétetik jobb rangbann,
Előt járó lehetett öt vagy hat *Szadronbann*
Vagy *Commendirozó*-különös *Corpusbann*.

Meg

Meg aggott a' jámbor, tsak sokat befűllni
Tud, 's kementze mellett tseléddel perelni.
Feleségét a' sok kenéssel terhelni
Nem szűnik, akarná sokszor el tsérlni.

Nézd Gróf Fejedelmek' nagy roppant táborát,
Vizigáld egyul egyig kitsinyét és nagyját,
El higyd, sok köz ember haladja Hadnagyját,
Több Hadnagy előzi *Commendirozóját*.

Hány köz ember vagyon harmadik glédábann,
Kinek sándor' vére peség a' karjábann,
Legiót vihetne *Caesar'* táborábann,
'S tsak szerentsét hordoz szörös ifjájábann.

Köz nép közt jár, kinek vezetni kellene,
Ször zsinór dolmányán kit keréftz illelne,
Sok Vezért két fontos prófont elégitne,
Ha Mars érdemeket őszve nem keverne,

De ez életbenn is szerentse változó,
Érdemtelenekhez tsőbbtször adakozó,
Gróf! vigyázza, nints amott *Fő Commendirozó*,
Ha késel meg nyeri a' fegyver hordozó.

De még is, ha szíved hibáz 's egéfszéd,
Gyengyőbb gyomrod, 's mefázze nem szolgál
nézésed,

Hagyd el ez életet; *Venust* követheted,
Ne vesd gyalázatra veszélyre életed'.

A'

A' TSENDESSÉG' ÉS JÓ NYUGO.
DALOM' DÍTSÉRETE.

1 7 6 1.

Nem tefzek én oltárt a' hívalkodásnak,
Nem is temjényezek henye lustaságnak,
Nintsen betse nála munkatalanságnak,
Asító, gondatlan, hába álmoságnak.

Ezek el merítik embert a' gonofzbann,
Országot népet is vífznek romlottságbann,
Fegyver nem tesz anynyi roszat egy házábann,
Mint hol a' nép hever, 's nyugszik puhaságbann.

De a' nyugodalmat, kit szül jó tsendesség,
Kit nem tsábit, nem ront el fajult ditsőség,
Mivel jóle árad minden gyönyörűség,
Dítsérem, kedvellem, mert ez az édesség.

Ez téfzen zabolat a' fegyverkezésnek,
Ez veti határát harag 's irigységnak,
'S mivel ellensége lármás ditsőségnek,
Szereti gyűlölsét a' szép bölcseségnek.

Az olajfa ágat betsüli ez nagyra,
Nintsen is vágyása laurus kofzorúra,
Kit vörrel festettek, 's tettek olyly homlokra,
Melyly sokat juttatott kínos árvaságra.

Ne

Neked telhet, neked, menyinyack ajándéka,
E' rövid életnek igaz boldogsága,
Tsendesség! 's elmének kívánt nyugalma,
Temjenyt 's áldozatot tefzek oltárodra.

Nehéz ugyan téged' világban találni,
Még, nehezebb soká magunknál tartani,
Sektől, mit betsölünk, meg kell előbb válni,
Még hozzád juthatunk, 's tudunk veled állni.

Te a' bozsfü állást, és az irigységet,
Gyűlölsd, utálod a' rút kevélységet,
Te nyújtasz embernek illő segítséget,
Melylyel meg győzhesse el áradt vétséget.

Mikor a' kívánság indít a' tiltottira,
Es sebesen megyen ember a' gonofzra,
Te vagy, ki olylyankor szaladsz oltalmunkra,
Ki vífzel veszélyből, 's tefzel jobb rév partra.

Általad igaz jó homályból ki festik,
A' hamisnak színe élönkben tettenik,
Igaz mérték szerint minden fel adatik,
Matska töred zsákban pénzén nem osztatik.

Játszat a' kívánság' állhatatlansága,
Vagy fel fuvalkodott ízívnek álnoksága,
Akar mint ragadjon világ' bolondsága,
Te általad tér meg elménk' boldogsága.

Ra.

Ragaszodom tehát oltárod' szarvához,
Mint boldogabb élet' édes öflopáhozz,
Nem bizván szertentse' forgandóságához,
Téged', o' Tsendesség! szorítak magamhozz.

És lábadoz tévén a' szomorósá' ot,
Bánkodást, gyötrelmet, fonynyasztó agságot,
Íme véled kötsz örök barátságot,
Hártsd el házamtól a' nyomorúságot.

Ne engedd, hogy kérjek sokat szerentséitől,
'S függjek bizonytalan rejtett jövőndötől,
Koldúljak apródek javakat menyinyektől,
Vigy ki a' hívásgot leső nagy seregtől.

És már végre hajló rövid életemet,
Úgy rendeld, Tsendesség! érem jó végemet,
Mi lesz, mi nem, azon ne törjem fejemet,
Függöbenn ne tartsam vett reménységemet.

TÖRTÉNETBŐL TALÁLT ÍRAS.

1 7 5 9.

Egykor vadászabann nagy hegyre jutottam,
Történetből egy szép forrásra találtam,
Hogy fáradt testemet nyugtatni kívántam,
Íme nagy kő sziklán ilyl' írást olyastam.

Sze-

Szerentsel tégedet Király, Pap, Katona,
Műtsésgos Grófné, Szakátsné, Komorna,
A' Kalpag, a' Tsákó, a' Mitra, 's Korona,
Ahát, kíván, keres, ölelni akarna.

Hol vagy? hol mulatozsz? hol vagyon lakásod?
Melyly hely az orfzágod? melyly a' te városod?
Hol széked? hatalmad? hol vagyon oltárod?
Melyly népen neimzeten van uralkodásod?

En is, mint sok mások, már régen kereslek,
Hafztalan fíradván többekkel kergetlek:
Hegyen, völgyen, téren-utánnad sietek,
Meg fogni akarlak, még is nem érhetlek.

Te híred világban anynyira terjedett,
Hogy ki nem esmér is, utánnad eredett,
Fő Rend felségedről sok szépet hirdetett,
Engem' is szavával immár el hitetett.

Köz nép is, ki félbenn ítlé a' dologról,
'S gorombául beszéll néha hatalmadról,
Minden egyéb Szentet le vetett oltárrol,
Téged' fel magasztalt jó tévd bálványul.

Ím' meg kerestelek, házi tsendességbenn,
Reád nem akadván tábori életbenn:
Vizsgáltalak tovább több világi rendbenn,
Papi hivatalbann, 's udvári tífatekbenn.

Bé

Bé mentem Királyok' titkos rejtékébenn,
Kettős kultissal nyíló Pap' sekrestyéjébenn,
Néma Szeretkénnek vas kerítésébenn,
Meg vetett tauhas nép' földből gyűrt fészékébenn.

Mindenütt sok panaszt hallattam ellened,
Kevés volt, józanon ki szállna felöled,
Azt mondják, keveset tart te kedvességed,
Igen vándorló vagy, 's nagy a kevélységed.

Ha így van, verj gyűngyből aranyból nagy halmot,
Terjeszsz, kiretetsz, Fő Vezér hatalmot,
Nekem ne adj, ne hozz, ne oltsz más jutalmot,
Jó Társval vig kedvet engedj, 's nyugodalmot,

A' SZERENTSÉNEK VALÓSÁGOS

KÉPE.

1 7 6 0.

Sebes szárnyon repdez szerentse világban,
Mint szálló, sokáig nem marad állásban,
Gömbölyű, mint lapra, íramló futtában,
Sűrű, forog, pereg görbe járásában.

A' ki hozzá kapdéz, aztat el kerüli,
A' Királyt le veri, koldust fel emeli,
A' házasságokat, szülést, ő rendeli,
A' tauhát palástért sokszor el tseréli.

Ő tapodja sárban az erős népeket,
Kastélyban ő szállít rongyos szegényeket,
Gazdagtól ő szedi a' meg gyűlt értéket,
Adakozásbann tart hibás mértéket.

Ő vezet a' hartzra, ő d d diadalmat,
Másnak, és nem annak, ki várta, jutalmat,
Bizza kised népre sokszor a' hatalmat,
Igazságg ellen is ő rendel oltalmat.

A' mit ma pompásan hívei építenek,
Azt hónap meg gyűjtja, sebesen el égnek,
Virágzó városak kő halommá lésznek,
A' fényes paloták hamubann süllyednek.

Dús gazdag népeket kevés királyával
Veszteget, el bontja roppant országgával,
Azt, ki birt az előtt száz ezer drachmával
Nevetvén bontsája üres tarisznyával.

Minden dolgainkbann így garázdalkodik,
Száz elrendős munkánk egy órábann bomlik,
Ha ajándékával ma házunk meg telik,
Hónap nem várt vendég belőte töltözik.

Ő nyitja tolvajnak a' zárt kilintacket,
Bótokat, ládákat, hol nyerne kiutseket,
De csak ugyan ő hány fogó keletptéket,
Melylyből örök fajra tanulnak letzeket.

E'hez jár halandó áldomást köldülni,
Néki szokott egész világ meg bódülni,
Gazdag nagyobb kintessel akar boldogülni,
A' fegény jobb sorsért szokott rá tódülni.

Viltozó malafizját ember meg esméri,
Jobb remény fejében még is tsak kíséri,
Ki ragadományát, ki sajátját kéri,
Kevés, ki vég tzélját jó móddal el éri.

Tsúfos játékot úz földi seregekből,
Dicsőséget draszt el vetett fürgekből,
Világ bíró népet tainál korhelyekből,
Lustát, alá valót, rabot a' Szentekből.

Szegletből húz túnyát, részegest, Tsáfszárnak,
Kortmábann dözsölöt választ ő Királynak,
Kolbászért *Infelüt* adat a' Káplánnak,
Lántzot, vasat, halát hív Tanács adónak.

Emberét olyly karbann rickán helyezteti,
Hogy tisztéből jöjjön igaz betsületi,
*Squarellt Doctor*nak tréfából téteti,
Cromwellt Pintzésségből trónusra vezet.

Azért oltáránál nagy csoport lesködik,
Kegyelmeket várván imágy gondolkodik,
El jó boldog óra, meg lesz, el érkezik,
Mikor akkor r'án is valami ferkezik.

E' világ' bátványát nehéz 'fel keresni,
Mert ha ki nyomozza, el szokott rejtetni,
Hasonlatosságban így lehet képezni,
Noha szebb színekkel szokták ezt festeni.

Volt idő, két külsöt vérbenn kevert kézbenn
Adott, állandóság nintsen törvényében,
Veres kalap is vált olyly Papnak fejében,
Ki *Credé*t nem tudott kezdeni Misébenn.

Prépostnak jó volna, ki vezet *Armádat*,
*Caesár*nak mása tol talán taligát,
*Justinianus*nak hánya az irását,
Ki magyarázhatná Szent János' látását.

Pántzélját le húzza a' jeles Vitéznek,
Barát kámsát készít, tsuklyát ád Vezérnek,
Sisakot teszzen fel a' gyáva henyének,
Laurust a' bolondok' fő vezetőjének.

Buzma gondolatot egy afázony' fejében
Ad, és fel világot be kever veszélybenn,
Népeket öttöztet öli fegyverében,
És pénzért vágat ember hást székében.

Nyomorúlt rab, hazug, balgatag, tsábitó,
Szakács, vagy kerítő, meg herélt küls tartó,
Ágyas, szoba leány, Renegot, vagy Zsidó,
Szereutse' dolgában volt elő mozdító.

Látam én már öt nagy méltóságábann,
Sok ezer lelkódó volt az udvarábann,
Ugy is láttam, mikor arany trónusábann,
Út, 's muló javait osztotta vaktábann.

Láttam én, kik hozzá naponként járúlnak,
Újabb kegyelmeket magoknak köldölnek,
Kitsiny jutalomért kit tőle sotólnak,
Melyly nagy kint szenvednek, mire nem bódúlnak.

Kívánság lelkeket szüntelen furdalja,
Nagyobb tiszte betsre előbb tafizálja,
Arra való, nem e, aztat nem vizsgálja,
El érje, mit keres, csak az végső tzelja.

A' nagyra vágyó szív nem tud elégedni,
Több jobb kegyelmeket akar tőle venni,
Társat, vagy előzőt nem kíván szenvedni,
Fél, retteg újabann maga akar menni.

Reszkető lépését reménység botjával
Támogatja, de ő nem gondol kinyával,
Többször jól laktatja jónak árnyékával,
Bánik vele, mint a' kontz vivó kutyával.

Siket *Politiciust* gyötör a' félelem,
Retteg, hogy már társnak ne jusson kegyelem,
Meg hült nála fele baráti szerelem,
Két óra dolgabann hozfizu késedelem.

Takarja másoktól koholt *projectumait*,
Jövendőről kétes, tickolja unalmát,
Sűrű gond bódjafiztja, és benne oltalmát,
Keresvén, szaggatja belső nyugodalmát.

Igy szegény halandó te néked áldozik,
Maga nagy kárival néked temjényezik,
Nem tudja, kobilébenn hogy vérség rejtezik,
Ki a' jó erkölcsnek színével fedődik.

A' Bölts' észre vevén dolog' valóságát,
Kerüli szívének nyughatatlanságát,
El veti magától elmének rabságát,
Kérni nem akarja tőled szabadságát.

Es arany pohárból rá köfszönt mérgedet,
Bársony alatt rejtett nehéz bilintsedet,
Nem veszi, meg veti kínált kintseidet,
Raboknak, gyáváknak tartja hívedet.

Látván, hogy falkásan utánna rohannak
Emberek, szemedre, kezetre vigyáznak,
Ő nem hisz, képedet mert írják szárnyasnak,
Es e' jelből ítél téged' kóborlósnak.

De azért, ha hozzá bé találkz fordúlni,
Nem fog a' Bölts téged magától hurolni,
Ha más kára nélkül fog boldogítani,
Kitsinynyel elégszik fogod tapsfiztálni.

NAGYSÁG' ÉS SZERETET' EGY.

BENN VETÉSE.

1 7 6 o.

Bolond kevély Polgárokon
uralkodó felsőség,
Ah Szerentse! nem engedem,
tied legyen elsőség,
Betsültre vigyázás kell
nagy rabság a' büszkőség;
Hírt, névért, a' nagyságért,
izzad fárad erősség.

Philiskémet elejében
teszem minden kintsednek;
Szeretetét feljebb vízfem
minden ígéretednek,
Te iramló kedvességed
maradjon híveidnek,
Kik nem érzik édességét
langadozó szíveknek.

Keménysegbenn el hervadni,
várni a' bizonytalant,
Nem illendő nemes szívhez,
részen ez boldogtalant;

Te

Te érdemet öfave keversz,
boldogítsz háládatlant,
Philis' szíve nem szerethet,
nem bethűl állhatatlant.

Néked azért, és csak néked,
Philis' adom szívemet,
Tsak egyedül szépségednek
szentelem életemet,
A' Királyok hírigykedve
nézzék ditsőségemet,
A' Királynék írgy szemmel
lássák ditsőségedet.

Szeretsz engem, én tégedet,
ez az igaz boldogság,
Minek nekem, téged' bírván,
egyéb kints és gazdaság,
Égig menni, tündöklenni,
világban csak boldonság,
Hívvél bírni, nála lenni,
ez az igaz királyság.

A' szerelmes gelitzétske
magát titkon mulatván,
Ágak között madaraknak
királyát meg sajtótván,
Látta mint ment a' táborbann
madarakkal hartzolván,
Azt le vevén, ezt kergetvén,
erejét fitogatván.

Ezt

Ezt előzi sebességgel,
 ezt győzi erejével,
 Hartzol, kapdos, viaskodik,
 sokat meg rúg körmével,
 Vad lúd, káca, búvár, sárta
 szaladnak seregekkel,
 Várjú, szarka, holló, tsoka
 ott hagyják főlelemmel.

Maga, marad sas keselyű,
 fel megyen a' fellegbenn,
 Kevélységgel emelkedik
 majd harmadik egekben,
 Sem udvara, sem jó társa
 nem jöhet elejében,
 Komor kedvvel crefzkedik
 egy halom tetejében,

Mond gerlitze: nem irigylem,
 jó sas! te nagyságodat,
 Tartsd magadnak rettegető
 büfzko méltóságodat,
 Mutasd bátor, kinek tetszik,
 fel puffadt hatalmadat,
 Erőszakos ditsóséggel
 esmértesd sorsodat:

Mikor én a' száraz galylyon
 éneklek keservesen,
 Tűrt, tűrt mondok, hallja társam,
 oda repül tsendesen,

'Sazon vagyok, vigaságra
 engem fel ébreszthessen,
 Együtt járjon, együtt légyen,
 mindég velem lehessen.

Én is mondom, Királyoknak,
 maradjon a' ditsóság,
 Nekem nem kell hatalommal
 meg hódított erősség,
 Próbált hívnék szeretet:
 ez a' kívánt édesség,
 Azzal együtt élni halni,
 mindennél jobb nyereség.

SZERELEM ÉS SZERENTSE'

KÖSZKÖDÉSE.

Szerelom Szerentse pörbenn egyelednek
 Sokdig egy máshoz azon vetekednek,
 Ki volna főbb oka azon kedvességnak,
 Melyly örömet végzi a' földi embernek.

Szerentse magának adván elsőséget,
 Szerelom ellenbenn ezen felsőséget
 Nem engedvén, télsnek ilyen egyességet,
 Próba válfazsa el ezen ditsóséget.

Bírónak azonbann *Cleont* el választják,
Kire javalkat egy arant hárítsák,
Minden boldogsággal *Cleont* bé borítják,
Szívének egyenes ítéletét várják.

Valami az elmét szokta édesgetni,
Valamit áhítva szokott ember kérni,
Földi boldogságot mi szokott végezni,
Cleont személyére kezdte gyülekezni.

Kitsiny idő alatt nagyra emeltetvén,
Híre méltósága mecfizére terjedvén,
Kints, jószág, gazdaság sokra nevedvén,
Sebas szárnyan jöve neki hízlekedvén.

Tündöklő márványnyal simúlt épületek,
Nagy földre terjedő sok szegletes kertek,
Egyenes járára ki vágott ligetek,
Halászfó, vadászó, vad rekefész helyek.

Mindenek módonon el vagynak rendelve,
Urának kedvére úgy vagynak készítve,
Minden nap lehessen hely, hol teljen kedve,
És a' gyönyörűség meg legyen keverve.

Háza, kibenn lakik, hasonló egy várhozz,
Szobája pediglen egyenlő trónushozz,
Új szépség toldatik majd minden nap a' hozz,
Szébb változás, festék, kárpitos falakhozz.

Nem

Nem volt új találmány idegen ofzágbann,
Mesterséges ezéksz, bár költ is *Chindbann*
Repült, jött, meg készült *Cleontnak* házábann,
Falak bé borítottak ezüstbenn aranybann.

Valamit a' tenger' s föld' gyümöltse adott,
És a' mit ezekből száj iz válaszathatott,
Erdő a' mit nevel, viz mit táplálhatott,
Hofizú tablájára halmozva rakatott.

Pintzéje szoros volt, bősége hordolnak
Olyly nagy volt, olyly száma az édes italnak,
Kit más földön szürtek, mert tartatik jobbnak,
Mibezz az emberek költséggel juthatnak.

Musika, tántz, játék a' napot végezte,
Más nap olyly munkára ismét fel költötte.
Gyönyörűségeit olyly móddal rendelte,
Hogy azt bal történet búbann nem keverte.

A' mit kívánt, meg lett egy ízem pillantásra,
Ha szép volt az ebéd, szebb lett a' vatsora,
Bátor meg árult ma bört, pintze, kamara,
Holnap két anynyi jött, több is, a' konyhára.

Most egy magva veszett jószág reá szállott.
Most banya, most hajó nyereséget hozott,
Egy író minap nagy penzbenn kotkázott,
Kis áron kezébenn szép földet alkudott.

Hogy

Hogy ha kezében vett kártyát vagy is kotakát,
Ez is tele rakta arannyal a' markát,
Ha kereskedésben tette mi sommáját,
Bőséget erfényvel adta osoráját.

Minden nap új öröm *Cleonta* terjedvén,
Sok jóknak ölében üle gyönyörködven,
Kit szerentse látván örült mesterségén,
Hogy ilyl jól mutatta erejét személyén.

Nem is kételkedett, övé lesz elsőség,
Cleon' ítélete szerint a' felsőség,
Mert ember' szívében nints nagyobb édesség;
Mint hozzáfű szerentse, nagy ez a' részegség.

Mikor a' szerentse van ilyl ditsőségbenn,
Szerellem ül vala kertnek szegletébenn,
Fel kél, egy ártatlan szépséget szemébenn
Tüntet dús *Cleontak*, 's tüzet vet szívébenn.

Hódító tűz jön ki *Philiusnak* szeméből,
Nem menekedhetik *Cleon* vett febtől,
Enyhülést keresvén kéri szerelemtől,
Adná e' szépséget nékie jegyesül.

Térmézet tsak ritkán formált ilyl szépséget;
Egyre nem pazarolt ennyi ékeséget,
Mert ha ad is egynek kiutset egfézséget,
Vagy rút lesz, vagy viuel szíven kevelységet.

Egyh-

Cythera maga meg vajlja *Philius*benn,
Mindön adományát adta nagy mértékben,
Nem tudna találni senki hibát ebbenn,
Még *Helena* sem vólt, ilyl szép szigetébenn.

Ártatlan nem tudván, mi szerelem' lánja
Mivel gyenge szívnek ez leg első dolga,
Philius tudálkodik, mi légyen az oka,
Hogy *Cleont* meg látván mülk gondossága.

Tündöklő szemébenn a' szemérem villog,
Tisztá tűz szívébenn már *Cleonért* lobog,
Cleon is érette nem sokáig zokog,
Egyes akarattal meg készül a' dolog.

Szem, szív, nyelv, akarat, immár öszve férnek,
Cleon szerentséjét adja szép *Philius*nek,
Mi történt? im' nintsen már betse kiútsénc,
Mülk ditsősége a' nagy szerentsénc.

Telát a' szerentse irigy ösztönéből,
Cleont meg fosztani kívánja mindenből,
Probára ki teszi, mit csinál *Philius*ból,
Ha élni kell, úgy mond, parányi értékéből.

Meg fosztom tőkezlott sok adományomtól,
Üres tarisznyával üzőm kastélyától,
El hagyom, így talán válasszom társától,
Mert szerelem is fél a' köldös táskától.

Úgy

Úgy lett, meg fordúlnak a' dolgok azonbann,
Arany, ezüst, értzek el fogynak bányákban,
Kints hozó hajója merült a' Rajnában,
Dög esik Cleonnak minden marhájában.

Itt ékes kastélya tüztől emésztetik,
Ott az ellenségtől háza prédáltatik,
Mit tolvaj el nem vitt, porral el vették,
Minden féle képen Cleon fogyattatik.

A' melyly nagy somma pénzt költsön barátjának
Adott, kéri; de az panaszat bírójának
Tészen, és írását mutatván Cleonnak,
Hamis levél által teljén adósának.

Igy lett, meg kellett fizetni jófázgból,
Ki üzetik jámbor Cleon a' házából,
A' ki kételkedik, itélje azokból,
Hogy még a' ravaszság nem múlt ki világból.

Válamint hirtelen méne gazdagságra,
Olyly hirtelen jutta Cleon koldúságra,
Kedves pár tettétvén ilylen nagy próbára,
Szeretlem köztök volt szerentse trutzára.

Vig kedv, melyly követi a' jó szegénységet;
Ada kedves párnak jobbra reménységet,
Meg nem változtatá azon edességet,
Melyly tartja szívökben a' szép egyességet.

Közös értelemmel, szorgalmatossággal,
Hartzoltak, mint lehet, a' nyomorúsággal,
Tengették élteket gondos fáradsággal,
Sorsokat enyhíték édes nyájassággal.

Látván hát szerentse ilyly állandóságát,
Cleonnak, igéri, meg jobbítja sorsát,
Piálástól válljon el, változtassa dolgát,
Vissza hozza duplán kintsit gazdagságát.

Mond Cleon, Szerentse! ne vess új próbára,
Vigyd el kintseidet, rakd büszkék' hátára,
Igaz szeretetnek van nálam nagy ára,
Ha bátor jutok is köldös taligara.

Ez a' természete a' nemes szíveknek,
Tízta szeretetből ha egybenn kötetnek,
Örömmel egymásért halált is szenvednek,
Kintset, királyságot, országot meg vetnek.

—*—

RÉGI, ÉS ÚJABB SZERELEM.

1 7 6 o.

Hol vagytok Szentei a' régi világnak.
Isápi Vezéri igaz Szeretőknek,
Szemérem, betsület, hívség, kik szíveknek
Végezték vala örömet, 's embernek?

Hajdant gyönyörűség színnel nem festetett,
Mátha mátkájával együvé mehetetett,
Tiszta lángot egy szív másnak jelenthetett.
Fogott szívvel senki nem dítsekedhetett.

Szabadság vezérlett ártatlan szerelmet,
Nem tett az atyáknak legkisebb félelmet,
Gyandság még nem volt, nem csinált gyötrelmet,
Egy ember, nem többet, csak egyet kedvelet.

Nem volt még *Kis Mester Patriarchát* között,
Kettős értelmű szó senkit nem kötözött,
Szerelem sok féle színbenn nem öltözött,
Ingerlett valakit, nem soká ütközött.

Szem, száj, nyelv, nem tudta még a' mesterséget,
Hogy kell méz helyében keverni a' mérget,
Kerítők nem érték még az ördögséget,
Mint lehet el adni bújának szentséget,

Tsátés ház' padlásán, szép híves forrásnál,
Tölgy fa' árnyékában, gödöllyék' nyújánál.
Szerelem fel gerjedt tiszta szív' lángjánál,
'S boldogabb volt pásztor maga Királyánál.

Akkor *kis Cupido* hurta kankótkában,
Le jöve mulatni paraszt gulyákban,
Mind tegzét, mind nyilat vécé a' szűzkóban,
Szívet nem kötözött, mint most, békiójában.

Nem

Nem volt még ditsőség szívet hódítani,
Mesterség sem vala Szépeket meg tsalni;
Még szokásbann nem ment azzal ditselkedni,
Hány Szépet tud ez s' az horgára ejteni.

Phüsmek szerelme ha lántzolt valakit,
Égett ő érette, 's tsókolta bilintsit,
Távul lévő Társnak küldé rohajtásit,
Nem hánta szemére bús fohászkodásit.

Új sajt, hamubann sült lapos pogácsátska,
Fűből kötött gyűrű, tziárázott bototska,
Zöld ág, egy bohócska, veres galandotska,
Volt szerelmeseknél szép ajándékotska.

'S több ereje vala akkor Szerelemnek,
Nagyobb édessége volt páros örömmek,
Ok nélkül áldozott égő szív a' szívnek,
Ártatlanság adott érdemet mindennek.

Egy szóval, szeretett, kiki meg szeretett,
Párjában hívséget, mást nem is keresett,
Kintsért, tekintetért, öfve nem kötöttet,
Személy a' személylyel, sors sorssal egyezett,

Nappali kéz munka ha mezőbenn vitte,
Szerelmest, setétbenn tanyára vezette,
Ott igaz kedvéből Tiztízját ölelte,
Édes nyugódalom örömet végezte.

K

A' sok

A' sok tsatsogásnak semmi betse nem volt,
Mesterséges beszéd régieknél meg holt,
Nem kérdék, rejtékbenn Szép szépek miről szólt,
Mert egész társaság jó és ártatlan volt.

Most, hogy a' világnak módja meg változott,
Ország, város, falu, ember gazdagodott,
Az igaz együgyű szerelem hasonlott,
Helyébenn bolyongó szeretet származott.

Tisztesség 's hazfónnak dühös kívánása.
Lett tzelja Szépeknek, erre van vágyása,
A' szívnek változott igaz válfatása,
Tekintet vezérli, tétováz járása.

Ezek *tirannusi* lévén a' Szépeknek,
Ezekre tekintvén egymáshozz köttetnek,
Nem szabad már lángért lángot adni szívnek,
Más érdem, nem hívség, nyújtatnak ezeknek.

Kemény iga alá esett így szerelem,
Mivel végre jutott együgyű szemérem;
Az örökös kötél már most csak gyötrellem,
Ki miatt szívekre jön a' veszedelem.

Hajdant a' jó erkölcs volt igaz nemesség,
Thesus' életébenn nem volt más tisztesség,
Rofszat nagyinak nem tett akár melyly mesterség,
Király's páfistor között ez volt a' különbség.

Ha

Ha szabad válfatás szívet határozta,
Biztos birtokában soká nem kínoztá,
Hívség a' hívségnek hívségét áldozta,
Állandóságában végig marafiztotta.

Első bolond vala Görögök' királya,
Ennek leg először úszott a' gályája,
Szép Afizony' kedvéért, ennek vitorlyája
Száz ezer fegyverest vitt mefizze világa.

Balgatag! által költ mélyén a' tengernek,
Áldozatot tenni egy híres Szepségnek,
Nezzük meg munkáját fel gerjodt szívének,
Jeleit meg látjuk nagy kevélységének.

Nem igaz szeretet vitte Helenához,
Búfkeség vezette Trójának falához,
Hát adatlan vala maga gazdájához,
Úgy illett fajtalan hitetlen bójához.

Igy Trója porrá lett egy afizony állatért,
Mennynyi ezer vitéz veszett veszendőért,
Méltatlan kár vallás ilylyen partékaért,
Leg nagyobb bolonság veszni az ilyyenért.

Páris! te vagy, *Páris!* oka e' romlásnak,
Te vagy fundálója második *Trójának*,
Honnan el áradott mesterség világnak,
Meg tsalni a' Szépet, hódolni sokaknak.

K a

A' te

A' te nemzetséged furtsa, állhatatlan,
Hiteden, esküvő, tsalfa, hál' adatlan,
Ditsekedő, hazug, kőborló, tsintalan,
Gyanús, és szemtelen, jóra hajthatatlan.

A' te maradékid az arany almával
Játzanak, mulatnak hagyigálásával,
Ezek kereskednek a' gazdák' kárival,
S ragadják a' bárányt arányos gyapjával.

Szeretlemtől ezek újabb regulákat.
Írtak, és bé hoztak rozszabb szokásokat,
Hívseget, hallgatást, leg szebb virtusokat
Ki írtván, *Venusnak* adtak játékokat.

Nem tették ezeknek tudatlan szűzesség,
Alázatos beszéd, szemérem, kegyesség,
Állandó párok közt meg egyező hívség,
Érdem nélkül vagyon nálok ilyen szépség.

Hová rohánsz részeg, dőlözeg, zabolátlan,
Kép mutató, tsalárd, negédes, fajtalan,
Kőborló, kerítő, irigy, állhatatlan,
Minden munkáidbann sebes s nyughatatlan?

Mi ditsőség van meg tsalni gyengéket,
Mi ötümed bára hozni a' férjeket,
Mit nyerész, ha hódítod magadhoz szíveket,
Nem akatod bínni sokáig ezeket.

Ne rontsd nyugodalmát tiszta Szeretetnek,
Édesebb játékat ne bontsd a' hívségnek,
Hagyd helybenn örömét ártatlan Szépeknek,
Melylyel meg időnkben egymáshoz köttetnek.

Maradjon hazád bann hódító mesterség,
Ne terjedjen hozzánk el áradt vesztség,
Nálunk most is kedves régi együgyűség,
Ígaz szeretetből meg őrzött szelidség.

Te nagy szolgálatot kívánsz a' Szépektől,
Örökös hívséget vársz az ilylyenektől,
Magad szabadság bann, távol a' törvénytől,
Járni akarsz, és úgy ment lenni köztől.

Sőt ha el tsábítod tudatlan szépséget,
Mikor már el rontád lelki tsendességét,
Újabb Szeretőknel titkos kegyeséget,
Fetseged kérkedve meg nyert gyengeséget.

Így kell e meg vetni az ártatlanságot?
Ílyly tsáf módon üzni bája nyálankaságot?
Vegyed észre, kiméj meg romlott gyarlóságot,
Egedj a' Szépeknek jobb állandóságot.

Am ezek virági a' gyönyörű kertnek,
Melylyet az emberek világnak neveznek,
Az igaz Szereter szülője ezeknek,
Mélto tsélja s vége a' tisztább szíveknek.

A' MAGYAR SZÉPEKHEZZ

1 7 6 a.

Szépek! természetnek csodás alkotmányi,
 Őszve kevert nemnek díszes oltoványi,
 Földi embereknek szeretett bálványi,
 Ti vagytok világnak vonzó szívárványi.

Mikor az Alkotó gyúrta testeteket,
 A' ti kováztokbann hinte sok félekét,
 Úgy vélem magnesből nem kivány részeket,
 Kevert, mert bírjátok a' mi szívveinket.

Nints *Newton*, nints *Leibnitz*, ki tudjon le írni.
 Híjábann titeket *anatomizálni*,
 Minden állatokat könnyebb ábrázolni,
 Mint néktek csak egyik pertzetekről szólni.

Salamon rólatok mit azt rövideden
 Szólla, nem volt szinte talán esmértesen,
 Nem léfzek hozzátok én olyan kegyetlen,
 Hogy mondjam, az aszfony állat telhetetlen.

Meg tompúl az elne ennek vizsgálásán,
 Az őz ki üresül ennek le írásán,
 Könnyebb tétovázni *Daedalus*' járásán,
 Mint csak egy aszfonyynak el menni nyomásán.

Rom-

Romlottság, melyly vagyon nyomorult emberbenn;
 Közönséges Ugyan, de nem olyly mértékben;
 Nagyobb állandóság van a' férfi vérében,
 Nagy állhatatlanság az aszfonyi nembenn.

A' ti szívetskétek a' minő hajlongó,
 Az eszettek szinte olyly formán bolyongó,
Aprilis formára kedvetek borongó.
 Harag és szeretet egy aránt csak ingó.

Az embert nevezték hajdant kis világnak,
 Én az aszfonyyokat tartom más állarnak,
Philosophusok is az ilyen madárnak
 Magyarázásáról sokat disputálnak.

Nintsen anynyi barlang *Tátrának* hegyébenn,
 Menynyi retek vagyon aszfonyyok' szívébenn,
 Nintsen olyly eleség *Argusnak* szemébenn,
 Melyly bé tekinthessen a' jeles örvénybenn.

Mást hinni, mást szólni, mást belől gondolni,
 Azt, mit nem akartok, kívől úgy mutatni,
 Titkot, tsaltaságot el tudni takarni,
 Szemet, szót, jeleket hazugságban hagyni.

A' kit most szeretettel, azt mindjárt gyűlölni,
 A' kit ma dítsértél, azt holnap gyaláznai,
 Ennek kedve ellen szívót ajánlani,
 Mástól barátságot hívséget el húzni.

K 4

Es-

Esküdni, hazudni, árni, reménykedni,
 Örülni, törödni, ismét hízakodni,
 Szeretni, gyűlölni, nem szólni, felelni,
 Egyfacsersmind nemülni, már sokat befizélni.

Tréfát indítani, mélyen gondolkozni:
 Ma kedvet mutatni, holnap unakozni,
 Ma tetszik hevegni, holnap már útazni,
 A' Comediáról menni imádkozni.

Most tiszta, most lusta ruhában öltözni,
 Társaságot unni, mint Szent el rejtetni,
 Égész éjtszakákon ismét dorbizolni,
 Világot útalni, hozzá ragafakodni.

Ígírni, nem adni, napra halasztani,
 Pusata reménységgel szerelmest táplálni,
 Ajúlást, kétségben esést csak nevetni,
 Előttünk meg halni, ismét fel támadni.

El hagyom, mit *Moyzes* írt *Eden*' kertéről,
 Semmit nem említek *Gomorra*' helyéről.
 Szólok ez után lett sok más történetről,
 Reátok háromló kevert dicséretől.

Nagyobbra nem mehet világi felsőség,
 Nálatok, A' zszonyi Rend! van az elsőség,
 Nintsen az ég alatt olyly torony erőség,
 Kit meg nem hódított az afzszonyi szépség.

Ti

Tí' néktek áldoztak Világ' El bírói,
 Sándor, és Görögök, Dárius' Rontói,
 Caesar, és Pompejus, Romának Bontói,
 Völátok, és vagytok Szívek' Hódítói.

Éva Afzszony Anyánk, *Madám' Pompadur* is,
 Sára *Dalilól*, *Phryne Semiramis*,
Lilla, *Drusilla*, *Gracchusok'* Anyja is
 Úgy bírtak világot, mint tí' bírtok most is.

Királyok viselnek noba koronákat,
 Tí' adtok, vagy vesztetek arról gyémántokat,
 Tí' a' Vitézeknek osztatok ágokat,
 Tí' a' Tudósoknak tetsztek *Laurusok*at.

Így van, így volt, így lesz az Afzszonyok' dolga,
 Férjeteik nálatok csak nyomorult szolgálga,
 Mért erőztett által titeket a' *Folga*,
 Jobban volna talán a' férfiak' dolga.

Menynyi sok háborút fontatok rokkánál,
 Menynyi gyilkosságot szöktetetek kártyánál,
 Nem vagytok ti jobbak az *Amazonoknál*,
 Szentebbek, hívedbek, szebbek *Sabínaknál*.

Igaz! *Laetitia* van most is hazánkban,
 Juditot is talán lelünk a' világban,
 De vagyon *Lais* is majd minden útszabann,
 Így játszik természet afzszonyi formában.

K. 5

Mire

Mire vetemedtem bódult írásomban?
Szép Nem! képeztetek rít ábrázolásban,
Jaj nékem! *Vennauk* jutok haragjában,
Ha a' jót tagadom, melyly van Afzszonyokban,

Való, hogy sok rosznak vagytok koholói,
De ellenben jóknak szót úgy meg tartói,
Nem tudom, vagytok e világ' jobbikói,
De tudom, fókának ti vagytok hozói.

A' mit ti akartok, akarja egész nép,
A' rít, a' kedvetlen általatok lesz szép,
Vagyon ti bennetek valami édes póp,
Melyly minket fogva tart, mint madarat a' lép.

Innét ti hozzátok szabjuk az eszünket,
Kedvetekre bontjuk öltözeteinket,
Házi szokást, étket, épületeinket,
Ti néktek szenteljük e' felett szívünket.

Ország általatok jön virágzásában,
Sok tatomány úszik kintse gaadagságban,
Menynyi mesterségek vólnának haravában,
Ha ti maradnátok a' régi szokásban.

Menynyi mű, partéka, férgék' eledele,
Vólna, házainknak sem lenne fedele,
Talan a' jobb étel mak vólna 's bengefe,
Ha töletek másképp nem vólna rendelve.

A' világ tartozik néktek köszönettel,
Ti raktátok azt meg arannyal ezüsttel,
Az életnek módját sok ezer elközzel,
Ti bővítettétek hasznos entzenbentztel.

Hány ország el veszne luxta rétségében,
A' nép éhbel halna gyáva heverésben,
Arany, értz maradna földnek erejében,
Ha néktek kedvetek nem telne ezekben.

Hajó nem úszkálna mélyén a' tengernek,
Vasat nem küldenék gyöngyért Szeretsennek,
Indiában betse nem vólna fehérnek,
El málna érdeme gyémánt keresőknek,

Mondom azért, boldog az idő kit értünk,
Néktek kell köszönni, hogy mi is meg értünk,
Régi metskosságból épen ki verkezünk,
Minden viselésben szebbek jobbak lettünk.

Évs Afzszony Anyánk' boldog idejében
A' gyémánt lehetett kisdé érdembén,
Bogar szótte selyem meg mártott színeben,
Talam nem látzatott az Eden' kertében.

Most pedig hogy betset adtatok mindennek,
Menynyi kéz dolgozik csak egy Magyar Szépnek?
Brüssel nem győz kötni retzét fojeteleknek,
Párisban kaptája vagyon tzipóteleknek,

Nap keleten szedik a' fényes köveket,
Kikből ti viseltek tündöklo függőket,
Tenger' fenekéről húzzák a' gyöngyöket,
Kikkel tsifrázzatok fehér kezeczeket.

Adjatok! adjatok munkát az embernek,
Küldjete aranyat *Párisi* mesternak,
Neveljétek díszét a' kereskedésnek,
Töltsétek kedvöket hívásig szeretőknak.

Járjatok tovább is *Sybaris'* ösvényin,
Delos' szigetének virágos töltvényin,
Venus Anyátoknak mulató helyein,
Dánolva ugrálva *Cocyusnak* partjain.

Nem bánom, költsönözz szomszédotól módikat,
Nyakadra 's füledbenn akaszsz pillangókat,
Egyéb nemzeteknek kévsed hívásokokat
Tsak bé ne hozd, 's ne rakj férjednek szarvakat.

Ezer kis tsigéllel bodrozz föl fejedet,
Chymai szappannyal mossad kezeidet,
Tündöklő kövekkel ragyogtasd melyyedet,
Fel tenyérről függő húzza le füledet.

Vegyed bé Olaszoknak házi tsinosságát,
Kévsed Németeknek asztali *gustusát*,
Vegyed bé Frantsziáknak vig társalkodását,
Tántolj, járjál, sétálj, üzd világ' hívását.

Mag

Mag engedem néked, keress pajtárságot,
Keröld a' szomorú vad magánosságot,
Köss az érdemessel szíves barátságot,
Betsülettel üzhetsz tréfát 's nyájasságot.

Vagyon mind ideje, mind módja ezeknek,
Példáját nem fogjuk követni Töröknek,
Ki zárt, strázsát rendel hív feleségének,
Semmi szabadságot nem enged Szépének.

Nem azért teremte Alkotó titeket,
Hogy sötét szobában tsapjatok legyeket,
Engedtet, néktek 's gyönyörűségeket,
Melylyekkel élhetek tartván a' közepet.

A' kamukás ágyból későbben költözni,
Lehet, tükör előtt tsinosan ültözni,
Szagos vízzel piros artzádat öntözni,
De arról e' közben nem kell felejtkezni:

Hogy kedves Társodnak házi gazdasága
Szép 's jó renddel folyjon, 's fogyjon gondossága,
Általad terüljön java 's gazdagsága,
Ne legyen olyty terhes házi safsága.

Ditvérem, szeretem én azon Szépeket,
Kik tudnak nevelni Isteni Képeket,
Világnak, Királynak adnak Tsemeketeket,
'S ezeknek példásan téznek jó letzeket.

Kik,

Kik, mint szorgos anyák, sok házi tselédnek,
Nem csak ruhát adnak, 's módját eladnak,
Szabják, hanem gondját viselik lelküknek,
És jó példájokkal magok előtt mennek.

Kik a' henyéséget tselédőtől el üdvén,
Azzal a' veteknek okaik mellőzvéni,
Házát kormányoznak lérmákat kerülven,
Tsenedesen, erősen, mindent el rendelven.

Kik a' büszkeséget magoktól el üzik,
A' sok monda mondát nyelvökre nem fűzik,
Kik, mint nagy urakat, a' szegényt úgy nézik,
Mind annak, mind ennek szűkegét intézik.

Kik szurkos Majornét a' lambris szobában,
Bé hinak, 's kérdezik, hány lúd hizlalóban,
Hány tyúk, hány polka ül setét kamarában,
Hány tehén, hány borjú vagyon istállóban.

Kik fel gyűrekezvén szegletét házoknak
Meg járván, számát is tudják a' kultsoknak,
Magok el rendelik módját kamaráknak,
És paratolsolatot adnak szakátsoknak.

Kik Olasz virágnak betsülven szépségét,
Fejekre, melylyekre rakják ékességét,
Azonbann esmérven kender 's len' szűkségét,
Ideig szenvedni tudják büdösségét.

És

És fonás szövésnek jól értvén munkáját
Esmérven sok föle lifutnak is a' lángját,
Magok meg tekintik sütes szövés' módját,
Kerülik a' Szakás' Takács' praktikáját.

Kik rostát és szírat meg szoktak olvasni,
Sok dézsát fazékat jó számbann tartani,
Kik rovást és listát meg szoktak vizsgálni,
Ezek el mehetnek világban sétálni.

Ha kiket természet formált jobb agyagból,
Többet hürpentettek igaz okosságból,
Igaz ítéletet tesznek a' dologról,
Számot tudnak adni majd minden szavokról.

Kik innepre kelvén élet' reguláját,
Magok úfave gyűjvén tseléd' sokaságát,
Olvaszik, vagy hallják Szent Pálnak írását,
Hirdetik Istennek *Evangeliumát*.

Az ilylyen Szép képe tökéletességnek,
Az ilylyen formája a' jobb erköltségeknek,
Mehet nagy világban, bálványa börtseknek,
Lélezen, 's tiszteletet hoz gyarló Nemének.

Ilylyen Szépet írtak például Szent Könyvbenn,
Ilylyen Szépet tudok én is a' Megyébenn,
Boldog Férfj! ki ülhet ilylyennek glóbecen,
Tartsa meg az Isten soká kegyelmébenn.

Mél-

Méltó ilylen Afizzony, kinek hódújanak,
Szívet, szeretetet emberek adjanak,
Méltó, kinek nyomán Szépek maradjanak,
Romlott erköltsökből jobbra változzanak.

A' MÓDI

Módi a' világnak leg főbb *tyrannusa*,
Frantzia országban van első *trónusa*,
Sem lába, sem keze, nintsen is hajósa,
Még is két tengeren által megy járása.

Első szőlőtkéje ez a' találmánynak,
Méltó tsemetéje az unatkozásnak,
Kinek partékáját mondván *Párisnak*
Emberek nagy áron teszik magokénak.

Ez mivel új formát tud mindennek adni,
Szokásból is meg kell eztet vásárolni,
A' fzeles Frantzia tudja ki gondolni,
Több majom nemzetnek pénzért adogálni.

A' Szépség túlkörtől kérdezi tanácsát,
Ha jól tette e fel meg szerzett újságát,
Templomban először fitogtatja magát,
Vigyáz, sajdújják e fel füzött ringy rongyát.

Még

Még három személyen van postán jött újság,
Kedves, kellemetes, szokatlan turkaság,
De mihelyt közös lett, 's viseli polgárság,
Zsib vásárra küldi a' Nemes Afizzonyság.

Ezt nem *praediciják* sehol a' templomban,
Sőt ki sem hirdetik a' város' házabann,
Még is, ha érkezik Királyi udvábann,
Három holnap alatt el terjed házabann.

S a' ki nem követi, bolondnak tartatik,
Még az útsábann is Módi kívántatik,
Virtus ez időbenn adja adatik,
Kitsoda, mitsoda, ettől ítéltetik.

BARÁTSÁGOS BESZÉDJE EGY ÚRNAK A' KÁPLÁNYÁVAL.

1 7 6 2.

A' K Á P L Á N Y.

Azt mondom, Uram! minap az asztalnál,
Nem lehet, nem is volt, jobb ezen világnál,
Kibenn élünk, szebb ez a' Paradisomnál,
Melylybean *Adám* Atyánk hevert alma fánál.

L

Hi-

Hihetéd, valamelyly *Frantzia Auctorbaun*,
Ki eztet tanítja bóduló írásdbaun,
Olvasd, ne kövesd őtet mondasabann,
Száz napot égélz ezért *Purgatoriumbaun*.

Hogy *Ádám*nak nem vólt inge, sem gatyája,
*Eván*nak bojtos vólt le erefzettet haja
Tisztább most *Hatvani Gárdida*' párdája,
Mint övek, 's jobb ízű *Reštor*' vatsorája.

Nem mondom, halálos, de vétek mondani,
Nagy a' botrányozás ezt nyilván szóllani,
E' hibás világot ilyly nagyra tartani,
Első Atyáinkat ilyly képen gyalázni.

Hűzen, nyilván nagyon e' világ' hívsága,
Felső poltzra jutott gyáva bolondsága,
Gyengeségbenn merőlt egélfz társasága,
Senkinek nem tétzik gonosz zsírfasága.

A Z Ú R,

Basili! ne püffeszd annyira pofádot
Ne kárhoztass mingyárt, fogd bé zsíros szádod,
Hallgasd, meg mutatom ezen valóságot,
Az után hozhatod vég *sententia*dot.

A' sekete ital, kit hörpölsz kényesen,
Thea Chocolida, kit ízol édesen,
Honnan valók? nem de veszed ezt kedvesen,
Tudálod tefézt, mint festék rendesen.

Azt

Azt mondod, az Isten adja mind ezeket,
Ílyly 's több ezer jókkal aldja embereket,
Szereti, ezekbenn ha tartunk mértéket,
Kedveze táplálja gyarló földicket.

Ugy van, de tudnod kell, hogy ezen tsemegét
Arabia' szélin szedik, 's az edényét
Chymábaun készítik, 's annak a' tserepét
Ezer kéz formálja, úgy éri festékét.

'S ezt előbb agyagból kerékben formálták,
Kenték, simították, kementzébbenn töltik,
Onnan ki, másbenn be, perkelék, piríták,
El adták, meg vették, be rákták, le hozták.

Arany, kiből vagynak egyházi edények,
Őst, melylyel oltárok, szentségek ékesek,
Kintsek, templomokban kit a' Sekrestyések
Mutatnak' nem vóltak hajdant ilyly fényesek.

Száz öl kutat ástak előbb föld' gyomrábann,
Úgy keresték, vágták erős kő sziklabann,
Ki húzván meg törték, fízitálták malmokban,
Hány tűzzel tisztíták, még jutott, formábann.

Gyöngy, rubint, gyémántok tengernek gyomrából
Selyem fonál, bársony, meleg tartományról,
Orvosló gyökerek vég föld' határáról,
Jönnek több mivekkel szinte *Istidából*.

L 2

Me-

Melyekkel emberek midőn kereskednek,
Sok vesztélt, rabságot, halált is meg vetnek,
Szerentséltetésbenn kár vallásbann esnek,
Nagy munkájok után hozzánk úgy érkeznek.

A' K Á P L Á N Y.

Úgy van, úgy! a' hívság fűli mind ezeket,
Régiek nem tudták ezen szükségeket,
Ezek nélkül éltek boldog életendőket,
Ílyly hívságok nélkül végezék életüket.

Arany nélkül voltak első fejedelmek,
Út bator nem volt is, voltak elég Szentek,
Sok időre lettek gyémántok kedvesek,
Mikor híválkodni kezdtetek emberek.

A Z Ú R.

Igazán ítéléd, a' hívság ezeket
Ki gondolja, 's arra vívzen embereket,
Hogy el ne mellőzzék, köz segítségeket,
Bővítő akartva múltó szükségeket.

Mert mint szok országban jó a' gazdálkodás,
Úgy pénzes hazában hasznos a' pazarlás,
Közi munkásoknál nem lefz boldogulás,
Ha csak gazdagoktól nem jön a' tekozás.

Nem

Nem kell hát mostani világot meg szállni,
Hívságos munkáját anyanyira hűrolni,
Ha jó végre szabad kintset pazarolni,
Mostani mod szerint kell aztat prédálni.

Azért a' mi éltünk nem léfzen hibásabb,
Ha bátor réginél léfzen is pompásabb,
Azért vagyon köztünk a' gazdag 's boldogabb,
Adjon annak, ki ő nála nyomorultabb.

Noha minden rendet el fogott a' Hívság,
De ez által terjed a' közös Boldogság,
Úrak' hívságából el munkás parafzság,
Azok teszik, hogy nem terjed a' koldússág.

Nézd az égig menő mostani tornyokat,
Hallgass onnan zúgó drága harangokat,
Nézz márvánnyal béliett tsinos templomokat,
Tsodálj tükör módra simúlt ofzlopokat.

A' Hívság áldozza ezt élő Istennek,
Kedves ílyly munkája előtte embernek,
Magad *prandichlod* néha a' népeknek,
Nagy érdeme vagyon ílylyen épűletnek.

Nézd szép városakbann ama' nagy falakat,
Kikbenn rekészttették az ép Koldúsokat,
Vizsgál meg itt amott a' *Collegiamokat*,
Kik nevelnek nekünk sok jó Polgárokat.

L 2

Nézd

Nézd mi Nagyainknak terjedő kertjeit,
Sok országról gyűjtött oltvány nemeit,
Nagy költséggel szerzett fetskendő vizeit,
Faragott követekkel tsinosult részeit.

Nézz tenger' tetején épült várasakat,
Sok ezer mért földre el eredt gályákat,
Vizsgáld meg, hogy mikkel rakták meg azokat,
Vízzen a' gazdája tserére valókat.

A' mi nálunk bőves, el vízi másoknak,
Ha meg tér, el hozza, a' mi kel sokaknak,
Ílyly móddal föld tenger az egész világnak
Kintsir közre adja, 's küldi halandóknak.

A KÁPLÁNY.

Jól van, de olvastam nem rég *Plutarchusban*,
Egy nagy vitéz vala *Corius Romában*,
Ez tábort vezetett, még is majorjában
Szántott, vetett, trépett sűrűs pajtájában.

Több ilyly szentje is volt Róma Városának,
Ki meg vetője volt fényes gazdaságnak,
A' kints nem szerzett jót soha is világnak,
Ennek meg vetése tartatott *virtusnak*.

A Z Ű R.

Meg lehet: de vessük egybe az időket,
Meg leljük, mi vitte r'á az embereket,

Hogy

Hogy mit most betsülünk, ók akkor ezeket
Meg veték fajnáljad együgyűségeket.

Tullus alatt sánta sövény volt *Rómának*,
Ökröket legeltet az *Aventinusa*
Oldalán, szállása *Sihus* fiának
Társas házában vala, mint *András* *Gazdának*.

Temploma csak fából vala *Jupiternek*
Tullus alatt hol ott áldoztak csak egynek:
Lucullus aranyból formált nem csak ennek,
De egész idegen isteni seregnek.

A' mi szegénység volt, ne tegyd hát *virtusnak*
A' mi együgyűség, ne mondd *Okosságnak*,
Vedd inkább szemedet a' Szent Bibliának,
Dítsird okosságát Szent David' Fiának.

E' bölts Fejedelem minden mesterséget
Szeretett, úgy szerzett örökös hírt nevet,
Mészfűzéről hozatott tudós embereket,
Ébreszté általok a' rest zsidó népet.

'S meg mutatván módját a' kereskedésnek,
Hasznát vizben mártott nedves evezőknek,
Ílyly bőségét szerzé aranyak ezüstnek,
Hogy útfán heverne nagy része kintének.

'S az Élő Istenség bé jött templomában,
Ott lakott, részeseit Pap áldozatjában,

L 4

An-

Angyalok strázsáltak tizfra pítvárbann,
Muusika szerelmök hangzottak karjábann.

A' K Á P L Á N Y.

Ha bátor szegények voltak is régiek,
Nagyobb volt egymáshozz szíves szeretetek,
Tisztán 's józanabban folyt az ő életük,
'S mindenbenn tündöklött mértékletességek.

A Z Ú R.

Ei hiszem a' végsőt: mi oka volt ennek?
Ezt is tulajdonítsd az értetlenségnek
Egy részről, más részről pedig szegénységnek,
Nem pedig *virtusnak*, vagy a' fő erkölcsnek.

Szakácsa lett volna Ádám jó Apánaknak,
Jó puha párnája Eos' szép Anyánaknak,
Kis betse lett volna füge árnyékának,
Amaz nem olyly mohón ment volna almának.

Sokára utánnok tanultunk tsak fonni,
Gyapjat, lent, és kendert szöni és gombolni,
Meg engeded, szebben's jobban takarózni,
Lehet ezzel, mint sem levéllel fedőzni.

Bánja, kinek tesszik, a' régi idöket,
Saturnus alatt volt arany esztendőket,
Nagyobbra betsüföm azoknál ezeket,
Astraea Rhea sem ért soha ilylyeket.

Gondviselésért áldom Teremtőtmet,
Ki mostanra hagyta gyarló életemet,
E' hívságos világ ébrefü kedvemet,
Örömbenn borítja mosdatlan lelkemet.

Szeretem, kedvellem a' gyönyörűséget,
Hívságot, jó *gustust*, minden mesterséget,
Tisztaságot, tisztsot, minden ékességet,
Munkát, iparkodást, az áldott bőséget.

Ki szép a' világnak mostani állása,
Nem tűnik tengeren gályáknak járása,
Kelettől nyugatig vagyon sétálása,
Kintsével töltözik a' földnek lakosa.

A' mi jó eleink voltak tudatlanok,
Sem *enyém*, sem *tiéd*, nem vala még nálok,
És azért szegények voltak és koldúsok,
Mert, kiknek nincs, könnyen azoknak osztályok.

Már pedig föld adja reánk ajándékát,
A' tenger el küldi rejtezett adóját,
Levegő ég, mélység közli a' vagyonját,
A' bőség terjeszti rajtunk uraságát.

Így virágoztatván a' mesterségeket,
Áraszt forrásából gyönyörűségeket,
Ad 's ki gondol újabb műló szűkségeket,
Míveltet éretünk sok ezer kezeket.

Chyna, Pekking, Texel, London, Minorcból
 Jó hozzánk partéka, más megy Livornóból,
Alg Bafta íszik Mádón termett mustból,
 Szippanhatok én is *Sultán* dohányából.

O vasas esztendő! melyly boldogok vagytok,
 Midőn körös körül bőséget osztatok,
 Tovább is földinken ti meg maradtatok,
 Kezdeti fetseléssel saegényt tiplátjátok.

A' KÁPLÁNY.

Uram! ne vigyd tovább földszködésodat,
 Ne dítsérd anynyira fajult világodat,
 Vizsgáld meg szép színnel írt boldogságodat,
 Esmérd meg hívságra hajlandóságodat.

Meg engedem, bőség sok jót hoz Hazának,
 A' munka mesterség szűkség Társaságnak,
 De ugyan ez oka veszett puhaságnak,
 Ki miatt emberek a' jótól távoznak.

Úzik a' hívságot nyomorult földiek,
 A' menyneyi dolgok el is felejtetnek,
 Világi dolgokbann belé keverednek,
 Lelkiekről soha nem is elmélkednek.

A Z Ú R.

Hafszontalan dúdogfz: így kell ezt fel venni,
 Győzne minden ember a', Klaitrombann menni,
Sala szoltárt napjábann tányogva befzélni
Disciplina után órákig térdelni.

Így van az rendelve: király kormányozzon,
 Az Úr, és a' gazdag sokat pazaroljon,
 A' mives fáradjon, a' paraszt dolgozzon,
 Vén, özvegy, heverő papság imádkozzon.

Sok idő kellene, ha minden rendeket,
 Le írni akarnék, 's kötelességeket.
 Néked meg befzélnek; elég, ha végeket,
 Mért vagynak, meg mondom. Tartsd meg ez ígékét.

Én egész világon értek egy országot,
 A' sok nemzeteken csak egy tarsaságot,
 Az iften táplálja ezen sokaságot,
 Kézről kézre adja földi boldogságot.

'S valamint ő közös Atyja mindeneknek,
 Úgy mi tagja vagyunk minden nemzeteknek,
 Ez lehetett széjja tsodás teremtésnek:
 Segédelmét nyújtsa ember az embernek.

Ha tehát el értük széjját Alkotónak;
 'S bé tölt akarátja Örökös Urunknak,
 Ne tartsd e' világot többé *Gomorrénak*,
 Bé állalak, higyd el, *Puter Gardiának*.

Ha hívság el mulik, puszta lesz oltártok,
Ha munka meg szűnik, üres lesz konyhátok:
Látni vagyon ezek közt, tsak hogy nem tudjátok,
Tapasztalni lehet, hogy ha akarjátok.

EGY MEG MÁTKÁSODOTT IFJÚNAK.

I 7 6 I.

Hát igaz, Barátom! hogy meg házassodtál?
A' sok tsátsápsággal immár fel mondottál?
Boldog vagy! rabságtól hogy így szabadultál,
Ha keményebb ígát nyakadra nem húztál.

Mit ér a' más? Szépét minden nap imádsz,
Szem, fül, és ajándékkal másról hódítani,
Ellen állásoknak módját fel találni,
Szeretett párokat egymástól ragadni?

Vagy mi haszna lehet kétségesen élni,
Szívnél tsendességet olyly móddal tserélni,
Hogy szükséges légven naponként rettegni,
Kártól, gyalazattól, betegségtől félni?

Nagy munkával üznek bujdosó szerelmet,
Noha gyűjté Cupido néha győzedelmet,
De gyakorta bé fed nagyobb veszedelmet,
És végre nyakunkba ránt örök gyötrelmet.

Egy

Egyfzer akkor fel kell ezekkel mondani,
Ki nem kíván nagyot világban botlani,
Terhes is sokáig fizekér után járni,
Ki megyen sebesen, 's nem akar meg várni.

Köborló farkasnak saép ugyan példája,
Hogy bátor nints kéznél naponként prédája,
Hibázik fzdllása, 's gyakran, vatsorája,
De szabadságban él, 's magának bírja.

Még is én úgy tartom, ha vele alkudnánk,
Mindennap egy borjút sztalára adnánk,
Hogy olyly farkasokra mi is akadhatnánk,
Kik portázásokat ezért abban hagynák.

Igy vagyon, szebb élet bizonyost meg lelni,
Bizonytalanságtól nem illik tsüggeni,
Egyfzer az embernek el kell tökélleni,
Boldogabb életet mint fogja tölteni.

A' magános élet, bizonyos, hogy rabság,
Tsak kérdés, ha nem de nagyobb a' házasság,
Törvény alatt, látom, vagyon e' társaság,
's többtör Simon alatt vagyon a' bíróság.

Azért okosan kell e' tsomót meg kötni,
Tanácsos barátot illik meg hallgatni,
Hirt monda mondat is meg kell válogatni,
Úgy ezen kötésben belé avatkozni.

Azt

Azt mondog, ezeket sokáig forgattad,
 A' lehető gátsot bõltsen meg vizsgáltnad,
 Ezzenen módozan társod' viláskottad,
 Fõ boldogságotat vele föl találtnad.

Személy, kit fogsz venni, szép a' jól neveltetett,
 Pozsoni Klastrombann még kised vittetett,
 Hol ártatlan élte híven őriztetett
 Jeles erköltsõkkel fel ékesítettett.

A' felett nagy neve Hazában Atyjának,
 Vagyon nem tsak híre pénze a' jószágának,
 Kevés hja léfzen hísz ezer tallérnak,
 Kit adnak esztendő múlván a' Mirkádnak.

Szép dolog, meg vallom, örülj szerentsédnek,
 Ne késsél ily formán, képzett örömednek
 Vegyd hasznát boldogult kezdett életednek,
 Van sok édessége a' páros életnek.

Ki szép örvendesz hív szívét kedvellni,
 Attól nagy hívséggel vizkont kedvelltetni,
 A' szomorúságot meg kell ottan vetni,
 Hol két egyenlõ szív szépen tud egyezni.

Hát ha még áldása kedvezõ menyneknek
 Meg szeret, 's atyja léfzsz kised tsometéknak,
 Kik afatalod körül dadognak fetscgnak,
 Síp, dob, trombitával nad lovon kergetnek.

Nagy,

Nagy, és felette nagy az ilylyen édesség,
 Fõkép hol őrzetik a' szentelt békesség,
 Hiv társ bõves házánál koronás díszesség,
 Nem lehet világban nagyobb gyönyörűség.

Ki még a' házadtól, társad szomorodik,
 Távol lévén tőle rólad gondolkodik,
 Gyermekek' halálán előre aggódik,
 Tseléded' szükségén éjjel is törődik.

Haza jössz, meg ölel, fogad nagy örömmel,
 Minden pillantásbann illet új nevekkel,
 Most tsitzám, most babám, édes szívetskémmel,
 Angyalkám, társotshám, drága kintetskémmel.

'S valamint tégedet szeret igaz szívemből,
 Úgy törvényed alá hódul tiszteltebõl,
 Hazád' kormányozza híven jó kedvébõl,
 Nevelí hasznodat önön szerelmébõl.

Mert nem hiszem, vólnál te azok' szánábann,
 Kik akartva tesznek poklot házasságban,
 Hibákat keresnek szentebb aszfzonyokban,
 Gátsokat fürkésznek az ártatlanságban.

'S nem hisznek fárasztó szorgalmatosságnak,
 Éjjeli nappali nyughatatlanságnak,
 Velekedvén utat nyitnak gyanuságnak,
 Társoknak jószágát magyarázzák rotnak.

Tud-

Tudnod kell, hogy amár még régi világban,
El merült az ember hibás gonofszágban,
'S el áradt a' vételi; de a' párosságban.
Még maradt bészlet maga virágjában.

Öldöklés, erőszak, harag, és hamisság,
Teafinság, irigység, volt minden roszság,
Kevélység, fondorlás; még is a' tisztaság
Még maradt a' földön, 's volt még ártatlanság.

Sőt midőn e' vételek jobban uralkodtak,
Sok orizágban, mint most, nagyon el áradtak,
Akkor *Lairciak* inkább találattak,
Hívséges szívekre emberek akadtak.

Ha volt is nagy száma undok *Lamiaknak*,
Elég követője volt *Penclopiának*:
'S ha volt is pártása szabad *Laysoknak*,
Elég társa vala *Graciaknak* anyjoknak.

Sőt ma is e' romlott erköltsű világban,
Tudom Saombathelyen, Sopronban, Pozsonban,
Kafán, Debretzenben, Egerben, Budában,
Beiztertzen, Nagy Győrben, Pesten, Komárom-
bann.

Nem egy, kettő, három, négy is találkozik
Erköltös jó Ászfzony, ki rosztól irtózik,
Alázatossággal tsendesen fedődik,
Tied lesz öccödik, a' mint igyekszik.

Ava-

Avatkozz leg szentebb, de tsomós kötélen;
Vigyázz mind az által, és útról jöttödben
Postádat előre küld el, hogy elődben
Jöhessen Átiszonykád, 's lelkeid kuszöbődben.

Koros ember vagyok, nagy földet meg jártam,
Sokféle párokat esmértem, találtam,
Tsúfos jártékait szerelemnek láttam,
Olylyat, kit nem vétem, gyakran tapasztaltam.

Könyvező szemekkel el erefzté térs't
Ama jó Ászfzonyka, 's Ura' tsarását
Bús szívvel kesergé, ki hogy vidólasát
Okozná, meg tére, 's ágyban lelke mását.

De hagyjunk el inkább ilyly történeteket,
Elég, hogy lelünk még tisztákat, szűzeket,
Ijesztetni szokták a' mások feleket,
Katzagni, tsúfolni a' Völégényeket,

Mikor az ifjú erre adja magát,
Az egész városban hallunk mondat,
Verschl, énekekkel indítanak tréfát,
Előre ígérnek nekik szarvatskát.

Az ászfzonyi rendnek sok a' le írója,
Van szivetskéjeknek sok ábrázolója,
A' híjával volt 's lesz elég imádója,
Mi se legyünk ezen szokásnak rontója.

M

Bá-

Bátor menyinyi roszat irtanak ellenek,
Most is, mint régenten férjek szövetkeznek,
Commod uraskikat az ufzönyök lelnék,
Mit tehetünk róla, hogy ezek így mennek?

Mert akár mit mondjunk, onalmas egy házbann
Lakni, tsak szolgakkal sétálni szabábann,
Mint magános Burát maradni *ellábann*,
Társ nélkül bé menni háló kamarábann.

Nints ilyen életbenn leg kisebb edesség,
Inkább tsak senyvedés, és tsupa betegség,
Társaságra formált minket az iftség,
Tsak magunkkal lenni kicsiny gyönyörűség.

Ádámnak épségbenn lévén a' bordája,
Maga lévén a' nagy kertnek a' gazdája,
Vélem, unalmas volt ilyly nagy királysága,
Ha tsak állatokkal volt a' társasága.

Sőt azt tartom, ha még egy napot a' kertbenn
Tölt vala társ nélkül, ilyly gyönyörűségbenn
Kérte volna Isten, párját elejébenn
Adjá, vigadhasson jobban életbenn.

Ugy ván, születtettünk a' köz társaságnak,
Részre vagyunk mi is e' népes világnak,
Pajtási e' számos földi polgárságnak,
És nem azért vagyunk, hogy éljünk magunknak.

Az

Az ember' élete változik sebesen
Tudjuk, azért szakség, hogy meg köttetessen,
Az Isten akarja, hogy szabad lehessen,
Zablát kantárt rendelt, melylyen vezetessen.

Azt monbod: ah jól van! ime sekrestyébenn
Jutink, talám tovább vezetsz szent igébebe,
Nevetsz engem', tapsolsz, látom, örömedbenn,
De még egyet mondok, vegyd ezt is füledbenn.

A' mint előbb hallám, a' *Notre - Dámaknál*,
Társad neveltetett Kegyes Apázaaknál,
Minden jó erkölcsöt meg tanult azoknál,
Kikkel kedves lehet jövendő Uránál.

Buzgó könyörgésbenn, tsendes viselésbenn,
Alázatos szóbann, kegyes felelésbenn,
Nem szeles, közepet tart a' pipességbenn,
Okos, jártas, tréfás, illendő mértékébenn.

Jól vagyon: de valylyón lett e' kezés érte
Fejedelem A szöny, mikor ki igéte,
Hogy így lefz ártatlan, a' mint el kezdette?
Tudod, melyly mef. sze van, még a' végezete!

Mihelyt haza víszed, el mégy *Operára*,
Magad vezetgeted a' *Comardiára*,
Onnan ebédekre, néha sétálásra,
El erefated magát talám mulatságra.

M 2

Gogh-

Gondolod, világi intselkedéseket,
A' reá vettendő szerelmes szemeket
Ő úgy fogja nézni, mint a' szent képeket?
'S nem ad néha ő is olyly tekinteteket?

Hát ha még meg tudja ama' vitézekről,
A' kik sügallanak Szépeknek olyly izentől:
Hogy szív csak adatott azért az Istentől,
Szeressen, és magát szerettese szívtől!

Azonbann meg látja, hogy az úrtatlanság
Sanyarú, 's nem űzi azt az ifúság,
A' jóság, az erkölts szép, de tsakibágyadság,
'S nem úgy ditsértetik, mint bé vett szabadság.

El higyd, nehéz lépzen néki meg állani,
De tegyük, hogy tudni fog ellent állani,
Meddig gondolhatod, fog így maradhatni,
Rofz sügallásokat nem fogja hallani?

Tsak hamar bé vivén nagyobb társaságban,
Ez el tsufzanodott tsintalan világban,
Sok olylyan gántsokra akadhat útbann,
Kik első hívását ejtik habozásbann.

Istak' seregét bár mord tekintettel
Magától el űzze, vízfíza jön más képpel.
Addig ámtítani fogják fetséggel,
Hogy immár hallgatni meri tsendességgel.

Szóból tovább megyen; sürűbb látogatát
Meg enged, és néha lopva vett susogást,
Kis gorombaságot, értelmes mosolygást
Véteknek nem állít, meg enged tsátsogást.

Leg utóbb meg szánja sok szív' áldozatját,
Meg nyitja *Cupidó* szívének ajtaját,
Jó barát képebenn fogadja mátkáját,
Meg látod ölelni néha bátyókáját.

Szerelem' völgyébenn síkos az útazás,
Könynyű, el higyd, könnyű ott a' tsufzamedás,
Nehéz is olyly hajón biztos kormányozás,
Hol nints a' vészélytől felcilem irtózás.

A' betsület olylyan, mint *Malthe*' szigete,
Melyly nagy kősziklakkal körül vagyon véve,
Ki felé gályáknak van szabad menése,
De tsak egy ennek is a' ki kötő réve.

Betsület illy sziget: ki onnan költözik,
Nem tudja útbann, mint 's hova evedzik,
El érheti szélvélvű, hajó meg ütközik,
Melyly parttól el indult, oda nem érkezik.

Úgy lehet, Afzsonykád nehézfetelésbenn
Meg vet, és unalmat talál szentségébenn,
Komortnyik, vagy szakátú tünik elméjébenn,
Fogadja titkosabb szíve' rejtkebenn.

Tudnod kell; volt Grófné, strázsa katonáját
Férjnek választotta, más pedig juhászt.
Példa befzed szerint e' szerette Papját,
Amaz pedig inkább kedvelte Kalapját.

Tsalárd Cupidónak olvasd *Griusát*,
Meg taláod abbann szép Nemnek *gustusát*,
Enged Afizonykádnak könyvek olvasását,
Meg szokja lassanként fész' szabad járását.

És ki most meg pirul minden kis tréfára,
Nem hallgat, el fordúl trágárkodásokra,
Már holnap okot ad olyyan nyájasságra,
Honnantak egy lépés van a' gonofzságra.

Kevés idő múlván, Urak, *Cavalérok*,
Hadi Tifztek, Papok, Nemesebb Külmárok,
El lepik házadat, nálad mulatságok
Lészen, oda gyűlnek frisebb Afizonyyságok.

Befzed tart ebédig, játék vatsoráig,
Dél után sétálni fognak tíz óráig,
Boldog léix, ha így nem űzik ezt sokáig,
S ebben meg maradhat Afizonyyod halálig.

De lehet, hogy téged meg vét, meg is ítél,
Benned már semmi jót szépséget nem talál,
Másokkal ellenbenn jó egységben áll,
Maga nálad nélkül hál, és kívül sétál.

Noked mord, kedvetlen, fordul idegenhez,
Te hozzád kegyetlen, nyájas a' vendéghez,
Már nem tirkon, nyilván nyúlnak a' kezéhez,
Talán szemlatomást néha a' zsebéhez.

Ez is még tűrhető, de ha meg nyergelnek,
A' mód! Afizonyyok őfzve főzvetkeznek,
Mit művelj, mit ne tőgy, olyly tárvényre vesznek,
Akkor lefz a' hagyó el, meg lásd, vizre visznek.

Engedett órára megy bé szobájában
Társodnak, mikor már öltözött bubjában,
Tükörmél találd nagy szomorúságban,
Sohajt, nem tudod mit forralhat bújában.

Meg öleled, kérded, mi lelt drága kintsem!
Felel: ah keserű én ifjú étem!
Leg jobb efszendőket hasztalan el veszttem,
Virágzó időmbenn magamat emészttem.

Hijában szenteltem néked hívségemet,
El vesztettem nálad ép egészségemet,
Más jobban betsülté volna szépségemet,
Te gácolod minden gyönyörűségemet.

Mások új ruhákban öltöznek új holdra,
Te alig tisztaltat egyet karásonyra,
Kit tavál bordonoztam sátoros napokra,
Abban takaródzom most is minden napra.

Más hasonló társak aranybann fénylenek,
Új ékességeket magokra fel vesznek,
Peretzeket, gyöngyöt, gyűrűket meréslnak,
Új módi tápkéket fejekre fel tűznek.

Egy két könyv hullással patséti beszédit
Ki húzza zsebéből szagos keszkenőit,
Meg törli zokogván ki préselt könyveit,
Várván, engeszteléd miképp keserveit.

Hozzá fordulsz, kézbenn adod kultusaidat,
Szabadságra hagyod pénzes zatskőidat,
Egy két nap kedvébenn látod Afiszonyodat,
Míg erszénybenn rakja mohos tallóridat.

Mit gondolsz? sokáig tart e a' barátság?
Nem, mert el rontotta előbbi társaság.
Játékot meg szokta, ez a' főbb mulatság,
Ha tiltani fogod, kéfé a' háborúság.

Nap sugára fel jön, ül asztalkájánál,
A' piros hajnal is lepi a' kártyánál,
Úgy mondja, nincs tsúnyább a' bé vett szokásnál,
Hogy tovább heverünk ágybann, mint Fárónál.

Jeles *Comptania* kisíri házábann,
Meg hagyja, tükrönnél lelik melyly órábann,
Hagyigdija leplit szolgáldó nyakábann,
Te fel kélsz, ő tsak most megyen az ágyábann.

Két három elfzendőt tölt rendtelenségbenn,
Negyedikbenn kezdi forgatni ezébenn,
Hogy hozott pénz nintsen immár erszényébenn,
Más életnek módja tűnik elméjébenn.

Meg kerül, szép szóval előtied meg valija,
Ez élet nem tetűzik, mert már tapasztaja,
Tsűfos, alkalmatlan, bár ki magasztalja,
Ötöt mind a' világ társaság is tsalja.

Meg kell, úgy mond, eztet jobbra változtatni,
A' mit el költöttünk, bé kell aztat hozni,
Nost vagyon ideje, most kell gazdalkodni,
Meg mutatom, hogy kell háznál sáfarkodni.

A' *Reformatziót* tehát reá bizod,
Himód, melylyen jártál, el adja, 's levadot.
Kezébenn adatja bőlt pintze kultusokot,
Kisebb tüzre veszi te zsiros konyhádót.

Egy vén szolgád vagyon már egyedül hátra,
De ez is nem hoz már semmit a' konyhára,
Kár költeni annak *liberidjára*,
Maga üt patsétet szegény' *obszjára*.

Tseléded mind lopó, tolvaj, és pazarló,
Jóra való egy sints mind korbely koborló,
A' szakíts szakítsné mind kettő prédáló,
Ringyó szoba leány, és konyha szolgáldó.

Ezt tehát ki veri maga a' konyháról,
 Le tasztija amatt a' garádsáról,
 Számot egy sem akar tenni a' zsoldjáról,
 Egyenként el mennek háza'd' tájékaról.

Paripád egy maradt, maga van az ólbann,
 Sem abrak, sem széná nintsen járszolóbann.
 Meg hagyja, adják el az első vásárban.
 Jó lefz, úgy mond, talám tzigány taligabann.

Már csak ketten vagytok! mi léfzen veletek?
 Miből kerekedik valtyion ebédetek?
 Pintze, bőle bé zárva, mintsen is tűzetek,
 Ki szépre változott vígságos éltetek!

Azfzonym haza jön egy pénzes zsemlyével,
 Érett túró, úgy mond, jó fzfraz kenyérrrel,
 Bé érvik mind ketten egy fél itze serrel,
 Akár melyly éh gyomor meg elégzik ezzel.

Ha nem totfzik, menj el, keress jobb ebédet,
 Elég barátod van, ki téged' emésztet.
 Adják vízfziza költsönt, itt honn más nem telhet,
 Konyha költség máskép koldúságra ejtethet.

Járfz, kerülz vásáran, bé fúrod magadat,
 És mivel sokan már tudják nyavalyádat,
 Szánakodásból is totfzik tényérodát,
 Meg rakod, ha lehet, üres zomokodat.

Ruhád', kibenn jártál, nem lehet fel vonni,
 Szégyen paszamántos: Úrnak gyalogolni,
 Jó gazdaszfzony társod fogja javasolni,
 Add el, vagy le fejti aranyát *zsupfolni*.

Már tehát sem ruhád, sem szolgád, sem pénzed,
 Szekered, lovad sints, oda tisztosággal,
 Oa van egyfzer's mind háved betsületed,
 Nézd, mire vezethet fősvény feleséged.

De minek hordozlak ilylyen zürzavarbann?
 Enynyi vétket minek mutatok aszfzonymbann?
 Elég, hogy *Vénusod* mind ezen hibákbann
 Nem réizes, kélvédet töltheti javábann.

Kisdedségbann, mondod, fzkott buzgósághozz,
 Idején bé vitték a' gyakor gyónáshozz,
 Kedve vagyon inkább a' magánossághoz,
 Magával elégzik, tud a' muzsikához.

A' felett nem üres, a' tudományokat
 Szereti, és olvas *Philosophusokat*,
 Verseket is is írál, 's a' jobb *Postdhat*
 Esméri, könyv nélkül *citdi Authorokat*.

Ezen tulajdonság, való, dúsdrelos,
 Igaz mértékbenn fzfz és kellemetes,
 De, ha a' közepet halladja, fertelmes,
 Mód felett úztervén igen veszedelmés.

Tudnod tehát szükség, Afázfony, melyly deákos
 Ki sok *Tomust* olvas, ki mélyen tudákos,
 Igen tarka madár, sungarú tobakos,
 Szarva vagyon, öklei, mint öfzfel a' vén kos.

Beszélhetiz olylyannak a' *Historidból*,
 Meg tsófol, kérdezi, melylyik *Chronicából*
 Vette, minden ebéd áll *disputalásból*,
 Téged' Tudósoknak ki edt lajstromából.

Bölső helyébenn áll az *Astrolobium*
*Geometrid*hoz való *instrumentum*,
 Afztalán kétsze vár az *experimentum*,
 Miképen foroghat földi *firmamentum*.

Fel rakja sorjábann az újabb könyveket,
 Mozdítson bár abból akarkü egyiket,
 Tudja, mert vizsgálja szüntelen ezeket,
Perspectivus nézi a' magos egeket.

Most fogatkozását a' napnak vizsgálja,
 Most újabb tsillagnak szakálát tsodálja,
 Holdunk' setétségét ő ki prédikálja,
 Napját, minutáját, ő jobban találja.

Esméretiséget vet a' *Professorokkal*,
 Semmi barátsága nincs az Afázfonyokkal,
 Vagyon társasága csak a' Tudósokkal,
 Bé zárkozik, maga van a' *Doktorokkal*.

Fel

Felbontnak egy Afázfonyt, ki meg holt szülésbenn,
 Jelen van, nem jöhet olyly an könyv a' présbenn,
 Lipsia, Londonbann, Parisbann, Berlinbenn,
 Ki neki először ne jutna kezébe.

Ebédnél követi a' sok vendégeket,
 Roks neven ne vegyek a' sovány étkeket,
 Úgy mondja, az Uram rendeli ezeket,
 Konyhát reá bízam, én írok verseket.

Ki zár éjtszakákon, ál a' *calculusnál*,
 Hatfzor is ütköztől éjjel ajtajánál,
 Mit teszel? légy inas a' jobb *Compaffornál*,
 Úgy talán gyakrabban lehetiz Afázfonyodnál.

Tudósnál a' gyanus még alkalmatlanabb,
 Kinek ilyly társa jut, az igazán tsak rab,
 Lántzon lévő kuvasz nátnál tsabadabb,
 Nincs ennél a' földön állat, melyly bolondabb.

Bakra magyarizza minden tekinteted',
 Meg vagyon kímelve nappali lépésed,
 A' szó, a' pillantás, komor vagy jó kedved,
 Szófolja, ha lehet, jó tsalekedeted'.

Komád, Sógor afázfony, Komorna, Szakátsné,
 A' konyha szolgató, kocsisné, juhászné,
 Szemedre vettetnek, 'a meg nézi, molnárné
 Szébb e, mint tavali el vert majerosné.

Tegyd

Tegyd éhez, ha' tetfizik, a' mérges *Meduzák*,
Ki perle szavakkal fel fordítja házat,
Ne busulj, keményen meg rágod a' zúzá,
Ha verebek ellen nem örszöd a' búzá.

Békes egy óráig nem lélekez éledbenn,
Mérget nyelék eleget minden életerebenn,
Nyughatatlanágban ejt kelted 's fektedbenn,
Boszorkaságot keres rajtad, vagy tesledbenn.

Ha szállsz, a' válsza léfzen moksossággal,
Teli van két zsebe kéz gorombasággal,
Perbenn ne avatkozz e' ludas Afzfzonyynyal
Tűznél áll a' fazék, meg őnt 'moslékával.

Szüntelen háború az ilyen házasság,
És a' izegény férjnek igaz *műtyromság*,
Nints e' betegsegről *Chinábau* orvosság,
Barát tántzától gyógyul e' boldogtalanság.

Ím le írtam jáfazót, a' fősvényt, fesletter,
A' tudóst, a' gyanúst, felette mérgezet,
Utóljára hagytam egy némiely képeket,
Ha tetfizik, nézzük meg immár a' szenteket.

Hallgasd tehát, 's tud meg, a' hol most sétálunk,
E' városban színt úgy Szentekre találunk,
Főbb Afzfzonyok' rendin *Estere* akadunk,
Kiknek tiszteletet mi méltán adhatunk.

Vagy-

Vagynak, kik meg vetik önön nagyságokat,
Sírva fohaszkodva űzik hívságokat,
Diszóségnek tartják alacsonyokat,
Bárony alatt rejtik titkos jószágokat.

Vagynak, én is tudok egyet a' hazábann,
Ki irgalmasságot téfzen valójábann,
Sok jokat vífz véghez az Isten' hazábann,
Szélid, és együgyű külső főrgásábann.

De ellenbenn menyinyi vagyon egy helyébenn,
Ki fényes és buzgó külső életerebenn,
Kép máttató, s' undok belső rejtékébenn,
Írgységet mérget hordoz a' keblébenn.

Színé alatt, higyd el, az Istenességnék
Sok illetlen dolgok világban kézfőlnék,
Ennek palástjával hibák fedeztetnek,
Kiket nyilván tenni Afzfzonyok nem mernek.

Leherne ezekről írni *Tomusokat*,
Nezz bátor pennával író Tudósokat,
Brupert, *Theoplorastus*, *Buszit*, több olylyakat,
Kik szabadon szólják a' Szent Afzfzonyokat.

Mit ér, ha Afzfzyonm hat Misét napjábann,
Hallgat, le is fordúl betegek házábann,
Kerüli a' bútsút barát szin kánsábann,
Ha módot nem téfzen szokott hívságábann?

Le-

Lehet, hogy templombann könyörög Istennek,
De ha engedetlen 's kemény a' férjének,
Bérit nem fizeti házi tselédjének,
Kevés jutalma van esedezésének.

Istennek tsófolva nyújtja áldozatját,
Ki rosz végre kéri szentséges malafiztját,
Híjábann fogja meg Szent Ferentz' palástját
Kinek hívságos szél tölti verdig-lyát.

Bátor hatvan ávét perdít is napjábann,
De ha haza jöven kap Ura' hajábann,
Rágalmazó szökat küldd a' szomizséd-ságbann,
Ne sokat bizza ilyen Szent' zsoloz májábann.

Tsókolja bár kezét a' *Pater Rejtőnek*,
Sult kaláncát küldje Gyóntató Atyjának,
Chocóladát Oszkzon vén Capucinusnak,
Szakállas *Serevált* fogadjon Apjának,

De ha buzgó-ságtól térés nem követi,
A' szegényt, a' rongyost, 's árvát nem nézheti,
Alább való társát meg veti 's neveti,
Haragját nem tartja, 's májtát nem győzheti,

Még ez megszűze vagyon 's igaz Szentségtől,
Fő kép ha győzetik szokott kevélységtől,
Mondhatod, tanánsot véssen a' Pátertől,
Számot dd gyónásbann leg kisebb vétkérről.

Nem megyen ő oda vétkeit számlálni,
Hanem azt szeretné a' Paptól hallani,
Mikép szabad Nemes Afaszonynak jáfizáni,
Gyémántot, aranyat lehet e hordozni.

Meg fejtheti Páter kétséges kérdésért,
Afaszonyom igéri buzgó meg' térését,
Alig halladja el templom' keretését,
Előbbi hívságok ragadják nézését.

Haza megy, el kezdi elzét litogatni,
Prédikálja, szabad kis pénzben jáfizani,
Jobb az időt ilyen módon el mulatni,
Mint, szomizséd Afaszonyát, főrjét rágalmazni.

Piros színre szabad az artzát festeni,
Az Isten nem szokta az ilylyest büntetni,
Ha ki tsak férjének altar kedveskedni,
Vagy a' köz szokásból nem kíván ki menni.

Igy több vétettségéket szép színnel takarvan,
Szentsétské az igaz erköltsöt el hagyván,
Lépnek olyly dolgokra, melylyeket sem nyilván,
Sem titkon mondani nem illik igazán.

Úgy látom, haragfzol ezeket hallgatván,
'S búbann erőszkedel arról gondokodván,
Volt ez is, hihető, ebek' harmintzadán,
Hogy enynyit beszéllhet nekem prédikálván.

Tehát ilyen formán a' herék világban,
Nem lévén sem erkölcs, sem jószág Alfzönybann,
Hijábann keresünk a' Szent Házasságban
Boldogságot, melylyet fel teszünk magunkbann.

Úgy van, mert kevés az, ki meg ért vétekbenn,
Nem részös, vagy nagyobb, vagy kisebb mér-
tekbenn,

Tudd meg, szenvedni kell e' gyarló életbenn,
Mert nagy romlás vagyon az alfzönyi rendbenn.

Ájúl sz, teprenkedel ezen mondásomra,
Elég már, kiáltasz, ne vigy belfzűságra,
Úgy mond, a' szeretet mind ezeket jobbra
Hozhatja, bár költész sokat Alfzönyokra.

Meg lehet, íhá *Szűkös* idejébenn,
Mig *Rachit* követik együgyű életbenn,
Most ne bízzál senki' igaz szerelmébenn,
Nem ég hat óráig senki is egy végbenn.

Íme már hallgatók, 's Útadra erefátek,
Többé nem tsűfollak már nem is ijefátek,
Úgy látom, kétségbenn már is vezettelek,
Majd nem szándékodtál el tértettelek.

Vólnának Szép Nemnek több apró hibái,
Melylyektől származnak férjek' galibái,
Elég nehezetskék már meg ért példái,
Máshozra legyenek jelesebb tsorbái.

Ei Hagyon hát amaz dús gazdag vénerskét,
Hatvan nyóltz efsztendős zavaros menyecskét,
Ki bátor halladja szagával a' ketskét,
Kívánja, öleljed mint első szűzetekét.

Nem szóllók semmit is az állhatatlanról,
Ki ma szeret, holnap le táfizt ágyaról,
Nem is mondok semmit ama' szomorúról,
Ki hat efsztendőkig nézhet rád komoról.

Már elő nem hozom a' mérges kígyókat,
Fekete epével tölt orofzlányokat,
Kik átálván magok véréből valókat,
Ei hagyják, rugdalják saját magzatjokat.

Maradjon unalmas maga szufekőjábann,
Ki egy hétig nem szóll, sétál szobájábann,
Arról sem szóllók már, ki *Mopzi* kutyájábann
Gyönyörködik, 's kedve telik matskájábann.

A' képzett beteg is nem jó már nyelvemre,
Ki minden ételét patika mértékre
Veszi, ki nem megyen a' levegő égre,
Untalan szűksége van a' *receptre*.

Ostobák, búbájós, italos alfzönyök
Máshozra legyenek, mert már az olytlanok
Titkon nem lehetnek, és útlatosok,
Nem felek, hogy kapjon akárki is rajtok.

Légyen tehát vége *prédikáciomnak*,
Kívánok szerentsét az új házásoknak,
Nékem is, néked is, minden jó Barátoknak,
Ki jó szándékából indult ez igaznak.

— — —

SZABAD E SZERELEM RŐL IRNI

VÉN POÉTÁNAK?

1 7 5 9.

Minapábann el felejtém, Fiaacé: tőled kér-
denni.

Melylyik idő alkalmatos szerelemnek kedvezni,
Mikor illik égő szívvel ürkölni a Szépeknek,
És szabad e negyven utánn szép szót adni *Phil-*
isnek.

Úgy gondolom, öreg voltál, hogy ittél *Alce-*
usznak,

De talám még ősz nem váltál, mikor ittél *Chloénak*
Az elmének jütfisága el múlik elzetendőkkel,
A' találmány nem bőszeges fetszkező tűzekkel.

Ébred, bátor, régi jó vér, 's írja, mit' gondol
szíve,

Nem olyly elevenen festi, mint hajdan volt ké-
pezve:

Ké-

Képirónak akkor megyen jó móddal mizolása,
Mikor képnék elevenről lehet ábrázolása.

Vén *Poeta* úgy írta jól Szépségnek érdeméről,
Ha nem volna feledékeny annak régi tetteréről,
Az ért elme nem jó erre, hogy munkáját keverje,
'S vándorlását égő szívnek tsinosan énekelje.

Vég, tsintalan, furtsa, tréfiás légyen, ki ezt mi-
veli:

Apollo is az öregot igen ritkán illeti.
Felét immár el töltöttem változva ment éstemnek,
Mit gondolsz, ha lehet-e még énekelni Szépemnek?

Talám ő is felejtkezett a' kedvesebb órákról,
És meg mondja haragosan, ne szoljunk már az-
okról.

Úgy van, igaz balgatagság régi sebet meg nyitni,
De még nagyobb már vénségben újat adni vagy
nyerni.

Ne írd tehát, ne írd, pennám! szerelemnek dol-
gait.

Hallgasd inkább, ha tudod is, ne fitogtasd titkait,
Bízd *Násora'*, bízd másokra, kiket *Phoebus* fel ne-
velt.

Tudod, néked nem mindenkor *Venus* Anyád ked-
vezett.

N 3

SZE-

SZERELEM ÉS BOR.

Tudod e, Jó Pajtás! mibenn áll boldogság?
Vagy hol találhatik, a' kedves mulatság?
Nints a' zúfira várbann, nints a' Nagyságoknál,
Sok telédű pompas fő Méltóságoknál.

Ott nints, hanem vagyon, hol kistsiny zörgéssel
Élnék az emberék egy szeretett széppel.
Mi kell e'hez egyéb hanem egy jó barát,
Ki vig kedvel reám köszönje poharát.

Hát ha hányorított szemtől távol esvén
Táitzámat oldalam mellé le ültetvén
Mézés Máli mustot rólt mázos kupában,
Nem de boldog vagyok mint Tsáfzár *Chindbann*!
Esküszöm az égbe, Babuskám! szeretlek,
Esmérd meg szívemet, hív lélek, míg élek.

Bár messék el *Parkák* életem' fonalát,
Adda karsót, imo tartsuk a' parolát,
Nem akarom, éitem holázzára terjedjen,
Mit használ, hogy hajam őzfűszel keveredjen.

Szerelem s' Jó Barát nélkül, az Öregség,
Unalmas szomorú keseredett vénység:

E'

E' kettő érdemli úgy'e az életet?
Adjál, Pajtás! adjál igaz feleletet.

BUGATZI TSÁRDÁNAK
TISZTELETÉRE.

Tsikósok' Oltárja, Juhász' Kápolnája,
Betyárok' Barlangja, Ringyoknak Tanyája,
Bolhále' Egereknek, Békák' Palotája,
Dongó légy', Darázsok' Szúnyogok' Bárkája!

Ki tett téged' ide világnak tsáfjára?
Ki álltatott fel sok gazdúk' kárjára?
Nem vagy te vendég ház korsama' formájára,
Sem jövő, sem menő útasok hasznára.

Négy rongyos fal, kémény, egy tsikorgó ajtó,
Bogar hátú fedél nyitva mint akasztó,
Egy föld lyuk melletted, ott van a' tsabító,
Előtted le ásva áll egy vastag bitó.

Nem a' kormos bográts, ki bűdös tűz éktől,
Nem két szurkos fazék, ki zúros dög bétől,
Hoz neked vendéget alsó felső széltől,
Ijesztenek ezek a' te tszégéredtől.

N 4

De

De mikor fergeteg támad a' fellegbenn,
Zúz vagy havas eső ősztat köpnységbenn,
Villámlás, tsattanás, rettent nyár középben,
Te hozzád sietünk, szállást kérünk szépen.

Akkor nem isserelnék az aranyos saasért,
Nem perünk gazdával a' jobb *numerus*ért,
Noha nem szaladnak el tövedt kultokért,
Meg nyugodunk benned, nem adunk egy várért.

Bizony nagy hívság van a' sok építésbenn,
Az ország el merült ezen betegségbenn,
A' ki lakni akar igaz tsendességbenn,
Szívét szorítsa be kisebb kerítésbenn.

Egybenn ragadt falak' hofzfai menedéke,
Sétáló folyosók paloták' mértéke,
Nem gyönyörűségnek sokszor a' vidéke,
Inkább gond' és bának széke vagy rejéke.

Egy ügyü eleink egy tálhoz ültenek
A'fztalnál, egy házban együtt meg fértenek,
Nem hárpitos ágyat, ponyvát kerestének,
Együtt fekvődtének, fel együtt keltenek.

'S akkor közelebb járt az igaz barátság,
A'gyafi szerszet, jó kedv, és nyíltság,
Mest hogy hozzánk bé jött költsönös rziíraság,
A' szin meg maradott, el tűnt a' valóság.

Sok vár, kastély vagyon már boldog hazánkban,
A' hol patkó tsizma nem hág palotában,
Van ház, hol a' gazda meg áll pírvarában,
S' bé menni ha akar, őltözik kaptzában.

Sem haszon, sem székség, sem alkalmatosság
Az ilyen épület, ez csak méré hívság.
Sem ház, sem kalitka, tziíra nyomorúság,
Minek kézfittetett ilyen mulandóság?

O Tárda! becsesebb nálam te szegleted,
Bé fogadsz, negyven is sokszor a' vendéged,
Jobb szállásom vagyon nékem te mellett,
Szükségbenn nyugodtat Király is lel benned.

Maradj tehát békés, pufkta' középében,
Ketikeméti kenyér sültön kementzédében,
Kőrösi bor bőven keljen a' pintzédében,
Sok utas nyugodjon falsdnak tövében.

VIGASZTALÓ BFSZÉD

A' TZIGÁNYOKHOZZ.

1 7 6 2.

T zigányok! világi népeknek sepreje,
Rajtatok esmérzik természet' ereje,
Nints a' kerék földnek olyty igaz zseflére,
Mint ti, valylyon ki volt nemzetségtek' feje.

Eleget hazudtak majd minden nemzetek,
Honnan származtanak, mikép nevekedtek,
Elei mint jöttek, hová telepedtek,
Tudálom, rólatok mért nem beszéllgettek.

Azt sem tudjuk, mikép jöttetek hazánkban,
Semmi emlékezet nints históriánkban,
Király, törvény nélkül vagytok társaságban,
El széledve, még is együtt sok országban.

Ha tehát Ádám volt földi népek' Apja,
A' Tzigányoknak is ő volt fondálója,
Nem vagyok én azért Ádám' gyalázója,
Több rosz népnek is volt ő Előljárója.

Vál-

Vallás vagy társaság a' ti nemzetségtek
Sátorbann heverő ronda tsemetetek
Nem tudom; de nem olyly nagy a' ti vérségtek,
Fogy már ti néktek is, látom, szerentsétek.

Mi lehet szebb *virtus*, mint magát meg győzni,
Gazdagságtól futni, gyalázatbann lenni,
Semmivel nem bírni, szomjazni éhezni,
Hídeget melegeget egy aránt fzenvedni.

Zöld gyepen heverni, hagyságra nem vágyni,
Aranyat, birtokot kevésbenn hajtani,
Jó étést, jó lakást, világot meg vetni,
Egy napi keresményt másra el' nem tenni.

Seneca, *Stoicus* Böltsékek egyike,
Egőse életébenn érre igyekeze,
Dionysius erről tudományt hirdete,
Hány Szent van, ki erről böltsen beszéllgete?

Szent János, Pál, Ferentz, Remetők' serege,
Ignác', *Basilius*, Klastromok' süllege,
Ide tzeloztanak, ez volt tzelja, vége,
A' régi Szentségnek ez volt a' bilylyege.

Mért tehát titket a' Szentek' szájábann
Nem vettek, 's tisztelet az *Ecclesiásbann*,
Azt mondják, hogy ritkán jöttek a' templombann,
'S néha tiltott dolgok történnek sátorbann.

Már-

Másképp, ha tisztelet illet szegénységet,
Ha dicsérni szükség méltatlanságot,
Ha semmivel bírás hozhat dicsőséget,
Ha túrcsa szenvedés nyeri a' szentséget:

Ily módon fok *Mátye* lefz Pest vármegyében,
Sok Boldog Hevesbenn, Künsúgbann, Erdélybenn,
Menyinyi bátsútok lefz néktek Debrezenbenn,
Ha ilyen formán lehet bé menni menyinyekbenn!

Mert ha az igazat nem lehet ragadni,
Meg kell azt rólatok másképp is vallani,
Ha ki a' világot akarja utálni,
A' ti nyomatokon kell annak el járni.

A' felett Istenbenn nagy ti reménységetek,
Noha nints bóltotok, sem pedig pintzéték,
Mint égi madarak, nem szántok, nem vettek,
Napról napra kelvén még is éldegéltek.

Honnan vagyon tehát, hogy ilyen érdemekre
A' világ nem tekint? 's ilyen vívás idökre.
Jutottatok, ime e' drága nemzetre
A' törvény tétetett, írtassék ki végre!

Tzigány Király ellen soha nem támadott,
Ország ellen pártos fegyvert nem ragadott,
Új vallással népet soha nem tsibitott,
Tartományt nem rabolt, várást nem pusztított.

Íme

Íme még is el jött boldogtalan sorsa,
Nem engedtetik már, világot bujdosza,
Oda lefz e' drága nemzetek szokása,
Rajtok telylyesedik világ' változása.

Jó kedvvel légy szegény el fajfeszített község,
Nem tsak tégedet ért ilyen szerezetlenség,
A' változás ellen nints vár, nints crösség,
Minden nemzeteket el törül régiség.

Nézd *Tróját, Silemet, Athent, Szeambriát,*
Carthágót, Babilont, is Alexandriát,
Régi *Rómt, Rhodust, Delphost, is Cairát,*
Más nép lakta, másnak adja most adaját.

Ezek pedig sok száz efatendöt fényítették,
Sok jeles Vezérbenn Tsázarbann kérkedtek,
El múltak, alig van immár nevezetek,
Nem tsoda, hogy el jött néktek is végetek!

Ezek tundöklöttek sok jeles törvénnyel,
Vittak mind szárazon mind vizen népekkel,
Körül vóltak véve sok sántázó végekkel,
Idö eméfátette, fordúltak fenekkel.

Néked hadi Isten soha nem kedvezett,
Nagy Idai sántzbann puská meg ijefszett,
Nagy szombati hartzbann a' Vezér el veszett,
Noha az erdőbenn lesre helyhezetett.

Ne

Ne búsulj, vígan légy most jött fel tsillagod,
Vesd el a' fujódat, hányd félyiyel sátorod',
Nezd minő nagy poltra emelt fel Királyod',
Melyly fényes nemzetre lett te változásod.

Már lehetiz Karona, Gróf, Báró, Nemes is,
Úgy lehet, fiadból lélezen *Generális*,
Ki tudja, nem lesz e egyik *Personális*,
Vólt immár Fekete többfőzöt is másfőzöt is.

Hagyd el hát szokásod', vesd le természetod',
Széledj jobb nép közé, változtasd nemzedet',
Jőjj bé falu végről, mosd le barna színed',
Építs, dolgozz, síma ne legyen a' kezéd.

EMBERI NEMZET' GYALÁZATJA.

*Boileau, Frantzia Poéta, Juvénálusból vette ezt
a' Satyrát.*

Magyarra fordítottott 1763.

Minden állatok közt, kik égbenn repdesnek,
Kik földön mászkálnak, vizekben eveznek,
Ha ki el akarja hinni verseimnek,
Leg kevesebb eize, vagyon az embernek.

Fél

Fel pattan valaki ezen szavaimra,
Tzafolni akarván hasonlatosságra
Vezet, újjal mutat apró bogarakra,
Sok meg vefzett tzűfző máfzó állatokra.

'S nagy gárral meg fedvén, úgy mond, mit mi-
veltél,

Hogy az emberekről ilyly tsűf szót ejtetél?
Tálam ugyan magad elmédben tévedtél,
Mysantropiából új vallást kezdettél.

Hogy gondolod, tsűfző máfzó állatoknak,
Kik csak félbenn élnek, alig is mozognak,
Kiknél magva sintsen a' szép tudománynak,
Több elméje volna mint földi Királynak?

Tudod, hogy természet alkotván világot,
Egyedül embernek osztá okosságot,
Ő érte teremte minden sokasságot,
Nékie ezeken adott urasságot.

Ugy vágyon: az Isten az embert szerette,
Ilyly ajándékával fel ékesítette,
De mivel Vezérét ember nem követte,
Nagyobb scétségbenn címéjét keverte.

Ha azért nem hiszel *Doktor* mondásomnak,
In forma próbáját ez *argumentum*nak,
Adom, vigyd akármelyly *Bacchalaureus*nak,
Tarka köpönyeges *Graduatus*odnak.

Valld

Vald meg, ne tévőváz, nem de a' böltségg
Nem egyéb, *halkbenn rejtőzett erősség*,
Kit el nem ragadhat mulo gyönyörűség,
De le sem tapodhat a' szerentsétienség.

Ki tetfzik ez ember' tselekedetébenn,
Ha vífai dolgait egyenlő mértékben,
Szívét határozza hirtelenségébenn,
És test a' lélekkel áll jó egységben.

De nézd, melyilyik állat volt ilyen változó,
Mint ember, dolgábann melyilyik ilyen habozó,
Minden gondolatja ennek kalandozó,
Elméje, efze is, mint fűél szalánkózo.

A' szegény hangyátska gyűjteményét nyárbann
Serénységgel hordja, rakja garudábann,
Békességgel marad maga zombikjábann,
Tsenedesen emélati Szent Andras' havábann.

'S nem lád tél' közepén a' havan futasni,
Gömbölyű takarmányt szaladva kapdosni,
Tsoportos cledelt előbb előbb tolni,
Egyesült erővel terheket vonzolni.

Ellenben az ember bolond járásábann,
Szüntelen ugrándoz elme zavarjábann,
Szívét határozni nem tudja futtábann,
Ragadztatik ide 's. tova munkájábann.

A'

A' mit ma szeretett, hónap már átálja,
Reggel a' mit kívánt, este meg tzafolja,
A' mit ma áhított, hónap tatzigálja,
Ni néki nem tetfzik, másokra unizolja.

Ma szent akar lenni, 's világtól bötűzik,
Most minden hívságban ismét avatkozik,
Majd a' nőtelenség, majd házasság tetfzik,
Ma kánsábann, hónap sásakbann ökozik.

Sűrűg, forog, tepreng földről jut tengerre,
Mit lohogva keres, fordúl vesztélyjére,
A' fehér nem tetfzik, vágyik feketére,
Nem akad állandó tselekedetére.

Lengedező kis fűél el dönti tzeljätől,
Futását majd végzi, el tér a' tárgyától,
Most bús, most vig, retteg szerentsé' gintsától,
Úgy fél a' kapától, mint a' koronától.

Azonbann szemféltvén, ilyen rőszegségébenn,
Mikor keveredik enynyi sok félékben,
Azt gondoljuk, vagyon fő ditsőségébenn,
Augyaloknak polczán a' tizedük égben.

Igaz, hogy úgy tartjuk, ő az ifistoknak
Ura, ő parantsol oktalan barmoknak,
Meg lehet, de még is az orofilányoknak
Ordítását fűl, 's nem megy harlangoknak.

O

El

El hagyván e' kérdést; ha Táttra' hegyébenn
Tévelyedet vadász, medve' elejébenn
Jutván, mosolyog e' valyilon a' szemébenn,
'S el nem változik e, jámbor, a' színe'benn?

Nem tudom, ha valyilon Tifza' lapáljábenn,
Társ nélkül bolyongó ember sűrű nádbenn
Megyen, ha félelem nints e' gatyájábenn,
'S körül nem néz, van e' farkas az iná'benn.

Vagy Batskai Síknak szinte közepébenn,
Ember uram menvén királyi képébenn,
El búsult bémbslő bika' ösvényébenn
Akadván, dobogást nem érez szíve'benn.

Azt tudom, ha, ámbár szívének dagálya
Bátorságot ad is, ilyes nem hátrálja,
Van ezek helyébenn még is több királyja
Embernek, kit, szükség, hogy még is uralja.

Rendetlen szerelem, átkozott fővénység,
Nagyra vágyás, harag, bosszúság, irigység,
Nem de fogva tartják? 's melylyik az erőség?
Ki mentt mind ezektől? ez ám a' fényesség.

Alig hogy setétség a' földet bé vonta,
Gyertyájár csak éppen mostan el óltotta,
Lepjét csak szinte most magára takarta,
Alig hogy szemeit szegény bé húnhatta:

Eme kolompoznak a'taján házá'nak,
fi jött kapitánya küldött hajójának,
Parantsolat nintsen bősos sáfrjának,
Jó áron most kériék részét partékának,

Tsendes nyugalommal felbenn kell hát hagyni,
Gabonát hajókkal meg kell indítani,
Reggel kell munkásnak a' helyt meg mutatni,
Hol kell szántót, kaszást, gyűjtőt állítani.

Nehéz, való dolog, de mit van mit tenni?
Az el kezdett úton csak így kell meg lenni.
Bírjuk meg magunkat, kiátsot kell szerezni,
Kedves taemetéknek most illik győjtteni.

Meg tér szegény ember meg unott sorsábenn,
Látván mint aggódik élete' folytábenn,
Ilyen panaszt téfzen elme haragjábenn,
Léven más világnak szinte pitvarábenn:

Minek ilyly törődés, ilyly nyughatatlanság?
Mire való e' sok munka és fáradtság?
Minek, 's kire marad a' gyűjtött gazdagság?
Így lótni, így futni, e' merő bolondság.

Éhezni, szomjazni, álmot szakasztani,
Százazon, vizen is veszélybenn úszkalni,
Törödni, aggódni, soha nem nyugodni,
Tsendesebb életől ilyly meszake távozn.

Hízen mind ezeket nem vízfűzük magunkkal,
 Talán, kire jutnak, el költi kurvákkal,
 Bolond, ki vesződök veszendő javakkal,
 Nem birkozom tovább ilylyen mulandókkal.

Mert bátor bírnak is *Sirattmanuak* pénzével,
Gódból járjanak hajóim gyömbérrel,
 Ambrát és pamukot tseréljek Törökkel,
 Fel kell egyfzer hagyni e' kereskedéssel.

Vagyon sok, ki határt vét a' fősvénységnek,
 Nem örül a' pénznek, öfve vert kintseknek,
 De rabja ellenbenn ama' ditsőségnek,
 S öletét szenteli durvafe vitéségnek.

Az ilylyen hasonló nyughatatlanságnak
 Tengerébe merül, nagyra vágy, tizójának,
 S nyomozza tetteit *Juilius'* karjának,
 Bástyáit meg mázni akarja Trójának.

Ezer veszfely közé vakoti avatkozik,
 Vágás lövés között vitésül birkozik,
 Le omlott falakon, síkon hadakozik,
 Vérrel, sebbel, tűzzel, öléssel öldözik.

Vakmerő; szerentsét mind addig bszontja,
 Míg valamelyly tagját golyóbis meg ronja,
 Szerentsés, ha épen meg marad a' tsontja,
 Mikor kegyetlenul borbély bontogatja.

Vége

Végre ha kérdezik, mi jutalmát vette,
 Felcl, hogy *Maternik* újságban fel tette,
 Nevét, győzdelmét világnak hirdette,
 S több Nagy Vitézeknek Számban jegyzette.

De ilyly bér magában a' romlott tagoknak
 Ízetlen kis flafrom, 's nem közönsém *Alarsuak*,
 Ha ilylyen fizetést ad a' Katonáknak,
 Kik a' ditsőségnek mezejét strázszálnak.

Mondhatja valaki, tréfálj tinosabban,
Satyvadat győzzed, írdal módosabban,
 Mielta világ áll *Mars'* iskolájában,
 Nagy Lelkek forgottak, 's vagynak most is abbann.

Nem hiba hír' névért nagy munkát fel venni,
 Máskép sok nagy Vezért le kellene tenni,
 Nagy Sándort, *Caesart* is el kell felejtetni,
 Sok Károlyt, Fridriket, elménkből törteni.

Azt mondom, ezek is balgatagok voltak,
 Noha fegyverekkel népet hódítotak,
 Térés országotat magoknak foglaltak,
 Mert nem úgy, mint kellett, 's roszul uralkodtak.

El hagyván a' többit, szöllok Nagy Sándorról,
 Ama' nevezetes híres *Pirdáról*,
 Kevély Görögöknek Harambaszájáról,
 Réfzeg, gyilkos, bája világ' tsodájáról.

O s

Kis

Ki nem elégedvén királyi székevel,
Kibenn ülhet vala tsendes ditsőséggel,
Kormányozván népet törvény' szentségével,
Világot el bírni indult fegyverével.

Útjában hány népet, hány királyt el rontott?
Mennyi várat, kastélyt, tornyokat el bontott?
Hány ezer ártatlant bű bajra juttatott?
Nézzük, melyly bódultan, 's miért hadakozott.

Hogy ura lehessen az egész világnak,
Szükség volt bontani érte országoknak,
Még kellett rémülni tengernek, Száraznak,
Hogy lelné határát fízve' vágyásának.

Rabba kellett esni békés *Dáriusnak*,
Térden könyörögni leg szebb Királynénak,
Étetet koldúlni a' leg jobb Anyának,
Kurvává tettetni Király' Leányának.

Kevés volt fel dűlni Istennek házáit,
Fel bontani szentelt Vitézek' sírjait,
Még kellett próbálni *Hammon'* bálványait,
Hallgatni, meg vetni Szent népnek Papjait.

És végre Istennek akart nevezetelni,
Ki fő barátjának nem tudott engedni,
Noha egy ebédnél kétfézer részegedni
Szokott, ennek térdről kellett esedézni.

Ez

Ez ama' bölcs Király, kinek nagy munkát
Olvasván, dísérjük véghez vitte tsodát,
El hallgatván egyéb tetemes hibáit,
Babylon' várában tett *comadidit*,

Azt mondom, hogy ha most élne még világban,
Nem nyugodna bizony Persák' *tronusában*,
Ilyly embert ítélnek a' Pesti Nagy Házban,
Fejét, kezét, lábát öltöztetnének vasban.

Több ilylyen Nagyokról most tehát hallgatók,
Mivel sok vagyon még, a' miről szólhatnak,
Ember' tsáfáigára a' mit koihihatok.
Doctor, *Philosophus* erre hallgassatok!

Íme ti az embert ilyly nagyra víszitek,
Tselekedeteit, dolgát dísíritek,
Hívságos tettebenn mire vezetitek?
Tsak nem az Istennek székében tesszitek.

Hogy ő az, ki épít roppant várasakat,
Ő magának választ Birát, Kirdlyokat,
Ő virágoztatja a' *Religiókat*.
Neveli, formálja a' *Professiókat*.

Ő tartja nagy betsbenn, Ő id törvényeket,
Magistratusokra bíz ítéleteket,
Országoknak szerez békés köteseket,
Társaságban marad, őszve köt népeket.

O 4

A'

A' jó szokásokat ő tudja be hozni,
A' rossz erköltséket ő szokta zabláni,
Ő tud sokaságot bűtsen kormányozni,
Erő ellen erőt ő tud meg költöztetni.

Az úgy van, de nézzük már az állatokat,
'S ha tetkzik, először a' fene vadokat,
Prédából előbb szárnyas tolvajokat,
Négy lábú portázó vad haramiákat.

Bár nintsen ezeknél sem bíró, sem polgár,
Sem hajdú, sem drabant, hadnagy, vagy barjaktár,
Mindenütt légy lábú állat szabadon jár,
Úgy, mint a' fülhőkben repdes égi madár.

Még sem tapasztaljuk hogy borz a' medvével
Háborút indítson, vagy szarvas az őzzel,
Oroszlány meg egyez bak a' nyesténnyel,
Bátran társalkodik párdutz a' tigrissel.

'S nem hallottam soha, hogy medve róktól
Perrel győzöttetven el esett lyukától,
Vagy felvén a' bagoly sas' atyjától,
Meg alkudott, s' el ment üres odójától.

Nintsen ezeknél szükség az akasztó fára,
Béklőre, bilincsre, tömlőz, tortúrara,
Még is olyv az olyvre, sas nem támad sasra,
A' sólyom, a' károly nem dől a' héjára.

Ki

Ki látta, hogy ki jött oroszlány erdőből,
'S nyúlakat el üzött a' téres mezőből,
Vagy őszve gyűlt táborát ki látott üregéből,
Kik a' mókusokat hajkálnak hegyekből.

Leg vadabb állat is maga hasonlóját
Szereti, 's képében szenvedni formáját,
Es együtt egymással közöli prédáját,
Betsüli társában világ' alkotóját.

Egyedül az ember nem főr meg párjával,
Perel, tusakodik szomszéd szomszédjával,
Viaskodik dúl ful barát barátjával,
Sokszor meg nem férhet fiú az anyjával.

A' tsírke nem eltasz kacsát a' táblára,
Polka panaszt nem tesz lúd' gágogására,
Szamár nem protestált hamis birására,
Ló átkot nem mondott város' tanácsára.

A' farkas nem kérte soha szeszénakat,
Változtassa jobbra allegóriákat,
Soha nem unfoltta róka az Urakat,
Nézzék, és olvassák az extrafüsöket.

Medve nem élt soha grádián novummal,
Contentus volt tábla' sentenciájával,
Szarvast nem ijesztett az appellációval,
Az őz nem élt soha oppositionál.

O s

Soha

Soha bíró nálok nem vett *discretiót*,
Aranyat, ezüstöt, jófidalból *portiót*,
Valahogy természet *deliberatiót*
Tett, meg nem másolták az *executiót*.

Fő tanács, al tanács, nagy, kis *parlamentum*
Nintsen nálok, 's e'heze kötött *juramentum*,
Együgyű természet nálok *sacramentum*,
Azt el nem ronthatja egyéb *argumentum*.

Nézzük már az ember' életének módját,
Kí az, ki mérheti meg vezett haragját?
Betsületnek tartja, hogy meg feni kardját,
'S ártatlan társának el ütheti gombját,

Kevés volt lobbanó tüzet ki gondolni,
Melylyel távúlról is lehessen meg dobni,
Ezen gyilkossághozz mást kellett kóholni,
Kivel szép szín alatt lehessen rontani,

Sok halgatag szóból könyvet csinálnak,
Ezt *Codexnek* hívják, 's néhol *Decretumnak*,
Ennek erejével ha nem hadakoznak,
Emberek egymástól jószágot fosztanak.

Lasán, jámbor, lasán! győzd meg haragodat,
Mert másképp el veszted az *oborágodat*,
Emendára hozom ma vastag pennádat,
Hogy ha nem szünteted tsűf *calumniádat*,

Máé

Mért kellett enynyi sok bűfama szót költeni,
Kiket alig lehet immár meg érteni,
Hát külön tudományt kellett abból tenni,
Az igaz kereseményt mint kell meg menteni?

Al peres, Fel peres, *Causa Procurator*,
In causam attrahar, *Ador*, és *Euiſor*,
Ingerens, *Opponens*, *Creditor*, *Debitor*,
Allatok nem értik, mi az *Instigator*.

Ebbenn volt hiányos ember' boldogsága,
Hogy szaporább lenne elme' gondossága,
Ilyelyeken aggódna sokak' álnoksága,
Jobban ki sulhetne ember' boldonsága.

Pandecták, *Digesták*, *Compilatiók*, *Acták*,
Justinianusból hozott *Sentenliák*,
A' sok féle *Glóssák*, a' sok *Cynosórák*,
Ember' méltóságát kitsinynek mutatják.

Mit mondasz, vedd észre, bészöld meg magadat,
Magad ne prédikáld alacsony- ságotat,
Ne neved uynyira tulajdon formádat,
Esmérd meg társosabb 's boldogabb sorsodat.

Allatoknak nintsen *Academiák*,
Hol vagynak erdőbenn *Universitások*?
Vagynak e medvéknél a' Négy *Facultások*?
Vagy *Doktor* köpönyeg? vagy *Graduatiók*?

Igaz

Igaz, nem találni nálok *Doctrokat*,
Sem Törvénytudókat, 's büfke Orvosokat,
De ugyan ez oka, hogy a' patikákat
Meg vetik, 's nem itznak mérges italokat.

Bátor feketére az embert festetted,
Roskább erkölcsit már mind ki petyegted,
Szép tulajdonságát még is nem rejtetted,
Elméje nagyságát el nem temethetted.

Ki nagy böltsesség volt olyly hídát tünálni,
Kin a' tengereken lehessen sétálni,
Mi haszna ezekről ilyly sokat firkálni?
Melyly állat mert volna ilyly módon tizkálni?

Medve fel nem lelte titkait mágnes kőnek,
Ember volt, ki hinni mert egy kis vas tőnek,
Köszönetet mondhat világ e' vezérnek,
Mert ez kalauza sok *milliom* népnek.

Meg vallom, ez igen gyönyörű találmány,
Nem lehet e' nélkül Londoni Kapitány,
De ha böltségre juthat a' tanítvány,
Mond meg, betsületet szerez melyly tudomány?

Ki egész életét töltö a' könyvekben,
Törte az elméjét rejtett kérdésekben,
El fáradt Szent Atyák' egyeztetésében,
Bé merült Pál', Janos' titkos értelmeben:

Nem

Nem nagy bérét vette kétes munkájának,
Bár magyarázója volt a' *Bibüdnak*,
Több betse vagyon most jó *Calenistádnak*,
Mint a' Zsidó *Thalmud' Commentátorának*.

Ha hofizó számokat jól tudsz öfzve rakni,
És ezerből százat szépen tudsz ragadni,
Ha merész tízes számból nullát le faragni,
Meg indulhatz bízvást Böltséket katzagni.

Azt mondotta minap Apja a' fiának,
Hagyj békét, fiatskám, *Philosophiádnak*,
Szenteld az idődet *Arithmeticiádnak*,
Tanuld ki titkait a' bölts *Practiciádnak*.

Solust Szent Tamással vedd a' kementzébeenn,
Talán meg egyeznek hamarább a' tűzbeenn,
Plató pentaszedjék kályha' flegletébeenn,
Nintsen hasznos letzke semmi tizikelyébeenn.

Keresd ki, mit hozhat bánya egy hónapbaenn,
Menynyi só kelhet el az egész országbann,
Mit fizethet Nemes, mit Paraszt hazábaenn,
Menynyi hafzon lehet harminztadóságbann.

Hünd bé a' szemedet parafizt' kérésére,
Fend meg a' fogadat kapás' kenyérére,
Enyvezd meg krzedet Görög' erfsényére,
Találj fel új adót Zsidók' ionepére.

Tadd

Tudd meg, melylyik fítség ád sok gazdagságot,
Oda tarts, ne nézzél semmi rokonságot,
Akár mint, akár hogy kerülj rongyosságot,
Mert, el higyd, egyedül kints ád okosságot.

És, hogy ha pénzed van, léfzsa *Aristoteles*,
Nagyobb Vitéz léfzsz, mint hajdant *Perillus*,
Ha írni nem tudsz is, te léfzsz *Apelles*,
Bár nem hadakozol, te vagy *Themistocles*.

Sőt téged' Görögül, Deákul versekkel
Kölöztnek, elodbenn jönnek új könyvekkel,
Hat árkont bé trónok szép dítséretekkel,
Körül vesznek, el higyd, nyomtatott képekkel.

Pompás *titulussal* te fogsz tündöklenni,
Caesar, *Pompejus*hoz fognak téged' tenni,
Metanast, *Augostust* te fogod előzni,
Nagy régi nemedet ki fogják hirdetni.

Nemesség, böltsesség foly a' gazdagságtól,
Érdem, és Vitézség, Erköls is jön attól,
Kinek pénze vagyon, van betse világtól,
Paptól, *Procatortól*, és a' *Poetáktól*.

Tanulj tsak, flatskám! hármat hérből tépni,
Tudd meg, nagyobb számból mit lehet le tépni,
Ot meg négy az kilentz, kettőt el kell venni,
Így már tsak hét marad, ezt zsebenn kell tenni.

Pénzt :

Pénzt szerezz, ebből áll világi boldogság,
Tör, fröved, és fázik e' nélkül okosság,
Igen alkalmatlan szegénység 's koldússág,
Vegyed fejedbe, fiam! ez a' fő tanútság.

Könyvek forgatását hagyd a' *Doctörökra*,
Írának, ha tesszük, *Luther s' Calvinusra*,
Munkájakat küldjék Bétsre, *Sorbonára*,
Ne aggódj ezeken, menj a' *Camardára*.

Ílyt útát mutatván atya a' fiának,
Midea a' veszendő pénz telzi tészának,
Adhat e nagyobb jelt ostobaságának,
Ígazabb festéket oktalanságának?

Mert, hogy vízfzsa jöjjen régi beszedemre,
'S az embert fel vegyem vadozó nyelvemre,
Melylyik medve vitte kölkét ilyly veszélyre,
'S mikor tanította ilyly rozsz mesterségre?

Öfzévér nem tanulta soha az *Algebrát*,
Azért, hogy koldússá tegye a' vad bikát,
Szamár fel nem vette *Doctörök* palástját,
Hogy a' bírányoknál tanítson *Éthicát*.

Az ember egyedül ment hibák' útjára,
'S jutott elméjének szinte vakságra,
Hogy már nem akadna valódi tészlára,
Habozván szüntelen dolgozós kárára.

Ah

Ah *Doſtor!* hallgass meg, még egy dolgot mondok,
Már az ember felől többet nem is szóllok,
Mert noha némelyly jár közöttök talállok,
Túfos még is, a' mit magambann gondolok.

Láttál e valaha oktalán barmokat,
Kik hasonlóknak tettek öltárokat,
'S annak bé nyújtának az áldozatokat,
Aranyból öntöttek Istené, 's hálványokat?

De én azt mondhatom, láttam embereket,
Kik *crocodilus*oké gyűjtöttak tüzeket,
Majomnak füstöltek szagos tejnényeket,
Töle, le borúlva, kértek jobb idöket.

Ha nem hiszed, menj el *Nybat* partjaira,
Homokos *Aegyptom'* kopasz balmúira,
R'í akadék utambann jeles bolondokra,
Emberi formában füles szamarakra.

Mire vctemedtem *Epilogosombann*,
Ime öltöztettem embert olyly állatbann,
Kit majd minden barmok tartanak tsűfságban,
'S nevéseget okoz tsűfos formájában.

De ne nevesd, *Doſtor*, e' füles állatot,
Nem hoz ő nemének soha gyalázatot,
Adott volna neki természet szözatot,
Látásá, mint katzagná ő a' bolondokat.

Tud-

Tudhatd e, mit gondol jövéa a' városbann,
Midőn a' sok népet látja az útfázbann,
Zöldbenn, feketébenn, ezt barna kámbann,
Amazt köpönyögbenn, ezt pedig pállásbann.

Hogy ha nem érti is emberek' szöllását,
De hallja sokaknak hástalan zajgását,
Úgy tartom, neveti a' halandók' sorsát,
Látva minden felé népnek toldúlását.

Hát ha fel mehetne a' nagy palotókban,
Vagy bé tekinthetne a' tanács házakban,
Fényes ebédekre, tántzólo szobákban,
Bé tsűfzhatna néha *Párterbann*, *Logibann*!

Úgy tartom, meg fülne talám nevétebenn,
Vagy nyargalna régi ura' elejébenn,
'S kérné, fabulákat költené nevébenn,
'S tenné vízfíza embert előbbi fényébenn.

Ő pedig tsűggesztett fejfel a' jászolhoz
Állván, edesdeden nyúlva a' szalmához,
Mondaná rikoltva régi gazdájához:
Á! sok bolondság fűt az ember' fűlöz.

P

A

A' SZEGÉNY PARASZT NÉPHEZZ

B E S Z É D.

I § 5 6.

A' kit ártatlanul az Írty kevélység
 Vetett kised sorsra, kibenn nincs ditsőség,
 Ki második ízen nem tudod atyádat,
 'S munkáddal szolgálod hazád' 's királyodat:

Sek hasznos polgárból álló dífzes község!
 Kit betsál Bölts, meg vét udvari Nemesség,
 Ó szegény paraszt nép! múltjon bocsfúságod,
 Hallgasd, meg mutatom a' te méltóságod.

Mások hízelkednek a' fényes Nagyoknak,
 Én te néked írok meg vetett tsupornak.
 Mikor te meg nézzed Urak' fényességét,
 És hozzájuk veted magad szennyességét:

Írty mord kedvedből szereztés átkozod,
 Nem tudod, nyomorúlt! saját boldogságod':
 Te vagy, országoknak ki súlylyát viseled,
 Bőség 's ditsőségét egyedül te hinted:

Akár

Akár a' szereztes király uralkodjon,
 'S igaz törvény által népet kormányozzon,
 Akár pedig község régi szabadságából
 Nem szenved hatalmast, 's ki ment jobbágyságából.

Akár erőszakos nyertes fegyverével,
 Székét támasztotta ki ontott sok vérrel,
 És maga magának adott olyly hatalmat,
 Hogy törvényt megvetvén bírjon sokadalmat.

Te karod, te munkát tartja mind ezeket,
 Te adsz Királyoknak erőt és népeket,
 Sok száz Fejedelem sok nemes orfágnak
 Mit adott egyebet vasat a' lábánál.

Nagy háborúk által földet pufztítottak,
 Melylyet te kezeid plántáltak, arrattak:
 Akirki mondja bár alylyas a' mesterség,
 Nem hiszem, sőt tartom, tied az emberség.

Te lapád, te ásód, te halsad, gereblyéd,
 Lemes vasad, villád, ostorod, és ekéd,
 Szebben fénylik nálam, mint arany bárányka,
 Arany küls, tallagok, korona, 's pántlika,

Melylyeket szereztes el hány tronus körül,
 Kinek csak balgatag, de okos nem örül,
 A' te mesterséged első a' világban,
 Eredete nagyon a' paraditsomban.

P a

Hát

Hat ha a' mezőről, kit kezéd' munkája
Meg rakott kévékkel, 's fénylik az' adója,
Néked hízlelni bé megyek városra,
És szememet vetem tines útféjára.

Nézek felhőt érő házakat, tornyokat,
Bonne élő, mozgó, futós Urakat,
A' sok féle füzibenn öltözöt Papokat,
Műhelyeket, drága partékás boltokat.

A' föld kevélykedik ezen lakosibann.
Fényességét pedig neveti titokbann,
Itt minden mesterség vagyon virágjábann,
Kints, a' kintset szűli, vagy arany folytábann.

Mert akár van olylyán, kit tsak a' kevélység
Ki gondolt, de hafznos az ilylen mesterség,
Akar pedig olylyas, kit büszke embernek
Ezer móddal világ tett már szükségesnek,

Mind ezen mesterek te általat élnek,
Nálad nélkül pedig városok éheznek.
A' te kalapátsod zubog vas hámorbann,
Te zörög, tsikorog szíztelő málmokbann.

Te símitod amaz erős bálványokat,
Te fejed, te nyírod a' szelid juhokat;
És ha gyógyt ingy, selyem ruhábann járhatunk,
Simabb, darótz, bársony leplet hordozhatunk,
Fonalát fányodnak országán pergették,

Te

Te tsire társodnak rokkájáról szedték.
Márvány kezéd által jó lsten' házábann,
Az arany általat fénylik palotábann.

Es a' te tsádkínyod vágja ezt mélységbenn,
Te mi hívságunkért olvadsz melegségbenn,
És nem elégedel jót hozni házádra,
Terjesztet munkádat az egész világra.

Hidat veréz tengeren a' kintset meg hozod,
Kereskedés által mutatod jó voltod,
Ha a' Fejedelem földet akar nyerni,
A' te fíadnak kell azért perelni.

A' te tsemétéid országok' bástyája,
Te vagy a' hanyatló trónusnak istája;
Akar el bírt hazát tüztől kel menteni,
Akar hív fegyverrel erőt kell ki verni.

De kiseded előttem a' kevély uraság,
Kinek ditsósége a' lusta puhaság,
Ki alszik henylve szereztsé' keblében
Mint hafztalan here méhek' közepében.

Útalom ilylenek veszett gyengességét,
Tsak semmibenn tartom költsön nemességét,
Bátor sitogtassa aranyas galondját
Kisiny én előttem, s' el vesztette rangját.

Hamis bírák vagyunk, ha más kép felünk,
 És nagy fűlő szamárt nyergéről ditsérünk.
 Beisíhet abbann áll: köz jónak szolgálunk,
 Magunknak másoknak háfuzára dolgozzunk.

Balgatagság téged', kőz nép! meg gyalázní,
 Te tudsz országodért mind élni mind halni.
 De még más jó vagyon, ki benned tündöklík,
 Melyly a' nemességben ritkán találhatík:
 Szelíd ártatlanság te nálad meg vagyon,
 Vétkek uralkodnak csak a' gazdagokon,

Gazdagoknak a' kints jóra akadályá.
 Parafiznak jó erkölcs 's igazság osztályá.
 A' Kirdlyok bírnak roppant országokkal,
 A' Nagyok birkoznak sok Méltóságokkal,
 Te együgyű lévén a' fehérte fehérnek
 Mondod, embere vagy te ígéretidnek.

Mint tetfizik én nákem parafiz egyenesség,
 Kit el nem tsábitott mostani vesztesség!
 Ennek darézt alatt a' fízve tündöklík,
 Hasonló a' gyöngyhöz, ki sárbann feneklik.
 Sok te ditséreted jó lelku parafizság,
 Nálad lakik mulat még az ártatlanság.

A' gyilkos kéz akar koronához nyúlni,
 Fel szentelt fejektől te kívánja húzni,
 Vagy békés országot fel háborítani,
 Es a' törvényeket zúzni és zavarni.

Ilyly tselekedetbenn te nem avarkozol,
 Árulást, párt utást soha nem okozol,
 'S ha meg történt, szelvéfz téged el ragadott,
 Akkór is Uraknak hájója hordozott.

Sőt, ha orofzlányok tigrissel ütköznek,
 Ordítással hegyet völgyeket töltönek,
 Te munkás hangyátska magad zombókjában
 Kuppalszkodol, 's élést hordasz garmadában.

Közfűzőn az égnei c' jó téteményét,
 Hogy meg nem engedte sorsom veszedelmét,
 Életemnek rendét olyly sorsbann ejtette,
 Honnan az irigység alább nem vethette.

Mert hiúts, és gazdaság, 's a' többi fényesség,
 Születéstől réánk terjedett edesség,
 Szereptsé életnek keleptzét vethetnek,
 De alaton rendük mezfíze nem eshetnek.

Nem fényes palotán lakik a' boldogság,
 Arany karpitok közt több a' szomorúság.
 Bár nézzünk ezüsttel meg rakott táblákat,
 Únalom rakja fel ide a' tálakat.

Hat pompás ló húzza az arany szekeret,
 De búz komor Nagy Úr ablakán tekinget,
 Fényes ugyan neve, kit vett őz atyjától,
 Ge ő mezfíze perdült régi jó fájától.

'S mi hánna, ha szíve nem hajlik emberhez?
Keze ki nem terjed a' szűrés szegényhez?
Ambár késéroknek nagy legyen serege,
Kitsiny az ilylennek belső tisztessége.

Bár menyínyezet alatt dússérve vezessék,
Térddel, fő ha tással átfázán közöngessék,
Ilyly színek semmiből nem mórem azokat,
Tölem nem préselnek ok áldozatokat.

Többfőz az ilylenek fényes nyomeróltak,
Noha felemeinkre hályogot fel háztak.
Nézd község Nagyoknak el bádjad testeket,
Halálós beteghez hasonló színeket.

Alig hágtak által harmintz esztendőket,
Már is támogatják refzető térdeket,
A' sok gyönyörűség fogyatfja élteket,
Idején és korán töltnek temetőket.

Mert az irigységnek forr bennek epéje,
Boszku állásokra tördők elméje,
Fáradván föntelen terhelő munkával,
Gyulladnak vágyódás csefzítő lángjával.

'S a' bársony alatt szív dobogásával
Fedik haragjokat, 's közlik barátjával.
Te pedig jó köz rend ment vagy mind ezektől
Nem félsz, nem is rettegsz komor betegségtől.

Mert

Mert munkás fáradtság erőt ad tagoknak,
Nem tartozol hinni hazug *Dofzoroknak*,
Te zöld gyepen nyugfzol, nyújtózol kedvesen,
Az Úr bársony párnán virrad keservesen.

Láttam én sok Nagyot anynyira botlani,
A' szent szokásokat akárván bontani,
Szívekből ki vettek leg szentebb neveket,
Nevezni nem merték fiaikat, ferjeket.

Te pedig egyentő a' régi atyákhoz,
Fiadat botsátván szomfzéd' leányához,
Nem félted, nyúlhasson másnak falatjához,
Ki halála után just kérjen öfztályhoz.

Hány szegény üresen megy el Urak mellett,
Kit a' te házadban vár jó meleg szeglet?
Kinek ha nem lehet segíteni sorsát,
Zokogod szívedből romlott állapotját.

Igaz, nem olyly színes, nem tsinos te módod
Életben, befzédabenn, 's a' te forgódásod,
Nem olyly formás, mint a' mostani *Grófoknak*,
Srófon járó mozgó tsifrázott *Bároknak*.

Kik szavakat szokták kettősen ejteni,
Káros hazugsággal a' valót rejteni,
És hogy a' barátot külsővel tsalhassák,
Az ál ortzát szemek a' nyelvekre fel húzzák.

P 5

Va

Valamint együgyű vagy te ruházatbann,
Oly'yan vagy, és még jobb befzedbenn szavadbann,
Tiszta, és ártatlan, édes is életed,
Nints rozsfal keverve te gyönyörűség.

Szurkos fiatskádnak hamis mosolygása,
Szeretett társodnak tzu ppant tsókoldása,
Szép idő, friss szellő, madarak szóllása,
Végzik örömedet, 's egy tál zsíros kása.

Ha az innep el jött fűz fa furuglyával
Bé elégszel, danoliz vigan a' dudával,
És jó szomszédodnak le ülven padjára,
Mosolyogva nézel isak tántzára.

Végre közelíven életed vég napja,
Bánat nélkül látod, hogy el jött órája:
Törődött test vigan száll koporsojában,
Lelked emelkedik Isten' orf'ágában,
Úgy van, te a' halált nagy szívvel nézheted,
Mért hogy a' kis bíró nem győzri lelkedet.

Szabadabb költőzöl ez árnyék világából,
Mint nagy Úr, ki mézet ivott poharából,
Azonbann mind néked, Tsáfárnak, Királynak,
Ki kell menni egyfzer minden halandónak.

Még nagy különbség vagyon el világban,
Könynyekben száll parasz, mint király a' sírban.

Tu-

Tudod e, hogy napnak, időnek folytával,
Porod összeve vegyül uradnak porával.

'S e' hofszas álombann mit használ, ki vóltál?
Kapa vólt e, kard, király páltza, mit forgattál,
Nem kérdik jövődök: 's tsákor koronával
Öfzve zúrnak, tsuklyát vitéz' sisakjával.

Köz nép! ne szidalmazd többé a' szerentsét,
Nem néked oszatotta nehezebb bilintsét.
Betalld életedet, ne félj a' haláltól,
Ez a' part, hová kell jutni a' világból.

Boldog a' te sorsod, nagy a' ditsőség,
Meg marad, örökös lesz te fényesség.
Mert, minthogy a' virtás adja a' Nagyságot,
A' hibák, a' vétekek az alacsonytságot:
A' szelid s' jó ember király lesz igazán,
Így emeltetik fel a' füstös katagány.

— — —

FUTÓ GONDOLATOK.

Boldog a' halandó, ki félre szegletbenn
Sorsával elégszik, él mint eszméletlen:
'S nem kap a' mulandó jókan, ditsősegen,
Rab nem vólt, szabadon járt egész éltében.

MÁS

M Á S.

Műló cizfetele hitván *Isurssámat*
 Bére Vitézeknek, úgy mint Tudósoknak:
 Tsak azon halandók képei Istennek,
 Kik jók, s' okossággal 's erköltszel fénylenek.
 Ezek meg érdemlik, mint nemes alkotvány,
 Nevek maradjon el ki műlásek után.

M Á S.

Tanuld meg, halandó! ez a' tudományod,
 E' határ, feljebb nem érhet okosságod:
 Tanuld meg, ide le ninta más boldogságod,
 Ha nem ha elzeddel meg egyez jóságod.

M Á S.

Sok móddal az élt világot édesgeti
 Temérdek bü 's gonddal embert vesztegeti:
 Menynyi szorosságban, mi formán kergeti,
 Lelkét melyly tsúfosan, 's hány felé vezeti!

Ah világ! józanabb lelkeknek foghúzza,
 Tsafárd hívságoknak tsifrázott tárháza!
 A' böltsét ajándék kintsed nem ruházza:
 'S te ditsőség a' jót nem koronázza.

K É T

NAGYSÁGOS ELMÉNEK

KÖLTEMÉNYES

SZÜLEMÉNYEI.